

Ruucasi ooja istumaasi ivuaadana Suusi Cristo aimaraitai oidi daama

1 ¹ Giñaduñi Teoopilo amo istumaasi gaoojidi aanλ. Mui oodami caooja isducatai apλdui aatλmλ garsaagida. ² Agai ooja ismaacλda aagidi aa ismaacλda arnλijadami. Agai nλidi isducatai apλdui tucamλra abiaadλra, dai agai vaa argamamaatatuldiadamicatadai Diuusi ñiooquidλ. ³ Aanλ λpλ cλλga giñtaatacai gatacakai isducatai apλdui tucamidλra abiaadλra, dai cλλgadu λlidi aanλ isgaoojidagi vλλsi gomaasi, ⁴ pai cλλga maataca aapi ismaacλda arvaavoi dai sai maisiu vλλsi mλsmaacλda glaagidiña arvaavoi.

⁵ Aidλsidλ λEroodλsi argλλ tλaanλdamicatadai Judeeλra, vai ami oidacatadai amo paali Zacaríá tλλgiducami, daidλ araduñdλcatadai λAviaasicaru. Daidλ λooñigada λZacaríá Elisabeeta tλλgidu, dai vλgoocatai araaduñdλ apaaλi Aaróñicarλ. ⁶ Dai vλgoocatai aliλ cλλ tuutuiga Diuusi vui, dai cλλga λλgidiña daidλ ivuaadana istumaasi Diuusi ipλlidi, dai poduucai tomali λmaadutai maigpλiλra vuupaiña tomali amo istumaasicλda. ⁷ Damos maimaamaracatadai agai, λElisabeeta maitistutuiditadai ismaamatadagi cascλda. Casi λroocodamicatadai agai daidλ λcλλli casi λrcλliodamicatadai.

⁸ Dai amo imidagai aλλcatadai λZacaríá λλmadu λaaduñdλ isiduñiagi gλnaa duiñdaga agλλ quiuupaigadλra λjudidíu. Diuusi pipioñigada agai. ⁹ Dai tλcavi daitu amo tumiñsi λλgi poduucai gvλiidacatadai apapaali dai nλida agai soora vaacλna agλλ quiuupaigadλra λjudidíu siaaco siaa duutudai Diuusi dai mλidana λcuubimidali. Taidλ λZacaríá aayi isvaquiagi agλλ quiuupλra dai mλidagi λcuubimidali. ¹⁰ Dai aidλsi mλmλiditadai λZacaríá λcuubimidali vλλscatai agaa quidigaiñdλra guucacatai gamamadai. ¹¹ Tai todian duucai tλλ λZacaríá amo Diuusi tλaañicarudλ vai bo cλaacatadai sλλlisia padλra siaaco gamλmλidi cuubimidali. ¹² Dai aidλsi λZacaríá tλλ λDiuusi tλaañicarudλ maitλλ isducatai gλduñiagi dai aliλ duaadimu. ¹³ Damos λDiuusi tλaañicarudλ itλtλdai:

—Zacaríá, maitiduaadicuda cacaa Diuusi ismaacλda taanλi aapi daanλitai cascλda gλooñiga maraata agai amo ali gλλli vλrai Vuaana tλatλi gλnmara. ¹⁴ Dai baiganλliadamu aapimλ dai muidutai λpλ diviacai λali oodami, ¹⁵ Diuusi tλaanλdami duucai nλijada agai agai cascλda. Dai agai gia maitayλlda agai uuvasi varagada tomali λma maasi ismaacλda navamudaga dai maiquiaa vuusaicai agai aidλ abiaadλra Diuusi Iblada λλmadu daacamu. ¹⁶ Dai agai vaa aagida agai λjudidíu sai cλλga vaavoitudaiña Diuusi λpan duucai λλqui aaduñdλcardu dai muidutai λma duucai gλntatλgitomu dai camaisoimaasi ivuaadamu dai vaavoitudamu Diuusi. ¹⁷ Dai agai

ismaacada arVuaanaca agai arpaaga imimu agai isatlaanadami dai Diuusi Ibadada amadu daacamu sipoduucai viaacamu agai guvucadagai arpan duucai arDiuusi ñiooquituldiadamigada Eliasicaru dai aagidamu agai vaaasi oodami dadada sai arpamu oigadaina ganmaamara dai agai ismaacada soimaasi ivueeyi sai ama duucai gantatagitona Diuusi vuitapi arpan duucai aa ismaacada vaavoitudai Diuusi. Dai poduucai cabai ganducamu aoodami iibada silascada diviagi atlaanadami Cristo —astatadai arDiuusi tlaañicaruda arZacaría.

¹⁸ Amaasi arZacaría tacacai arDiuusi tlaañicaruda daida itatadai:

—Isducatai maatana aana silarvaavoi ismaacada gñaagidi aapi casi arcacalliocoidada aatama vagoocatai di —astatadai arZacaría.

¹⁹ Taida arDiuusi tlaañicaruda aa noragi daida itatadai:

—Aana anarGavriel daida arootosada Diuusi. Agai gñootoi ansaida glaagidana goñoiqui ismaacada casi glaagidi aana. ²⁰ Damos maivaavoitu aapi ismaacada glaagidi aana cascada muudutumu aapi dai mañoiquimu asta silascada divia gamara. Idi gia povaduña agai ismaacada glaagidi aana silascada Diuusi ipaliadagi —astatadai Gabriel.

²¹ Vaida aoodami quidigamadara gucacatai nanara arZacaría dai maitatlagaitadai isganaldagi maiootoma vuusaicai arZacaría agla quiuupaigadaiñdara judidíu. ²² Aidasi vuusai arZacaría maitistui isñoiquiadagi aoodami ismaacada quidigana gucacatadai. Dai poduucai maí agai istaa agai amo istumaasi agla quiuupaigadara judidíu dai cascada muudutu. Dai seeñacada ñiooquidi.

²³ Aidasi caaitu arZacaría silaqui tasai gaaata duña agaitadai agla quiuupiarra, nora glquiiyamu. ²⁴ Dai bo chilalqui tasaicada taa Elisabeeta amo ali silaño. Dai taama masaadai maivuusai agai glquiiyaiñdara. Dai poduucai gatagito agai: ²⁵ “Aagi poduucai giñduñi Diuusi dai sivi maraatamu aana sicamaitiñcaddadamu oodami”, asallidi Elisabeeta.

²⁶ Dai bo naadami masaadaicada Diuusi ootoi arGavriel Nasareetamu Galilea davalriara, ²⁷ sai aagidana amo ñiooqui amo ali taji María tlagiducami. Nasareetara oidacatadai amo calli Osee tlagiducami dai agai arcajiudada Davicaru. Casi argancuucunacamicatadai agai damos maiquiaa amapai oidacatadai. ²⁸ Aidasi aayi arGavriel malca siaaco daacatadai María itatadai:

—Baiga, Diuusi calgacara ganidi dai vaascara glamadu daja, Diuusi vaamioma calgacara ganidi aapi istomasascada ooqui —astatadai arGavriel.

²⁹ Aidasi taa María arGavriel dai caí istumaasi aagidi agai maitaa isducatai gatagituagi. “Tuisi povai iñtatadai goovai sai Diuusi calgacara giñnidi”, asallidi arMaría.

³⁰ Tai amaasi itatadai agai:

—María maitiduaadicuda, Diuusi cʌʌgacʌra ɣanɪdi. ³¹ Aapi María maraatamu amo ali ɣʌli dai Suusi tʌʌtʌmu aapi. ³² Dai siaa duutuadamu muidutai ʌSuusi. Dai pocaitiadamu gooviava ʌrDiuusi maradʌ ʌvaamioma ɣʌʌ baitʌcʌaʌcʌmi. Dai Diuusi maaquimu ʌSuusi sʌʌlicʌmigadʌ ɣʌaduñi Davicarʌ. ³³ Dai vʌʌscʌra tʌaanʌdamu ʌgai ʌjudidíu. Dai tomali amo imidagai maiugitimu ʌgai sʌʌlicʌmigadʌ —astatadai Gavriel.

³⁴ Tai amaasi ʌMaría tʌcʌcʌi ʌGavriel:

—¿Ducatai ʌpʌduñia agai goovai ismaacʌdʌ ɣiñaagidi aapi? Maiquiaa ʌrvʌʌnacʌmi aʌnʌ cʌʌli di —astatadai María.

³⁵ Tai aa noragi Gavriel daidʌ itatadai:

—Tʌvaañimu Diuusi Ibʌadʌ dai ɣʌʌmadu daacʌmu. ʌgai sʌʌlicʌdʌ viaa ɣuvucadagai. Cascʌdʌ siʌʌscʌdʌ vuusiagi ʌali ɣʌʌli ismaacʌdʌ Suusi tʌʌɣiduca agai, pocaitiadamu oodami: “Gooviava ʌrDiuusi maradʌ ismaacʌdʌ tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi”. ³⁶ Dañi ɣʌaduñi Elisabeeta maraata agai amo ali ɣʌʌli casi ʌrooquimudadʌcʌtai ismaacʌdʌ pocaidacatadai sai maitistutuiditadai ismaamatagi vai sivi caviaa naadami masaadai istʌʌ amo ali siʌʌñi. ³⁷ Diuusi ivueeyi ʌɣi istumaasi iduñia ʌliada —astatadai Gavriel.

³⁸ Taidʌ María itatadai:

—Aʌnʌ iduuñimu ʌɣi istumaasi ɣiñaagidagi Diuusi. Vai Diuusi iduuna aʌnʌcʌdʌ pʌstumaasi ɣiñaagidi —astatadai María.

Bodʌra daivunu ii Gabriel.

³⁹ Dai bo chiʌʌqui tasaicʌdʌ cavami ii María gaamu ucoidigamu amo ali quiiyamu Judeea dʌvʌʌriʌra. ⁴⁰ Dai Zacaríʌ quiidiʌra vaa dai viaatuli Elisabeeta. ⁴¹ Aidʌsi María viaatuli Elisabeeta maata taata ʌElisabeeta isoñi maradʌ ʌraana. Dai aidʌ Diuusi Ibʌadʌ divia dai ʌʌmadu daaca agai. ⁴² Amaasi ɣʌɣʌra ñioo Elisabeeta dai potatadai:

—Diuusi vaamioma cʌʌgacʌra ɣanɪdi aapi istomasmaascʌdʌ ooqui. Dai cʌʌgacʌra nɪdi Diuusi ɣamara ʌpʌ. ⁴³ Noora aʌnʌ sidiviacaɣi ɣiñdiviji cʌʌgacʌra ɣiñvuviaadamiga dʌʌdʌ. ⁴⁴ Mosiñviaatuli aapi antai otoma maata taata aʌnʌ isoñi ɣiñmara ɣiñraana baigʌʌldacai. ⁴⁵ Alia baigʌʌlidi aapi vaavoitudacai siʌpʌduñia agai ʌgai ismaacʌdʌ ɣʌaagidi Diuusi tʌaañicarudʌ —astatadai Elisabeeta.

⁴⁶ Amaasi icaiti María:

Alia siaa duutudai aʌnʌ Diuusi.

⁴⁷ Dai alia baigiñʌlidi aʌnʌ Diuusicʌdʌ ismaacʌdʌ cʌʌgacʌra ɣiñvusasdi.

⁴⁸ Aʌnʌ ʌrsoitigami vai Diuusi vʌʌscʌra cʌʌgacʌra ɣiñnɪdi.

Dai sivi abiaadʌra baitʌacoga vʌʌsi ʌoodami aduucʌi ɣiñiimʌdamu “Ismaacʌdʌ Diuusi cʌʌgacʌra nɪdi”.

⁴⁹ Agai ismaacada sallowada viaa guvucadagai idui mui naana maasi gagarducami aana giñvatar.

Sallowada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi agai.

⁵⁰ Diuusi vallasara soigallidi vascataicada ismaacada siaa duutudai agai.

⁵¹ Mui naana maasi gagarducami ivueeyi Diuusi gatagitoidacada.

Diuusi alia siaa aratudai agai ismaacada gagarducada ganalidi.

⁵² Diuusi camaitipali sartataandamicagi agai ismaacada vaamioma gataani, dai cascada maa sallowamigada asoituutigami.

⁵³ Dai asoituutigami ismaacada biugicoñicatadai Diuusi maa mui naana maasi istuucada tataasconaca agai.

Daida ariricu soituutigamiara viaa.

⁵⁴ Diuusi canga nuucada ajudidíu agai arpipioñigada dai Diuusi alia soigallidi agacada cascada.

⁵⁵ Vlassi gomaasi idui agai poduucai bai duí agai Avraañicarai dai laaduñda lamadu cascada.

Dai goñiooqui ismaacada bai duí agai artomastuigaco vatar.

Ascanti María.

⁵⁶ Daida María vaica masaadai daja Zacarí quiidiara daida apamu nora gquiyamu.

⁵⁷ Dai caayí istuigaco maraata agai Elisabeeta dai marai amo ali galli. ⁵⁸ Aidasi marai agai laaduñda ismaacada miaanioma oidacatadai iji dai maa dadiji dai naniidi dai poduucai camai agai isDiuusi sallowada canga tuiga Elisabeeta vuí. Dai baiganalli vascatai. ⁵⁹ Dai bo mamacova tasaicada apamu iji agai dai maa iquita tuucugada ali galli dai laaduñda Zacarí tatta agaitadai potlagidu loogada cascada.

⁶⁰ Taida adada itadai:

—Cho, Vuaana taltamu aatama —astadai.

⁶¹ Taida itadai laaduñda:

—Tomali amoco glaaduñi maipotlagidu di —astadai.

⁶² Daida laaduñda señamagi Zacarí maataca aliditai istlagiduca agai agai. ⁶³ Taida azacarí señacada taí glaaduñi amo istumaasi istuucada oojagi dai poduucai ooja: “Vuaana tlagiducamu goovai”, asduucai ooja agai. Tai camitaa laaduñda isducatai gantatagituagi tlagacai ismaacada ooja azacarí. ⁶⁴ Aidasi quiaa naniidi laaduñda ismaacada ooja azacarí taida azacarí apamu ñioo dai sallowada canga siaa duutuli Diuusi. ⁶⁵ Taida laaduñda sallowada duduaadimu apamu ñioocacai azacarí, vai vlassi ucoidigana Judeera vlassi aipacoga ganaagidi loodami isducatai apadui ami Judeera. ⁶⁶ Vlassi ismaacada caí isducatai apadui naana maasi gantatagitoi dai aipaco gantacacai daida icaiti:

—¿Sioor maata istumaasicamu goovai? SALLICADA Diuusi CΛAGACARA
nΛidi goovai —ascaiti Aoodami.

⁶⁷ Dai Diuusi IBLADA divia dai ΛMADU daja ZacaríA ΛVuaana oogada.
Aida ΛZacaríA aagidi Λгаа oodami istatadai Diuusi IBLADA ΛZacaríA dai
potatadai:

⁶⁸ Diuusi cadivia GARΛMADU dai casi CΛAGACARA GARVUVAITU cascada
alia siaa duutudai aana Diuusi.

Aatama Arjudidú Diuusi maamarada cascada.

⁶⁹ Diuusi GAROOTOSI ΛMO CΛAGACARA GARVUVIAADAMIGA ismaacada
SALLICADA viaa guvucadagai.

Dai Λgai ArcajiudadA Davicaru ismaacada CΛAGA Λgigitadai Diuusi.

⁷⁰ PoduucAI ΛLqui utu oidigara idui Diuusi gΛaatagi
gañiñoquituldiadamiga ΛMADU.

⁷¹ Tai Λgai aagidi garaaduñicaru isCΛAGACARA GARVUVaida agai Diuusi.
Dai maidagito agai issoigARVuaada agai garsasaayu dai VΛSI
ismaacada maitaroigadai.

⁷² Dai sai Diuusi soigΛΛIada agaitadai garaaduñicarucada.
Dai sai maiugu tagitoca agai Diuusi gΛaatagi ismaacada idui
tucamara.

⁷³ Goovai Argoaatagi CΛAGADUCADA ismaacada aagidi Diuusi gARaduñi
Avraañicaru dai pocaiti sai SALLICADA Arvaavoi.

⁷⁴ Dai sai Diuusi garsoiña agai sai maisoimaasi gartaatamituldiña
garsasaayu.

Dai tAsai siaa duutudaiña aatama Diuusi maiduduaadicuitai.

⁷⁵ Dai CΛA vuaadatai Diuusi vui.

Dai CΛAGA Λgigitai aatama Diuusi siΛSI uucami oidacagi aatama
amaasi uucami.

⁷⁶ Dai aapi giñmara poduucAI gΛiimadamu oodami Diuusi
AbaitACΛAACAMI ñiñoquituldiadamigada.

Aapi baitΛqui imia agai ΛtAaanadami dai mΛΛ aagida agai oodami
sai bai gANDUUCANA dai siΛSCADA mΛΛ diviagi ΛtAaanadami sai
CΛAGACARA miaadΛgidana.

⁷⁷ Dai maatatulda agai aapi oodami sai Diuusi Λgai dai CΛAGACARA
GARVUVaidi.

Dai GAROIGALDI VΛSI GARSOIMAASCAMIGA.

⁷⁸ Diuusi GAROOGA SALLICADA GAROIGADAI dai soigΛΛlidi aatamacada
cascada GAROOTOSI GAMARA tAvaagiaiñdara.

⁷⁹ Sai garaagidana isducatai Diuusi soicAI oodami sai CΛAGA
gANTATAgitocana tAsai vaavoitudacai maiimAna Diaavora
ΛMADU.

Cascada povueeyi Diuusi tAsai ΛMADU ajioopaiña.
Ascaiti ZacaríA.

⁸⁰ Dai gλλlimi λali gλλli dai vλλs tasai vaamioma bλλjimi gatagitoidaga. Dai aidasi cagλλ λgai oidigana oidatu asta aidasi glaagacai aagidi λgai Diuusi ñiooquidλ λjudidíu. Dai mλλ diviacai aagidi λgai ismaacλdλ aagidi Diuusi isaagida λgai.

2 ¹ Aidasi vuusai Vuaana aidλ Augusto argλλ baitλcλaacamicatadai Roomλrλ. Dai λgai tλjai gasonλrλ guucacamiga sai λcaldana λoodami dai oojana istλλtλgidu. ² Aidλ artucamidλrλcatadai masiλcaldλ agai vλλsi λoodami oidi daama oidacami. Aidλmλsi λcali λoodami aidλ λSireñio λrcraigicatadai Siriana. ³ Mλtai tλjai λoodami sai iimλna siaaco vuvaja masai λcaldana. ⁴ Cascdλ ii λOsee Nasareetaiñdλrλ Galilea dλvλλriaiñdλrλ Beleenamu Judeea dλvλλriλrλ. Davicaru λrBeleenλrλ vuusaicami dai λOsee λrcajiudadλ Davicaru cascλdλ ii λgai Beleenamu masai λcaldana. ⁵ Dai λOsee vaidacai María Beleenamu. Casi argancuucunamicatadai λgai dλmos maiquiaa λmapai oidacatadai. Dai María cayoga dueeyitadai. ⁶⁻⁷ Aidasi aayi λgai Beleenλrλ camaitiipucatadai siaaco gλnuuliña λgai cascλdλ caapayu quiidiλrλ gλnuuli λgai. Dai aidasi quiaa mλλca daraajatadai λgai, tai caaayi istuigaco duaadia agaitadai María dai dueeyi. λgai λrtuucamidλrλ maradλcatadai tai biisa dai ami siaaco gacuaadana caapayu ami vooda.

⁸ Dai Beleena maigovai oidigana ajioopaitadai pastutuuru dai nuucadacatadai gansosoiga cañiiru tucara. ⁹ Tai todian duucai gamaasitu λmo Diuusi tλaañicarudλ λpastutuuru vuitapi. Tai Diuusi gλgυvucadacλdλ cuudan duí ami siaaco daraajatadai λgai tai duduaadimu λpastutuuru. ¹⁰ Tai potλtλdai λDiuusi tλaañicarudλ:

—Maitavλr duduaadicuda aapimλ. Aanλ angλnbλidati cλλga ñiooqui dai idi ñiooquicλdλ alia baiganλliadamu aapimλ dai vλλsi λoidacami oidi daama. ¹¹ λλquiapo moquiiyλrλ siaaco oidacatadai Davicaru λλquioma movuusai λmo cλλgacλrλ gλnvuviaadamiga. λgai argantλaanλdamiga Cristo. λCristo icaidaga λmo gλλ tλaanλdami ismaacλdλ λcovai vuusaitu Diuusi sai cλλgacλrλ gavuvaidiña. ¹² Mo siaaco gacuaadana λcaapayu mo caatλcamu λali gλλli biisapicami sitλλgimu aapimλ dai poduucai maatamu aapimλ sai ismaacλdλ gλnaagidi aanλ sλλlicλdλ λrvaavoi —astλtλdai λDiuusi tλaañicarudλ.

¹³ Mosai cuugaida ñioo λgai tai mui vaamioma gλnmaasitu Diuusi tatλaañicarudλ daidλ itλtλdai λgai λpastutuuru:

¹⁴ Mλλ tλvaagiλrλ vλλsi Diuusi tatλaañicarudλ cλλga ñioocai Diuusi vui.

Dai sivi tami oidigi daama Diuusi cλλgacλrλ nλidi oodami.

Cascλdλ sivi gia cacλλga ganiibastacan taadacamu gooidacami. Ascaiti λDiuusi tatλaañicarudλ.

¹⁵ Aidasi iji λgai abiaadλrλ tλvaagiamu vaidλ λpastutuuru aipaco gλnaagidi daidλ icaiti:

—Tiimada gaamu moocoro Beleenamu dai naida istumaasi asducatai apadui goovai ismaacada garaagidi Diuusi —ascati apastutuuru.

¹⁶ Dai otoma iji dai cavami iji dai malca taa agai aMaría dai aOsee dai lali siilañi mo caatacatadai siaaco gacuaadana acaapayu.

¹⁷ Mostaagacai apastutuuru agai otoma aagidi aMaría amadu aOsee iscaiti aDiuusi tataañicaruda aagaitai lali siilañi. ¹⁸ Dai vascatai ismaacada caí ismaacada aagai apastutuuru camaitaa isducatai gantatagituagi. ¹⁹ Dai aMaría maiugu tagitocana istumaasi apadui.

²⁰ Aidasi caapamu aa suuli apastutuuru voyamu iimaitai siaa duutudaimi agai Diuusi dai calga aatagi aatagaimi agai Diuusi valtara vascada ismaacada taa agai dai caa. Vasi povadui isducatai aagidi aDiuusi tataañicaruda cascada.

²¹ Matai bo mamacova tasaicada iquita tuucugada lali siilañi dai Suusi taatai. Maiquiaa nonoacatai María abiaadara aagidi Diuusi taañicaruda sai Suusi taatana cascada Suusi taata agai.

²² Dai aidasi casi idui agai vasi isducatai aagai Moseesacaru saalicamigadara saida ivuaadana vasi looqui silascada maamatadagi amaasi balcai agai lali galli Jerusaleenamu. Dai ami agaa quiupaigadara judidú itatadai agai Diuusi:

—Aatama ipalidi sai garmara vascara galagidiña —astatadai.

²³ Poduucai oojisi Diuusi ñooquidara sai vasi judidú maamarada tucamidara isarcacallicagi sai viaacatadai isivuaadagi Diuusi aa duiñdada. ²⁴ Iji agai dai dasda agai Diuusi gooca voutu dai gooca tutuugu poduucai isduucai oojisi Diuusi ñooquidara.

²⁵ Mo Jerusaleenara oidacatadai amo cali Simuñi taagiducami. Dai calga agidiña Diuusi dai siaa duutudai. Dai agai aramoco ara ismaacada nanracatadai isdiviagi amaadutai dai soñagi ajudidú vai agai lagi gatlaanadagi gandavalaragara. Dai Diuusi Ibadada amadu daacatadai Simuñi. ²⁶ Dai caagiditadai Diuusi Ibadada Simuñi sai maiquiaa muucucai agai taagia agaitadai aCristo ismaacada ootosa agai Diuusi. ²⁷ Dai Diuusi Ibadada ootoi Simuñi agaa quiupaigadamu judidú. Tai aida ami dada Osee amadu María dai balcati lali galli daida iduñia agai isducatai viituli Moseesacaru. ²⁸ Tai aSimuñi bai lali siilañi dai siaa duutuli Diuusi dai potatadai agai Diuusi:

²⁹ Tlaanadami, aana ivueeyi vasi istumaasi giñaagidi aapi. Sivi gia cacalga baigiñliaracada muuquimu aana. Casi iñtangi aapi ismaacada giñaagidi cascada.

³⁰ Catla aana idi calgacara vuviaadami ³¹ Ismaacada ootosi aapi vasi oidi daama oidacami.

³² Idi maatatuldamu agai ismaacada maitarjudidú gañiooqui. Dai idi calga ñioocadamu gamaamara judidú valtara. Astatadai Simuñi.

³³ Daidá adadada Suusi maitaa isducatai gantatagituagi caacai istumaasi aagai Simuñi aagaitai amaraa. ³⁴ Taidá asimuñi itatadai:

—Vai Diuusi calgacara gannaidiña —astatadai.

Dai gooquiara itatadai agai amaria aagi:

—Silaacada galiagi idi ali silani ismaacada ootoi Diuusi muidutai judidíu calgacara vuvaaquimu idicada dai aa mui maicalgacara vuvaaquimu dai muidutai vui ñioocadamu. ³⁵ Dai poduucai gamaatamu isducatai gantatagitoi aoodami. Dai aapi salicada galimu soaliaragai —astatadai Simuñi amaria.

³⁶ Ami Jerusaleenara oidacata dai amo oocodami Aana talgiducami. Agai arPanielicaru maradacata dai daida arcajiudada Asielicaru. Dai agai arDiuusi ñiooquituldiadamigadacata dai. Aidasida artajicata dai cunai agai amo cali. Dai bo cuvaracami uumigada viuudutu. ³⁷ Dai aida camaaco coobai dan maacova uumigi viaacata dai. Dai vaa tasai maitacuaadatai aimaraiña agai gala quiuupaigadlamu ajudidíu dai daanaiña Diuusi sai soicaiña dai siaa duutudaiña Diuusi. ³⁸ Aidasí quiaa ami gala quiuupaigadara judidíu guucacata dai Suusi dadada amadu Simuñi tai ami divia amara dai araga siaa duutuli Diuusi dai gooquiara ii dai ma aagidi vaa as Jerusaleenara oidacami ismaacada naracata dai isDiuusi calgacara vuvaidagi aagaitai asuusi.

³⁹ Aidasí canaato Osee amadu Maria vaa ismaacada aagai Diuusi ñiooquidara canonora Nasareetamu Galilea davalara. ⁴⁰ Vaidá ali gali galimi dai calga baljimi gatagitoidaga dai Diuusi calgacara nidi.

⁴¹ Vaa uumigi mosaajaiña gala siaa duudagada judidíu vai ajioopaiña dadada asuusi Jerusaleenam. ⁴² Dai amo imidagai caviaacata dai asuusi baivustaama dan gooca uumigi aidasi aayi istuigaco ajioopaiña agai Jerusaleenam. ⁴³ Dai cadaivunucai gala siaa duudagai tai cavaa noonora aoodami tai asuusi anaasi Jerusaleenara vii. Daidá adadada maimaacata dai ismomaaca vii asuusi.

⁴⁴ Povanaliditadai dadada sida asuusi aoodami saagida imatadai dai amo tasai iji. Dai gaa agai asuusi aoodami saagida dai tacacaimi ganaaduni dai aa oodami ismaacada maatacata dai agai, ⁴⁵ dai maitaa. Dai apamu aa suuli Jerusaleenam dai gaaga agai.

⁴⁶ Vaica tasai gaa daida tal vai gala quiuupaigadara ajudidíu daacata dai Suusi amadu ismaacada gamamaatatuldi Diuusi ñiooquida. Dai calga gatagito caa dai tacacai ara. ⁴⁷ Dai vaacata ismaacada caa ismaacada aagai asuusi camaitaa isducatai gantatagituagi. Dai povanalidi ducatai mosaa calgadu goovai mooda dai mosaa calga gaa nonoragidi mastumaasi tacacai, asanalidi. ⁴⁸ Aidasí adadada tal asuusi poduucai gantatagitoi: “¿Ducatai tanai daja goovai?” asduucai gantatagitoi. Daidá adada itatadai:

—¿Giñmara tuipasi povarduñi? Gaooca amadu aana alia
duduaadimucata dai gagaagaitai —astatadai María.

⁴⁹ Taida asuusi itatadai:

—¿Tuimasida giñgaagai? ¿Maitamasmaata aapima isviaa aana
isiduñiagi istumaasi giñtajai giñooca? —astatadai.

⁵⁰ Taida adadada maimaata caí istumaasi aagidi asuusi
maimaatatadai agai isdiuusi gaoga agai agai.

⁵¹ Taida oí asuusi gadada gamu Nasaretamu dai apiamolasi caga
agidi gadada. Daida adada maiugu tagitocana vasi isducatai
pavueeyi dai istumaasi agaiña asuusi. ⁵² Daida asuusi galimi dai
vaamioma bajimi gatagitoidaga dai Diuusi cagacaga naidi asuusi
daida hoodami caa cagacaga naidi ara.

3 ¹ Aidasi ativerio Sesara araga baitacacamicatadai Rooma.
Cabaivustaama dan taama uumigi daacatadai agai, vaid Ponsio
Pilaato arcaigicatadai Judea, vaid Eroodasi arcaigicatadai
Galilea, vaid apili Eroodasi suculida arcaigicatadai Iturea
amadu Traconiara, vaid Lisaanias arcaigicatadai Aviliñia, ² vaid
Aanasi amadu Caifasi abaitaguucacamigadacatadai apapaali. Dai aida
avuaana Zacaria marada oidigana oidacatadai taida Diuusi ootosi amo
ñoqui. ³ Daida avuaana muiyara aimaraña aqui Jordán ugidiana,
dai aagidiña hoodami sai ama duucai gantatagitona dai camaisoimaasi
ivuaadana sai Diuusi oigaldana vasi soimaascamigada dai sai
ganvapaconana sai naidiña hoodami iscala duucai gantatagito dai
camaisomaasi ivuaada agai. ⁴ Isducatai aagaitadai Isaíacaru Diuusi
ñoquituldiadamigada siduñia agai Vuana mospovdui. Agai aduucai
ooja:

Diuusi ootosa agai amo cali sai oidigana gamamaatuldiña dai
poduucai gaaagidamu agai:

“Si ascada hoodami naracagi isdiviagi amo baitacacami
gaaagai isbaiduiñiagi voogada.

Poduucai ara gaaagai masbaiduiñiagi ganiibadaga caotoma divia
agai gartaanadamiga cascada.

⁵ Si ascada baiduiñiagi abaitacacami voogada siaaco dadacagiga
gaaagai iscala tpaalicadagi.

Dai siaacoga tuutuvudaca gaaagai iscala tpaalicadagi.

Dai siaacoga noonoliñicagi voi gaaagai issali tquiagi.

Dai poduucai ara gaaagai isbaiduiñiagi hoodami ganiibadaga.

⁶ Dai vasi hoodami oidi daama oidacami maatamu isdiuusi aragai
ismaacada cagacaga gavuvaidi”.

Ascaiti Isaia oojada.

⁷ Aidasi vuvaaja hoodami ganquiquiaiñia sai vapaconana avuaana
taida avuaana potatadai:

daidΛ acosadΛ mamΛidi. Poduucai iduñia agai Λgai ismaacΛdΛ divia agai loodamicΛdΛ. IsmaacΛdΛ vaavoitudai Λgai iimia agai tΛvaagiamu dai ismaacΛdΛ maivaavoitudai Diaavora Λmadu iimi agai Λgai siaaco tomali Λmo imidagai maitutucui Λtai —astΛtΛdai ΛVuaana loodami.

¹⁸ Dai poduucai dai mui vaamioma ñiooqui cΛΛgaducami aagidi ΛVuaana loodami. ¹⁹ Dai aagidi Λgai ΛpΛ Λcaigi EroodΛsi sai alia soimaasi idui Λgai Λsidacai gΛsuculi Piili ooñigadΛ Erodiiasi, dai sai Λma maasi soimaascami idui Λgai ΛpΛ. ²⁰ GooquiΛrΛ vaamioma soimaasi idui ΛEroodΛsi maisacai ΛVuaana.

²¹ DΛmos aidΛsi maiquiaa gΛmaisatu ΛVuaana Λgai vapacoi mui oodami dai vacoi ΛSuusi ΛpΛ. VaidΛ ΛSuusi gadaanΛitadai Diuusi dai aidΛsi gadaanΛitadai Λgai Diuusi tai gΛcupiooco ΛtΛvaagi, ²² tai Diuusi IbΛadΛ tΛvai ΛSuusi daama Λmo tugu maasi. Tai caidatu Λmo ñiooqui tΛvaagiaiñdΛrΛ dai pocaiti:

—AapiarΛ argiñmara nai aliΛsi gloigΛdai aanΛ dai alia baigiñΛlidi aanΛ aapicΛdΛ —ascaiti Λñiooqui.

²³ Suusi viaacatadai parΛ Λmo coobai dan baivustaama uumigi aidΛsi glaaga glaα duiñdaga. Dai polΛiditadai loodami isΛgai ΛrOsee maradΛ. ΛOsee ΛrmaradΛ Elicaru, ²⁴ ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Maatatacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Levícaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Melquicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Anacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Oseecaru, ²⁵ ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Matatiiasicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Amoosicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Naumacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Eslicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Nagaicaru, ²⁶ ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Maatacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Matatiiasicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Semeicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Oseecaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Uudacaru, ²⁷ ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Oanacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Resacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Sorovaveelicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Salatieelicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Nelicaru, ²⁸ ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Melquicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Adicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Cosaamacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Elimoodamacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Eracaru, ²⁹ ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Osuecaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Elieesicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Oorimacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Mataatacaru, ³⁰ ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Levícaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Simeoñicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Uudacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Oseecaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Onanacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Eliaaquimacaru, ³¹ ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Meliacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Mainanacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Mataatacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Nataanacaru, ³² ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Davicaru, ismaacΛdΛ

ArmaradΛcatadai Isaícaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Obedicaru,
 ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Boosocar, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai
 Salimoonocar, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Naasonocar, ³³ ismaacΛdΛ
 ArmaradΛcatadai Aminadaavacaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai
 Araamacaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Esiroomacaru, ismaacΛdΛ
 ArmaradΛcatadai Pareesicaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Uudacaru.
³⁴ IsmaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Jacocar, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai
 Isaacaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Avraañicaru, ismaacΛdΛ
 ArmaradΛcatadai Tarecar, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Nacoracaru,
³⁵ ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Serugacaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai
 Raagaucaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Peleegacaru, ismaacΛdΛ
 ArmaradΛcatadai Eveelicaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Salacaru,
³⁶ ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Cainanacaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai
 Arapaajadacaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Semicaru, ismaacΛdΛ
 ArmaradΛcatadai Noecaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Lamecaru,
³⁷ ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Matusaleenacaru, ismaacΛdΛ
 ArmaradΛcatadai Enoococar, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Areedicaru,
 ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Maalaleelicaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai
 Cainanacaru, ³⁸ ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Enoosicaru, ismaacΛdΛ
 ArmaradΛcatadai Setacaru, ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Adáñicaru,
 ismaacΛdΛ ArmaradΛcatadai Diuusi Λgai idui Adáni cascΛdΛ.

4 ¹ TaidΛ ΔSuusi ii Λaqui JordánaiñdΛrΛ vaidΛ Diuusi IbΛadΛ
 Λmadu daacatadai dai Λgai vaa Diuusi IbΛadΛ vaidacai oidigamu.
² Amaasi aidasi mΛΛ oidigana divia Λgai anaasi daja goo coobai tasai.
 Dai siΛΛqui tasai daja Λgai camosaagidiña ΔDiaavora siduñia Λgai
 soimaasi. Dai siΛΛqui tasai daja Λgai oidigana Λcaaqui tasai maitauu
 Λgai. Dai asta Λcaaqui tasaicΛdΛ aayi biuugigai. ³ Amaasi ΔDiaavora
 itΛtΛdai:

—Isaapi ΛrDiuusi maradΛ di aagidañi goojoodai vai tascali gΛnaatona
 —astΛtΛdai ΔDiaavora.

⁴ TaidΛ ΔSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Diuusi ñiooquidΛrΛ pocaiti: “Maisiu mosΛca tascalicΛdΛ istutuidi
 oodami isoidacagi, glaagiava Diuusi ñiooquidΛ ΛpΛ”, ascaiti Diuusi
 ñiooquidΛrΛ —astΛtΛdai Suusi.

⁵ AidΛ ΔDiaavora vaidacai ΔSuusi Λmo gΛΛ tuvidacamu dai abiaadΛrΛ
 tΛtΛΛgidi vΛΛsi gΛgΛr tΛtΛaanΛdami ismaacΛdΛ oidaga oidigi daama dai
 vΛΛsi oodami ismaacΛdΛ tΛaanΛi ΛtΛtΛaanΛdami. ⁶ DaidΛ ΔDiaavora
 itΛtΛdai:

—VΛΛsi goovai ismaacΛdΛ gatΛtΛgidi aanΛ, aanΛrgiñtuidaga. AanΛ
 istutuidi ismaquia ΛΛgi sioora maquia iñliada aanΛ. Aapi angΛmaquiagi
 vΛΛsi goovai paidΛ ΛrtΛaanΛdamica. ⁷ Isaapi gatootonacΛdΛ cΛquivagi
 giñvidΛrΛ daidΛ giñsaa duutudagi vΛΛsi ΛrgΛtuidacamu goovai
 —astΛtΛdai ΔDiaavora.

⁸ Taidλ ΔSuusi aa noragi daidλ itatλdai:

—Imλdañi tabiaadλrλ aapi Diaavora poduucai oojisi Diuusi ñiooquidλrλ: “Siaavλr duutuada aapimλ ganDiuusiga dai mosλca λgai λmoco avλr λλgiada” —astatλdai ΔSuusi.

⁹ Dai gooquiλrλ vaidacai λDiaavora ΔSuusi Jerusaleenamu. Dai ami λgλλ quiuupaigadλrλ λjudidíu daama tasagi daidλ itatλdai:

—Isaapi λrDiuusi maradλ di, tabiaadλrλ mλtana gλλsi tuduidλ.

¹⁰ Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidλrλ:

Diuusi ootosamu gatλtλaañicarλ vaidλ ganuucaticana.

¹¹ Sigλdaagiadamu λgai gannoonovicλdλ pai maisaraana gλλλcaso λmo odiaba.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquidλrλ —astatλdai λDiaavora.

¹² Taidλ ΔSuusi aa noragi daidλ itatλdai:

—Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidλrλ di: “Maitλaagai pλsaagiadagi Diuusi saidλ iduuna λmo istumaasi mosnλida λlidityai sabai giduuna” —astatλdai ΔSuusi.

¹³ Amaasi λDiaavora camaitλgacai isducatai soimaasi iduiñtulldagi ΔSuusi dagito chilλqui tasai.

¹⁴ Taidλ ΔSuusi λpamu aa gλi Galileeamu. Daidλ Diuusi Ibladλ λλmadu daacatadai cascλdλ viaa λgai guvucadadλ Diuusi. Dai vλλsi Galileeλrλ oidacami dai vλλsi λλmapλcλrλ sicolι Galilea oidacami maí istumaasi ivuaadatadai λgai. ¹⁵ Dai ami Galileeλrλ ΔSuusi aipaco aimλraiña judidíu quiquiuupaigadλrλ dai gamamaatλtuldiña Diuusi ñiooquidλ dai vλλscatai goll cλλga ñiooqui aagaiña aagaitai ΔSuusi.

¹⁶ Amaasi ΔSuusi aayi Nasareetana siaaco gλλ λgai. Dai aidasi aayi ibastaragai tasλrλ ii λgai judidíu quiuupaigadλamu λλgi poduucai gλviidacatadai λgai cascλdλ. Dai cλquiiva dai aaga agai oojai. ¹⁷ Taidλ λnuucadacami λliliivru maa λliivru ismaacλdλ ooja Isaíacaru Diuusi ñiooquitulldiamigadλ. Vai λgai nλnλidi dai tλλ siaaco aduucai oojisi:

¹⁸ Diuusi Ibladλ giñλλmadu daja.

Diuusi λcovai giñvuusaitu ansai aanλ imλna dai aagidana

λcλλgaducλdλ ñiooqui ismaacλdλ tagito sioora soicλdagi vaidλ ivuaada λgai istumaasi Diuusi ipλlidi.

Dai ansai aagidana aanλ λgai ismaacλdλ maamaisaca λDiaavora sai casi istutuidi isvuvāquiagi.

Dai ansai nλnλaavatudana ismaacλdλ maiñλnλeeyi.

Dai ansai soiñana mλsmaacλdλ soi duucai nλidi.

¹⁹ Dai ansai aagidana aanλ λoodami sai caaayi istuigaco Diuusi cλλgacλrλ nλijada agai vλλscatai.

Ascāiti λoojai.

²⁰ Amaasi ΔSuusi cuu λliivru dai gatλλgi dai daiva. Dai vλλscatai ismaacλdλ ami daraajatadai apianλnλidi ΔSuusi. ²¹ Tai λgai ñioo daidλ itai:

—Siviat caaayi aapima gansaagida ismaacada ooja Isaiacaru
—astatadai ASuusi.

²² Vai vasscatai calga ñioocai aagaitai ASuusi dai maitaa isducatai gantatagituagi calcatai ismosaa calga ñioocai ASuusi. Dai aipaco ganaagidi daida icaiti:

—Caa maata aatama idi calli sida arOsee marada daida artami oidacami —ascaiti aoodami.

²³ Taida ASuusi itatadai:

—Sallacada povai intatladamu aapima: “Passallicada istutuidi isidunñagi gomaasi di, iduunñi”. Dai povai intatladamu aapima arpa: “Tami siaaco argalaracami aapi igidunñi arpa istumaasi caa aatama saida idui aapi Capernaumara”, intatladamu aapima —astatadai ASuusi.

²⁴ Daida ASuusi vaamioma ñioo daida itatadai:

—Sallacadaava arvaavoi ismaacada ganaagidi aana sai silascada gamamaatatuldiadagi amo Diuusi ñiooquituldiadamigada lagi gadavalaragara maiagiditai calcana aoodami. ²⁵ Goovai ismaacada ganaagidi aana gia sallacada arvaavoi. Laquioma alia ii biuugigai Isireli davalariara, maiduudu vaica uumigi dan taucami cascada. Vai aida oidacatadai Eliasicaru dai muiducatadai vipiudu arpa. ²⁶ Taida Diuusi maiotoi Eliasicaru tomali amo viuudu quiidiamu anaasi isoiñagi lagi dai baiyoma siblacoga otoi lagi amo viuudu quiidiamu Sarepatara Sidoni davalariara sai soñana. ²⁷ Dai aidasi quiaa oidacatadai Eliasicaru mui judidíu viaacatadai acocodagai ismaacada duvaldi gatuucuga. Tai vascara tomali amaadutai lagi maiduaadi Eliasicaru dai baiyoma duaadi amai siblaco oidacami Naamán taagiducami Siraara oidacami —ascaiti ASuusi.

²⁸ Dai goovai ismaacada aa ASuusi caa aoodami dai sallacada baacoi vui. ²⁹ Dai vasscatai guuquiva dai goguaama vaidacai ASuusi dai vuusaitu Nasareetaiñdara. Nasareeta aruranacatadai. Matai tasagi ASuusi amo vavuaana dai abiaadara matana daituda agaitadai. ³⁰ Taida ASuusi mossagida daivusai aoodami dai daivunu ii.

³¹ Amaasi ii ASuusi Capernaumamu Galilea davalariara. Dai ami mamaatatuldi aoodami Diuusi ñiooquida amo ibastaragai tasara. ³² Tai camaitaa aoodami isducatai gantatagituagi calcatai isducatai gamamaatatuldi lagi dai arpan lasi calga ñioocaitai amo guvucadagai viaacami.

³³ Dai ami judidíu quiupaigadara daacatadai amo calli ismaacada viaacatadai amo Diaavora taañicaruda dai gagara iña daida icaiti:

³⁴ —Gardagitoñi. ¿Tuipasi divia aapi dai garoojotuldi aapi Suusi Nasareetara oidacami? ¿Garugiuga pasilidi aapi diviacai? Aana gia calga gamaata aapi. Aapiara araco vuusaidada Diuusi ismaacada

tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi —ascaiti ΔDiaavora tlaañicarudΛ.

³⁵ TaidΛ ΔSuusi bagaimi ΔDiaavora tlaañicarudΛ daidΛ itatadai:
—Maitiñioocada. Dagitoñi gocΛli —astatadai ΔSuusi.

TaidΛ ΔDiaavora tlaañicarudΛ dΛvΛΛrapi daitu ΛcΛli vΛasi Δoodami vuitapi dai vuusai ΛcΛliaiñdΛrΛ dai daivunu ii. Dai vΛascΛrΛ tomali amo soimaasi maitiduuñi. ³⁶ Tai vΛasi Δoodami duduaadimu dai aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—¿Ducatai istutuidi goovai ispoduucai ñioocadagi? Ducatai istutuidi gocΛli istlaanΛdagi Diaavora tatlaañicarudΛ mosΛΛ guvucadacΛdΛ vai goDiaavora tatlaañicarudΛ Λgidi dai otoma vuvacΛi —ascaiti Δoodami.

³⁷ DaidΛ Δoodami vΛasi aipaco oidacami aatagaiña dai aagaiña ΔSuusi.

³⁸ Amaasi ΔSuusi vuusai ami judidú quiuupaigadΛaiñdΛrΛ dai ii Simuñi quiidiamu. VaidΛ ΔSimuñi tuumudΛ sΛlicΛdΛ coococatadai oiditadai toiñdagai. VaidΛ ΛaaduñdΛ ΛcoocoadΛ daañimi ΔSuusi sai duaaidana. ³⁹ TaidΛ ΔSuusi miaadΛrΛ cΛquiiva dai duaadi tai otoma dagito Λtoiñdagai. Tai otoma vañi Λooqui dai bibi gΛdadidacami.

⁴⁰ Dai aidΛ ΛcΛrΛ urunoco duupidatai tasai mΛtai mui vΛaapi ΔSuusi coococoidadΛ mui naana maasi coocodagai viaacami. VaidΛ ΔSuusi mostaatamai ΛcoococoidadΛ tuutucugadΛ gΛnoonovicΛdΛ vai duduaadΛi. ⁴¹ Dai muidutai ΛcoococoidadΛaiñdΛrΛ vuvaja Diaavora tatlaañicarudΛ. Dai gΛgΛrΛ ñioocai ΔDiaavora tatlaañicarudΛ daidΛ itatadai ΔSuusi:

—AapiarΛ ΛrmaradΛ Diuusi —astatadai.

TaidΛ ΔSuusi bagaimi dai camaidagito isvaamioma ñioocada Λgai. ΔDiaavora tatlaañicarudΛ maatacatadai isΛgai ΛrΛCristo dΛmos ΔSuusi maitipΛlidadai isaaga Λgai cascΛdΛ maidagito isvaamioma ñiooquiagi.

⁴² Dai camaasidatai ii ΔSuusi ami CapernauumaiñdΛrΛ bai mΛΛcasi oidigana siaaco maioidaga oodami. TaidΛ Δoodami gaagamu daidΛ aayi siaaco daacatadai Λgai. MaitipΛlidadai Δoodami isimia Λgai. ⁴³ DΛmos ΔSuusi itatadai:

—AliΛ tagito aana isimiagi sibΛaco gΛgΛr quiiquiamu ΛpΛ dai aagidagi Δoodami sai Diuusi soicΛi Δoodami sai cΛgacΛrΛ oidacana, cascΛdΛ giñootoi Diuusi idi oidigΛrΛ —astatadai ΔSuusi.

⁴⁴ DaidΛ ΔSuusi gaaagidimi Diuusi ñiooquidΛ quiquiupaigadΛrΛ Δjudidú GalileeΛrΛ.

5 ¹ Amo imidagai ΔSuusi gΛΛ suudagi ugidiana daacatadai siaaco Genesareta tΛgidu ΛgΛΛ suudagi. Tai mui dada oodami dai camogΛvisa Δoodami dai sΛlicΛdΛ abaana gugucΛi asta baitoma maioiñitudai caΛca Δlidadai Λgai Diuusi ñiooquidΛ cascΛdΛ. ² TaidΛ ΔSuusi tΛΛ gooca vaarcu ΛgΛΛ suudagi ugidiana suudagi daama simosguuca. Avatopa vuviadami cavuvajatadai abiaadΛrΛ dai vapaconaitadai gΛnvatopa vuicarΛ. ³ TaidΛ ΔSuusi ii dai tΛsai

vaarcugadara Simuñi dai potatadai ΔSuusi ΔSimuñi sai mλλcasioma imitudana Δsuudagi ugidiaiñdara. Taida ΔSuusi ami vaarcuara daiva dai abiaadara mamaatatluldi λoodami Diuusi ñiooquida. ⁴ Dai aidasi canaato ñioo ΔSuusi potatadai λgai ΔSimuñi:

—Imitudañi govaarcu siaaco vaamioma tuucavaga dai suudara avar suuliga ganvatopa vuvaidacaru dai vuvaida vatopa —astatadai ΔSuusi.

⁵ Taida Simuñi aa noragi daida itatadai:

—Mamaatatluldiadami λmo tucagi garaaga aatama dai maivui tomali λmoco, isaapi pocaiti di vλλscara atasuudara suuligagi govatopa vuvaidacarui —astatadai ΔSimuñi.

⁶ Dai mospodui λgai dai saalicada mui vuvaitu vatopa asta saasaquimi λvatopa vuvaidacarui. ⁷ Tai mooguvida λgai ganaaduñi ismaacada λgamai vaarcuara daraajatadai sai dadana dai soiñana. Tai λgai dada dai cλga suusudagi vλgoocai vaarcu dai asta baitoma dupiquimi λvaarcu vλλacatai. ⁸ Tλλgacai imaasi ΔSimuñi Piiduru gatootonacada cλquiva ΔSuusi vuidara daida itatadai:

—Mamaatatluldiadami, iñdagitoñi, aanaramo cλλli soimaasi ivuaadami —astatadai ΔSimuñi.

⁹ ΔSimuñi alia duaadimucata dai cascada. Dai vλλsi λga λpra ismaacada λmadu daraajatadai vλλscatai duduaadimucata dai mosla mui tλλgacai vatopa. ¹⁰ Jacovo dai Vuaana Sevedeo maamarada araaduñdcatadai ΔSimuñi dai duduaadimucata dai λpra. Damos ΔSuusi potatadai ΔSimuñi:

—Maiti duaadicuda sivi uucami λrvatopa vuudamicamu aapi dai sivi abiaadara gaagadamu aapi oodami vaid λgiñoidatucuiña aan —astatadai ΔSuusi.

¹¹ Dai amaasi cavuvaidacai λvaarcu λgla suudagi ugidiana anaasi viaa vλλsiaacatai dai oí ΔSuusi.

¹² Amo imidagai ΔSuusi λmo ali quiiyara daacata dai tai ami aayi λmo cλλli ismaacada viaacata dai λmo coocodagai ismaacada duvaldi gatuucuga. Dai aidasi tλλ λgai ΔSuusi gatootonacada cλquiva dai dλvλλrapi cuiqui dai daañimi daida itatadai:

—Mamaatatluldiadami pasipaliadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —astatadai λcoocoda.

¹³ Taida ΔSuusi taata ganoovicada daida itatadai:

—Ipalidiana isgλduaaidagi. Duaadicami vii —astatadai.

Mospota λgai tai maigo ii λcλλli coocodada. ¹⁴ Taida ΔSuusi potatadai sai maiaagidiña tomali λmaadutai imaasi dai potatadai:

—Mosai imi dai mλλ vuidara cλquiva λpaali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru sipoduucacai maacamu λoodami iscadueeyi aapi —astatadai ΔSuusi.

¹⁵ Dai aidasi duduaaidiña ΔSuusi λmo coocoda vai vaamioma aipaco imimi goñiooqui vai vaamioma mui oodami gλnλmpaidimi vλλs tasai

caaca aliditai Diuusi ñiooquida. Dai sai duduaaidana agai coococoidada alpa. ¹⁶ Damos asuusi acovai vusacaiña siaaco maitipu oodami dai ami daanaiña Diuusi sai soñana.

¹⁷ Amo imidagai asuusi gamamaatatulditadai Diuusi ñiooquida vai ami daraajatadai amoco fariseo alpa dai amoco mamaatatuldiadami Diuusi sallicamigada ismaacada vasi amapacalaiñdara Galilea dada dai vasi Judeeaiñdara dai Jerusaleenaiñdara. Taida asuusi Diuusi guvucadadacada duduaadi acococoidada. ¹⁸ Tai ami dada amoco cacalli dai balcaticatadai uusiara amo cali ismaacada maitistutuiditadai isoñiagi vai agai vaasa aliditadai tuucavi siaaco daacatadai asuusi. ¹⁹ Damos maitatlagaitadai siaa sali vaasagi agai acocoad gaviducitadai oodami cascada. Dai vaaqui daama taltasai dai abiaadara cupiooco dai amui sali tvañi acocoad sueeyiara vasi loodami saagida sali dai aitu siaaco daacatadai asuusi. ²⁰ Dai aidasi taa asuusi silasi vaavoitudaitadai agai, potatadai agai acocoad:

—Giñaduñi gasoimaascamiga caoigaldi —astatadai.

²¹ Amaasi amamaatatuldiadami Diuusi sallicamigada amadu afariseo lagi gantatagitoimi dai povanlidi: “Sioora idi cali dai pomaasi ñioocai. Vui ñioocai Diuusi tomali amaadutai maitistutuidi isgaoigaldiadagi gasoimaascamiga mosalagi Diuusi”, asanlidi agai.

²² Damos asuusi maacatadai ispomaasi gantatagitoitadai agai dai potatadai:

—¿Tuimasi poduucai gantatagitoi aapima? ²³ ¿Tumaasi sioma maisijaiga isaagagi: “Gasoiamaascamiga caoigaldi”, silapa potadagi: “Calquivañi dai aimarda”? ²⁴ Gantlagidamu aana aapima iñsaana viaa amo sallicami dai viaa guvucadagai tami oidigi daama isgaoigaldiadagi gasoimaascamiga —astatadai asuusi loodami.

Dai amaasi potatadai agai cali coocoad:

—Aapi anglaagidi vañigiñi dai bai gasuaa dai imada galquiyamu —astatadai.

²⁵ Mospota asuusi tai otoma vañi acocoad vascatai vuitapi dai bai gasuaa istuucara caacatadai dai nora galquiyamu dai calga ñiooquimi Diuusi vui. ²⁶ Dai vascatai loodami maitaa isducatai gantatagituagi dai calga ñiooquimi Diuusi vui. Dai duduaadimucatai pocaiti:

—Sivi gia taa aatama istumaasi garducami —ascaiti.

²⁷ Dai amaasi vuusai asuusi abiaadara dai taa amo cali tumiñsi vuudami. Agai Leví tlagidu dai daacatadai quiyara siaaco gavuudana tumiñsi dai potatadai asuusi:

—Giñoidañi —astatadai.

²⁸ Amaasi asuusi leví calquiva dai anaasi viaa vasiaacatai dai oí asuusi.

²⁹ Dai gooqiyara asuusi leví idui amo gal vagimi galquiyara asuusi valtara dai ami daraajatadai mui tumiñsi vuudami dai aa oodami meesa

vuidarλ agaa λmadu. ³⁰ Vaidλ λfariseo λmadu λmamaatλtuldiadami Diuusi sλλlicamigadλ aatagidi λSuusi mamaatλrdamigadλ dai potλtdai:

—¿Tuimλsidλ gacueeyi dai gayλλyi aapimλ gotumiñsi vuudami dai gosoimaasi ivuaadami λmadu? Aapimλ maicλλga ivueeyi —astλtdai λgai λSuusi mamaatλrdamigadλ.

³¹ Taidλ λSuusi aa noragi daidλ itλtdai:

—Ismaacλdλ maitλrcoococoidadλ maitλgito duduaaidiadami mosλλgi coococoidadλ. ³² Poduucai aanλ λpλ maicλcλλgaducλdλ vλλtarλ divia mosλλgi soimaasi ivuaadami vλλtarλ antdivia aanλ vai λmaa duucai gantλtagitona —astλtdai λSuusi.

³³ Amaasi λgai tλcacai λSuusi daidλ itλtdai:

—Tuisidλ mosλλ maitacueeyi dai mosλλsi gamamadaiña λmamaatλrdamigadλ λVuaana daidλ λmamaatλrdamigadλ λfariseo. Dai aapi gamamaatλrdamiga vλλscarλ gacueeyi dai gayλλyi —astλtdai λgai.

³⁴ Taidλ λSuusi aa noragi daidλ itλtdai:

—¿Istutuidisi ismaitaugiagi λvapidarsicλdλ λmo cunataragiλrλ siλλscadλ quiaa daraajagi λcuucuntadami? ³⁵ Dλmos todian duucai gamuaatudamu λcλλli amaasi maitaugimu λvapidarsicλdλ —astλtdai λSuusi λoodami.

³⁶ Dai apiamamaatλtuldi dai potλtdai:

—Tomali λmaadutai maisaranan tada λmo ipuurui utuudui dai λcλdλ daasdagi λmo ipuurui caliñdadλ. Ispoduuñiagi λgai siaa tuidimu λipuurui utuuducλdλ dai vλλscarλ λicuusi utuuducλdλ maicλλga viimu λipuurui caliñdadλrλ. ³⁷ Tomali λmaadutai maitueeyi valienti utuudui ojoogi cλcλλliocoidadλrλ ispoduuñiagi λvalienti utuudui cocopoñtudamu λojoogi dai siaa tuidimu vλλsi siλλsi λvalienti λcaasi λojoogi. ³⁸ Cascλdλ gλλagai isoojogi uutuducamiλrλ tuaadagi valienti utuudui dai poduucai maisiaa tuidλrλi λvalienti tomali λojoogi.

³⁹ Vλλscatai ismaacλdλ yλλyi valienti caliñdadλ gooquiλrλ maiaagaiña valienti utuudui pocaitiña sai sioma vλλñiga caliñdadλ —astλtdai λSuusi λoodami.

Gomaasi aagidi λSuusi λoodami cλλga maatλcatai isλoodami apiavaamioma cλλga vaavoitudai λλquidλ ganvaavoidaraga dai maisiu utuuducλdλ mamaatλtuldaragadλ λSuusi.

6 ¹ Amo imidagai ibλstaragai tasλrλ λsλicami saagida imλitadai λSuusi vaidλ λmamaatλrdamigadλ vaiñcumaimi tλligi muuradλ dai gannoonovicλdλ calivaimi dai cuumimi. ² Tai λmaadutai λfariseo itλtdai:

—¿Tuimλsidλ ivueeyi aapimλ aa duiñdagai ismaacλdλ maitiipu oigaragai isivuaadagi ibλstaragai tasλrλ? —astλtdai.

³ Taidλ λSuusi aa noragi daidλ itλtdai:

—¿Maitamásquiasa naidi aapimá oojai siaaco aagai ismaasi idui Davicaru amo imidagai aidasi agai amadu aaduñda biuugicoi? ⁴ Vaa agai aquiiyara siaaco siaa duutudaiña ajudidíu Diuusi dai vui apaana daasdarada Diuusi dai uu agai dai oi gaaaduñi ismaacada amadu daraajatadai. Daida apaana mosalagi papaali viaacatadai oigaragai iscuaadagi lagi poduucai viituli Moseesacaru cascada, tai vaascara vui Davicaru dai uu.

⁵ Dai potatadai lara:

—Aana viaa amo sallicami cascada viaa aana sallicami isaagagi istumaasi paduñiagi ibastaragai tasara —astatadai ASuusi.

⁶ Lara amo ibastaragai tasara judidíu quiupaigadara vaa ASuusi dai gaaagacai mamaatuldí loodami Diuusi ñiooquida. Tai ami vaa amo cali ismaacada gaquisapicatadai novida sallicia padara. ⁷ Vaida amamaatuldíadami Diuusi sallicamigada amadu fariseo soobidacatadai ASuusi sabai duaaidana ibastaragai tasara dai poduucai viaacagi istucada garara vaaajagi agai ASuusi. ⁸ Damos ASuusi maacatadai ismaasi gantatagitoitadai agai daida itatadai cali ismaacada gaquisapicatadai novida:

—Cequivañi dai mala aran lasi cequiva —astatadai.

Taida cali cequiva dai ami cequiva siaaco aagidi ASuusi. ⁹ Amaasi ASuusi potatadai laga:

—Giñaagidavurai amo istumaasi: ¿Tumaasi oidaga oigaragai isivuaadagi ibastaragai tasara istumaasi calagaducami maicalagaducami sio, calgacara vuvaidagi oodami coodagi sio? —astatadai ASuusi.

¹⁰ Amaasi ASuusi naidi vaascatai ismaacada ami daraajatadai dai potatadai agai cali:

—Giñuuliñdañi ganovi —astatadai.

Taida cali uuliñi ganovi dai cacalaga duaadicami vii. ¹¹ Taida laga sallicada baacoi dai aipaco gantacacaimi astumaasi istutuidi isiduñiagi ASuusi vui.

¹² Amaasi ii ASuusi amo giidiamu dai daaña agai Diuusi sai soñana dai amo tucagi anaasi siaa daanaitai Diuusi. ¹³ Dai aidasi camaasi agai vaí gamamaatardamiga dai covai vuvaitu baivustaama dan gooca agai saagidaiñdara saida rojootosadacana. ¹⁴ Dai potatagidu agai: Amoco arSimuñi taida ASuusi Piiduru tlati lara, dai Aandarasi lara Simuñi suculida, dai Jacovo, dai Vuaana, dai Piili, dai Bartolomé, ¹⁵ dai Mataivo, dai Tomás, dai Jacovo Alfeo marada, dai Simuñi agai lamoco zelolote saagidaiñdara, ¹⁶ daida Udasi Jacovo suculida, daida Udasi Iscaliote ismaacada gooquiarioma gatlagi ASuusi.

¹⁷ Daida ASuusi tavai giidaiñdara vaascatai agai amadu. Dai amapacara siaaco tpaalica cequiva ASuusi mui gamamaatardamiga amadu dai oidacatadai lara mui oodami vasi Judeea davalraiñdara dai Jerusaleenaiñdara dai coostaiñdara siaaco Tiuro tlagidu dai Sidóni

ΛΡΡΛ. VΛΛσι idi ami dada caλca λlidity Dai Diuusi ñiooquida dai duduaadia λlidity ΛΡΡΛ cascada dada λgai. ¹⁸ Dai ismaacada soimaa taatacana viaacatai Diaavora tatlaañicaruda vΛΛσι duduaadi λSuusi. ¹⁹ VΛΛσι λoodami taata λlidity dai λSuusi. λgai duduaaidiña λcoococoidada gλgυvucadacada cascada.

²⁰ Amaasi λSuusi vui nλnλava gamamaatardamiga daida itatadai:
—Diuusi cλλgacara gannidi aapima giñmamaatardamiga. Aapima cλλga maata istagito siora gansoiñagi maida ivuaada aapima istumaasi Diuusi ipalidi.

²¹ Diuusi cλλgacara gannidi aapima ismaacada biuugicoñi sivi gooquiara tatasconaca agai aapima cascada.

Diuusi cλλgacara gannidi aapima ismaacada suaani sivi, gooquiara asada agai aapima cascada.

²² Diuusi cλλgacara gannidi aapima ismaacada gancaldai oodami dai siλscada maitañiooquiadagi, daida ganniooquiadagi, dai tomali maicalca liadagi gantλλtaraga vΛΛσι goovai povaduñimu giñoidatucuitai aapima. ²³ VΛΛscara sλλicadavar baiganliada amaasi. Poduucai idui λλqui aaduñdcardu gooodami maical tuutiacada Diuusi ñiñiooquituldiadamigadacada. Mλλ tavaagiara ganmaaquimu Diuusi mui naana maasi cacλλgaducami.

²⁴ Damos siλλ soimaa taatamu λrircu gooquiara, sivi gia viaa λgai istucada baiganliadagi.

²⁵ Siλλ soimaa taatamu λgai ismaacada tatascon sivi, gooquiara biuugicoñicamu λgai. Siλλ soimaa taatamu λgai ismaacada sivi asi, gooquiara suaanadamu λgai soiliaragaicada.

²⁶ Siλλ soimaa taatamu λgai siλscada vΛΛscatai cλλga ñioocadagi λgai vui, poduucai idui λλqui aaduñdcardu λgaicada ismaacada poduucai yaatagai saida λrDiuusi ñiñiooquituldiadamigada.

²⁷ Damos aapima masmaacada giñcaλ aapima anganaagidi: Oigladavurai gansasaayu, dai cλλgavar ivuiidiada ismaacada gancaldai. ²⁸ Cλλgavar ñioocada λgai vui ismaacada maicalga ñioocai aapima ganvui. Isamaadutai ganniooquiadagi daanadavurai Diuusi λgai vλλtara. ²⁹ Isamaadutai gangλλgaviagi λmapiadara ganvui vasa varai ajadara vui daasa λΡΡΛ. Dai isamaadutai bliyagi gasuaa dagitoñi vai bλλcaiña gλvaasaraga λΡΡΛ. ³⁰ Dai siora gtaanadagi λmo istumaasi pai oidiada. Isamaadutai bliyagi istumaasi λrgatuidaga maititaanada.

³¹ Ivuiidiadavurai aa mastumaasi aapima ipaliadagi isganvuiidiada λgai λΡΡΛ.

³² Mλsaapima oigladagi mosacaasi ismaacada ganoigadai aapima, ¿tumaasi λrcλλgai poduucai? Asta λgai ismaacada maicalga tuutuiga λΡΡΛ poduucai ivueeyi. ³³ MλsiλΡΡΛ cλλga ivuiidiadagi mosaca λgai ismaacada cλλga ganvuiididi aapima, ¿tumaa cλλga ivueeyi aapima poduucai? Maicalga tuutiacada λΡΡΛ poduucai ivueeyi. ³⁴ Dai

mastaañiupiadagi mosacaa agai ismaacada gnaa noragidadan tadacagi, itumaasi canga ivueeyi aapima poduucai? Maicanga tuutiacada ara taañiupidi agaa maicanga tuutiacada dai nanaacana isaa noragidagi.

³⁵ Damos aapima gaaagai isoigladagi gansasaayu dai canga ivuidiadagi dai taañiupiadagi dai maitagitocagi masaa gannoragidagi. Poduucai Diuusi naana maasi ganmaaquimu dai poduucai aapima maamarada Diuusi ismaacada aravaamioma baitaacacami ganducamicamu. Diuusi caatuiga maicanga ivuaadami vui dai ismaacada maiDiuusiatanamquidana caitiña. ³⁶ Oigaldiadvurai aapima aa poduucai isduucai Diuusi ganooga oigaldi amaicanga tuutiacada.

³⁷ Maitavar pocaitiada: “Dañi taa soimaasi idui agai”, masimaipovantatadamu aapima ara. Maitavar pocaitiada siargapiar caacami agai masimaipovantatadamu aapima ara. Oigaldiadvurai aa masapima ganoigaldiadamu ara. ³⁸ Oidiadvurai aapima aa masiapima ganoidiadamu ganbaimocora amo apavidacarui cagaducamiara caa suudacami gigigidicami, dai caa gaisatudicami dai vaatancaacami. Apavidacaruidada ismaacadacada gamaacai aapima istumaasi agai vacada ganmaaquimu agai ara —astatadai asuusi.

³⁹ Dai asuusi aduucai gamamaatatuldi:

—Itutuidisi amo mainaadami isvaidaticagi amai mainaadami? ItMaisiu suuligia agai vagoocatai siba dalar? ⁴⁰ amo mamaatardami maivaamioma maata ismamaatatuldiadamigada, dai silascada cacanga maatia agai apan asi maacamu gamamaatatuldiadamiga.

⁴¹ ItTuipasi gatagito naidi aapi issoimaasi ivueeyi gladuñi dai maitatagito naidi isaapi vaamioma soimaasi ivueeyi? ⁴² Ducatai maisiaa arai aapi ispotatadagi gladuñi: “Dañi alia soimaasi ivueeyi aapi”. Dai maitatagito naidi isvaamioma soimaasi ivueeyi aapi. Aapi aramoco ismaacada aagai amo istumaasi daida ivueeyi ama maasi. Araga gaaagai iscamaisoimaasi ivuaada aapi dai gooquira aagidagi ganaduñi sai camaisoimaasi ivuaadana.

⁴³ Maioidaga uusi cacagaducami issoimaasi iibatadagi dai amo uusi maicagaducami maitistutuidi iscagaducagi iibiada. ⁴⁴ Vasi uusi gamaata iibiadara. Maitavyoovai iigosi tomali uuvasi uupariañdara.

⁴⁵ Amo calli maisoimaasi ivuaadami maisoimaasi ñioocaiña, ibadara daja gocaa tagitoidagai cascada. Dai acalli maicanga ivuaadami goangi soimaasi ñioocaiña, ibadara daja gosoimaasi tagitoidagai cascada istumaasi aagai agai gatañicada vasi ibadaiñdara vusaci.

⁴⁶ ItTuimasi pocaitiña ansai aana arganaamu dai vascara maitiñlagidiña? ⁴⁷ Ganaagidamu aana siora apan ducami agai ismaacada giñlagiditai caa daida ivueeyi istumaasi aagidi aana. ⁴⁸ Agai apan ducami amo calli ismaacada idui amo vaaqui damos araga canga tuucavi coco agai dai cagaducami dai simiento dai aidasi gapi daivusai suudagi vascara maioiñitu alia cagaducataidai simientogada

cascada. ⁴⁹ Dai ismaacada giñcaal dai maitivueeyi istumaasi tlaanai aana agai apan ducami amo calli ismaacada idui amo vaaqui mosdavaarapi maidarasacai ooodai uta tai gooquiara gapi daivusai suudagi dai daitu taida avaaqui camaiclagaducami vii —astatadai ASuusi aoodami.

7 ¹ Aidasiada ASuusi naato ñiooqui aoodami ii Capernaumamu. ² Vai ami oidacatadai amo sandaaru tlaanadamigada agai arromanu dai agai viaacatadai amo pioñi ismaacada alia oigadai agai vai agai alia coococatadai cayoga muu. ³ Daidaa sandaaru tlaanadamigada cajioomacatadai isami aimaraitadai ASuusi dai ootoi chilaqui talaanadamigada judidíu sai mala daanana ASuusi sai diviana dai duaaidana apioñigada. ⁴ Tai agai miaadara guuquiva siaaco daacatadai ASuusi dai sallaicada goguaama oidatucui dai potadai:

—Idi sandaaru tlaanadamigada gia glaagai passoñagi. ⁵ Agai gia siaa garduutudai aatama judidíu dai agai vaa agai dai gatjai duiñdagai garquiupaiga —astatadai.

⁶ Taida ASuusi ii agai amadu damos aidasi cayoga aayi agai quii taida tlaanadamigada sandaaru ootoi aa glaaduñi sai potadana ASuusi:

—Mamaatatladiami maitisoi gavuaada aana tomali maiviaa sallaicami pasvaquiagi giñquiyara, ⁷ cascada maitipiñali aana islagi mala glaagamuaigi. Mosai potai sai duaadana sida giñpioñiga caduaadimu, asduucai ootosi sandaaru tlaanadamigada ñiooqui.

⁸ Aanaan ara viaa giñtalaanadamiga dai poduucai ara viaa aana giñsandaaruga ismaacada tlaanai aana siuu duucu potada aana amoco sai imana vai aimarai dai siuu duucu potada aana sai diviana vai didivai, dai siuu duucu tlaañia aana giñpioñiga saida iduuna amo istumaasi vaid ivueeyi.

⁹ Aidasi caa ASuusi imaasi maitaa istumaasi gatagituagi calli vui dai vui nanlaava aoodami ismaacada oiditadai dai potadai:

—Sallaicada tomali judidíu saagida mainidi aana tomali amoco ispocaasi vaavoitudai silasi vaavoitudai idi calli —astatadai.

¹⁰ Dai aidasiada oojootosicami quiyara dada vaidaa apioñi coocada caduaadicatadai.

¹¹ Dai cadaivunucaii imaasi vaidaa ASuusi Naína amaco imlitadai vaidaa amamaatardamigada oiditadai dai mui aa oodami ara. ¹² Dai aidasi cayoga aayi agai ami Naíndara taa masbalaaticatadai amo muuquiada dai yaasa agai dai agai amaaduacatadai marada oooqui viuudu vai mui oodami ami davarira oidacami oiditadai. ¹³ Dai aidasi taa ASuusi soigalli oooquicada dai potadai:

—Maiti suaacada —astatadai.

¹⁴ Dai miaadara calquiiva dai taata cajooñi tai guuquiva agai ismaacada balaaticatadai taida ASuusi potadai agalli muuquiada:

—Galli aana anglaagidi vañigiñi —astatadai.

¹⁵ Tai λgai ismaacλδλ λrmuuquiadλcatadai sλλli daiva dai glaagacai ñioocai taidλ λSuusi tλλgi λdλλδλ. ¹⁶ Dai tλλgacai λoodami imaasi vλλscatai duduaadimu dai siaa duutudaimi Diuusi dai pocaitimi:

—Garsaagida tigλmaasitu λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadλ
—ascaiti.

Daidλ icaiti λλpλ:

—Diviatiqui Diuusi dai soiña agai gλmaamara —ascaiti λoodami.

¹⁷ Dai vλλsi Judeeλrλ dai vλλsi uugidiana gλmaí istumaasi idui λSuusi.

¹⁸ Taidλ λVuaana maí vλλsi gomaasi, λmamaatλrdamigadλ aagidi cascδλ. Taidλ λVuaana vaí gooca gλmamaatλrdamiga. ¹⁹ Dai ootoi siaaco daacatadai λSuusi sai tλcacana sabai λgai sλλlicδλ λrλCristo ismaacλδλ viaacatadai isdiviagi sabai glaagai isnλnλracagi λmai.

²⁰ Taidλ λmamaatλrdamigadλ λVuaana miaadλrλ guuquiva λSuusi daidλ itλtλdai:

—λVuaana, λgai ismaacλδλ vapaconai λoodami, gλrootoi tλsai gatλcacana pasabai aapi λrλCristo ismaacλδλ viaa isdiviagi siλpλ sabai glaagai tλsnλnλracagi λmai —ascaiti λVuaana mamaatλrdamigadλ.

²¹ Dai aidasi mosaayi λgai ami λSuusi duduaadi mui oodami coococidadλ dai ismaacλδλ viaacatadai Diaavora tλtλaañicarudλ duduaadi λpλ dai mui ismaacλδλ mainλnλeeyitadai λgai nλnλaavatu.

²² Dai poduucai λSuusi aa noragi dai potλtλdai:

—Mλλcavar aagida λVuaana vλλsi mastumaa nλidi dai caλ. Dai aagidavurai isducatai ismaacλδλ mainλnλeeyitadai casi istutuidi isnλaadagi dai ismaacλδλ maiajioopaitadai caajioopai, dai ismaacλδλ viaacatadai gocoocodagai ismaacλδλ duvaldi gatuucuga duduaadλi, dai ismaacλδλ maitλtλcavidacatadai catλtλcavidaga, dai coidadλ duduaacarλi, dai soituutuigami vλλsi gλmamaatλtuldi ismaacλδλ λgai daidλ arcλλgacλrλ vuvaidaragai. ²³ Baigλλliadamu sioorλ apiagiñvaavoitudadagi —ascaiti λSuusi.

²⁴ Dai aidasi caiji λgai ismaacλδλ ootoi λVuaana taidλ λSuusi glaagacai aagidi λoodami dai aagai λVuaana dai potλtλdai λoodami:

—¿Matumaasi nλidamu aapimλ oidigamu? ¿Masbai nλidamu aapimλ λvasoi ismaacλδλ mosaipaco oiñidi λvλλli? ²⁵ ¿Matumaa nλidamu aapimλ, λmo cλλli ismaacλδλ cλλga dadaapacami yuucustai? Aapimλ cλλga maata sai ismaacλδλ cλλga dadaapacami yuucustai cλcλλgaducami quiiquiλrλ oidaga gλgar raí baabaquidλrλ.

²⁶ ¿Matumaasi nλidamu, λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadλ? λjλλ sλλlicδλ angλnaagidi, daidλ λrasta vaamioma isλmo Diuusi ñiooquituldiadamigadλ.

²⁷ Vuaana λrλgai ismaacλδλ aagai Diuusi ñiooquidλrλ dai pocaiti: “Ootosamu aana λmo ootosicami aapi gbaitλqui vai λgai aagidana giññiooqui λoodami dai poduucai λgai cabai ganducamu dai vaavoitudamu ismaacλδλ aagida aapi”, ascaiti

Diuusi. ²⁸ Ganaagidiana aanλ sai Vuaana vaamioma tlaanλi istomaliamaadutai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadaλ dai vλascatai ismaacadaλ gataaanλda agai siaaco tlaanλi Diuusi vaamioma gataaanλda agai isVuaana —astatadai λSuusi.

²⁹ Dai aidasi caλ imaasi vλasi λoodami λλmadu λtumiñsi vuudami ismaacadaλ ganvapacoinaitadai λVuaana vacuanaragadλcλda maata tλλ sai istumaasi aagai Diuusi λrvaavoi. ³⁰ Damos λfariseo λλmadu λmamaatatuldiadami Diuusi sλλlicamigadaλ ismaacadaλ maitanvapacoi Vuaana vacuanaragadλcλda mosamaapiadλrλ viaa istumaasi Diuusi ipλlidadai isiduñiagi λgai vλatarλ. ³¹ Vaidλ λSuusi pocaiti:

—¿Tumaasi λpan ducami λoodami sividadλ? ³² λpan ducami λaali ismaacadaλ plaasλrλ gatatlλvλiña dai iññoquidiña ganaaduñi daidλ itatadaiña: “Iiva aatama muusicocadaλ mλtai maitatuutudai. Susuaañi aatama mλtai aapima maisusuaañi”, astatadaiña. ³³ Diviacai Vuaana λgai ismaacadaλ vaponai λoodami dai maitacueeyi tascali tomali maitayλλyi istumaasi guvuucami, mai aapima pocaiti sai viaa λmo Diaavora tlaañicarudλ. ³⁴ Dai diviacai aanλ ismaacadaλ viaa λmo sλλlicami dai gacueeyi dai gayλλyi mai pocaiti ansaidλ λrtuu naacλdami daidλ λriitaracami, dai ansaidλ λraduñda tumiñsi vuudami dai amaicλλga ivuaadami. ³⁵ Vλascatai ismaacadaλ λλgidi Diuusi caλ maata isaliλ cλλgadu Diuusi maatλdagadaλ —astatadai λSuusi.

³⁶ Amaadutai λfariseo vaí λSuusi sai quiidiλrλ gaugaana taidλ λSuusi ii quiidiamu dai meesa vuidλrλ daiva. ³⁷ Tai λmo ooqui λgai vaa dλvλariλrλ oidacami ismaacadaλ gogoosi gaducamicana maí siλSuusi ii fariseo quiidiamu dai λλmadu gaugia agai. λgai ami divia dai bλλcati λmo tucayu suudacami asaiti sigian uuvadami. Atucayu alavastrocλda duñisi. λgai λrodai namλaacami. ³⁸ Dai suaaquimi daidλ λSuusi λccasodaλ abaana daiva dai vacuañdimi λccasodaλ gloogacadaλ dai gooquiλrλ gλcuupacadaλ gaqui dai usupi dai gooquiλrλ tλi λasaiti sigian uuvaicadaλ. ³⁹ Aidλsidλ λfariseo ismaacadaλ vaí λSuusi tλλ imaasi povλλli: “Isidi cλλli sλλlicadaλ λrλmo Diuusi ñiooquituldiadamigadλcamudai maatλmudai goovai ismaa ooqui goovai dai taatamai. Goovai gogoosi gaducami”, asalidi λfariseo. ⁴⁰ Taidλ λSuusi potatadai λfariseo:

—Simuñi gλaagida iñλlidi aanλ λmo istumaasi —astatadai.

Taidλ λfariseo aa noragi daidλ itatadai:

—Giñaagidañi —astatadai.

⁴¹ Taidλ λSuusi itatadai:

—λmo cλλli tañiuuvi tumiñsi goocatai cλcλλli. Amaadutai tañiuuvi λgai taan sientu daidλ λgλmai taajucan sientu. ⁴² Dai tomali amaadutai vλgoocatai maitistutuiditadai isaa noragidagi taidλ ismaacadaλ gatañiuuvi mosoi ismaacadaλ vuaatulditadai λgai. Sivi giñaagidañi ¿ismaacadaλ vλgoocatai vaamioma oigλdai? —astatadai λSuusi.

⁴³ Taidλ λSimuñi aa noragi daidλ itatadai:

—Poalidi aanΛ sai ismaacΛda vaamioma mui oi —astatΛdai Λfariseo.

TaidΛ ΛSuusi potatΛdai:

—Vaavuava ismaacΛda aagai aapi —astatΛdai.

⁴⁴ Amaasi ΛSuusi vui nΛnΛaava Λooqui dai potatΛdai ΛSimuñi:

—¿NΛidipasi idi ooqui? Vaa aanΛ gΛquiiyΛrΛ pΛtai maitiñmaa suudagi istuucΛda vacuana aanΛ giñΛΛcaso poduucai isduucai garviida aatΛmΛ tai idi ooqui vapacoi giñΛΛcaso gΛoogacΛda dai gΛcuupacΛda gaqui.

⁴⁵ Dai aapi maitiñusupi poduucai isduucai garviida aatΛmΛ, vai goovai aidasi abiaadΛrΛ vaa aanΛ maidagitocai uusupigai giñΛΛcaso. ⁴⁶ Dai aapi maitiñtai asaiti giñmooana poduucai isduucai garviida aatΛmΛ tai goovai giñtai asaiti sigian uuvadami giñΛΛcasoana. ⁴⁷ CascΛda angΛaagidi sai idi ooqui tatΛgidi vΛΛscatai isaliΛsi iñoigΛdai aliΛsi Λrsoimaasi iducami goovai cascΛda dai vΛΛsi soimaascamigada caoigaldi. DΛmos Λmai oodami ismaacΛda Λrmaisi soimaasi iducami gatΛtΛgidi ismaisi iñoigΛdai maitΛrgΛpi soimaascamigada cascΛda dai cavΛΛsi oigaldi —astatΛdai ΛSuusi Λfariseo.

⁴⁸ Amaasi potatΛdai ΛSuusi Λooqui:

—GΛsoimaascamiga caoigaldi —astatΛdai.

⁴⁹ VaidΛ ΛvapaidarsicΛda ismaacΛda ami daraajatadai Λgi aipaco gΛnaagidimi daidΛ icaiti:

—¿Sioora idi cΛΛli dai asta gasoimaascamiga oigaldi? —ascaiti.

⁵⁰ TaidΛ ΛSuusi potatΛdai Λooqui:

—Vaavoitu aapi cascΛda cacΛΛgacΛrΛ vuusai, imΛΛdañi dai maivuama Λliatugada —astatΛdai.

8 ¹ Dai cadaivunucai imaasi ii ΛSuusi mui ΛmΛpΛcΛrΛ ami dΛvΛΛriΛrΛ dai gamamaatatuldimi Diuusi ñiooquidΛ dai isDiuusi soicΛi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana. Dai vΛΛ baivustaama dan gooca mamaatΛrdamigada oidatucuitadai ΛSuusi. ² Dai oidatucuitadai ΛpΛ chiΛΛqui ooqui ismaacΛda duduaadi ΛSuusi. Λmoco viaacatadai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ dai aa Λma maasi coocodagai. Dai ami Λmadu imΛitadai MaríΛ ismaacΛda ΛrMadaliña Λgai ooquiaiñdΛrΛ vuvaaja cuvaracami Diaavora tΛtΛaañicarudΛ, ³ dai Vuañiita ΛpΛ ooñigada Chusa. Chusa ΛrΛmo tΛaanΛdamigada Eroodasi pipiooñigada, dai Susaana, dai mui aa ooqui ismaacΛda soicΛitadai istucΛda viaacatadai ΛSuusi.

⁴ Muidutai oodami vuvaaja gΛndΛdΛΛvΛragaiñdΛrΛ dai nΛida agai ΛSuusi dai aidasi gΛnΛmpagi mui oodami taidΛ ΛSuusi ñiooqui daidΛ itatΛdai:

⁵ —Λmo Λsaadami gaΛsimu dai gaΛsaimi Λgai tai chiΛΛqui Λstucada voiyΛrΛ suuli mΛtai cΛjiata tai dada ujuurugi dai uu. ⁶ Tai aa Λstucai ojoodai saagida suuli dai aidasi vuvaaja Λgai gaquiisa viΛΛgacatadai vaagidagai cascΛda. ⁷ Tai aa Λstucai uuparai saagida suuli dai vuvaaja taidΛ Λuuparai ismaacΛda Λmadu vuvaaja gaquiistu. ⁸ Tai aa Λstucai

caagaducami davalariara suuli dai gaa dai caaga iibaji asta amo sientro litro vuvaaja aliamo litroaindara.

Dai aidasi capotai asuusi gagara ñioo dai potatadai:

—Masaapima tatacaidacagi varai caaca —astatadai.

⁹Taida amamaatar damigada tacacai daida itatadai:

—Taya alidi aapi idi cuentocada —astatadai.

¹⁰Taida asuusi potatadai:

—Aapima Diuusi ganmaatatuldamu istumaasi maimaata aapima isducatai Diuusi soicai oodami sai caaga gantatagitocana, damos gogaa poduucai ñiooquidi aana vai najada goovai dai ducami ismaiñajadagi dai caaca dai ducami ismaicacagi.

¹¹Ganaagidamu aana istaya alidi gocuento:

—Gostucaai an ducami Diuusi ñiooquida. ¹²Gostucaai ismaacada voyara suuli agai an ducami oodami ismaacada caacana Diuusi ñiooquida vai didivai adiaavora dai maigovai dadasai ibadlaindara sai maivaavoitudaina dai maicacagara vuvaacana. ¹³Daida astucaai ismaacada ojoodai saagida suuli agai an ducami oodami ismaacada caacana Diuusi ñiooquida dai caaga baiganliaracada agidiña damos maisi gupuacana agai vaavoidaragada. Vaavoitudaina agai chilaqui tasai dai silascada parunadagi aa vai cadadagitoña ganvaavoidaraga.

¹⁴Daida astucaai ismaacada uuparai saagida suuli agai an ducami oodami ismaacada caacana Diuusi ñiooquida dai maialagidiña momaasi gatagitocana dai gaquiistudai ganvaavoidaraga mosaa tagitocatai tumiñsara dai ganvagamadagara dai mui aa naana maasara dai poduucai maitivueeyi agai istumaasi Diuusi ipalidi dai an ducami astucaai ismaacada maiibiatai. ¹⁵Daida astucaai ismaacada caagaducami davalariara suuli agai aloodami ismaacada baiganliaracada caaca alidiña Diuusi ñiooquida dai vasi agidiña istumaasi mamaatarai Diuusi ñiooquidara dai agai ismaacada apiavaavoitudai dai mamaatatuldi aa agai ismaacada vatama mamaatarai agai agai daida ariibiada ganducami.

¹⁶Tomali amo oodami maicucuudagai amo cuudacarui dai gooquira iinapai tomali maivoicarui uta dadasai, baiyoma tacavi dadasai vai cuudagidaca agai vascatai siora vapacadagi. ¹⁷Poduucai istumaasi aana gamamaatatuldi vasi gamaasiuldi, sivi maiquiaa caaga maata caa oodami gooquiaroma gia vasi maata caacamu agai.

¹⁸Poduucai tudu caagavar caaca. Siora bajai giññoogui dai giñlagidi agai vaamioma maatatuldamu aana, dai siora maibajai giññoogui dai maitiñlagidi poopoidamu aana istumaasi maata gallidi agai —astatadai asuusi.

¹⁹Amaasi asuusi dada amadu susuuculida ami dada siaaco daacatadai agai damos maitistutuiditadai agai ismiadara ajiagi alia muiducatai oodami. ²⁰Tai amaadutai agidi asuusi daida itatadai:

—Gadaada amadu gasusuuculi quidigaiñdarra guuca dai ganlida alidi —astatadai.

²¹ Damos asuusi potatadai:

—Sioora calcagi Diuusi ñiooquida dai agiditai calcagi agiava agai daida argiñdaada ducami amadu giñsusuuculi ducami —astatadai.

²² Amo imidagai tasai asuusi amo vaarcuara amadu gamamaatarlamiga daida itatadai agai:

—Tiimada vaasalara gogaa suudagi —astatadai asuusi.

Tai bodara iji. ²³ Dai aidasi gaa suudagi araana iimaitadai agai taida asuusi coi. Tai todian duucai cavami lva vai tai talsadi suudagi daida lvaarcu casuudaimi suudagi dai asta cayoga duupi. ²⁴ Tai agai iji dai nanaitu asuusi daida itatadai:

—Mamaatatuldiadami, Mamaataldiadami, casiatu yooga duudupi —astatadai.

Taida asuusi vñi dai lapitu lvalali amadu asuudagi tai vvasi gaa lapitu dai vvasi dodoli vii. ²⁵ Amaasi asuusi potatadai gamamaatarlamiga:

—¿Tadi ganvaavoidaraga? —astatadai.

Vai agai duduadimucata dai maitaa istumaasi gantatagituagi dai aipaco gantacacai daida icaiti:

—¿Sioora idi cali dai tlaani lvalali amadu gosuudagi vai agidi? —ascati.

²⁶ Daida aayi ali quiyara. Gadarara tlagidu ali quii. Vaasalara gaa suudagi arGadara ajaalara arGalilea. ²⁷ Mostuvanacai asuusi dlvalarapi tai mialara calquiva amo cali Gadarana oidaacami dai catlavari araduitadai isacali viaacata dai Diaavora talaañicaruda dai maitaadaiña yuucusi tomali maioidacata dai quiyara mosacaasi siaaco gyaasapai coidada. ²⁸ Dai mostlagacai agai asuusi vuidara gtootonacada calquiva dai iñaquimi dai potatadai:

—¿Tuipasida giñlamadu vapaacai aapi Suusi gaa baitacaaacami marada? Gadaanai aanai pai maitiñoiñada —astatadai.

²⁹ Pocaiti agai tlaanitai asuusi adiaavora talaañicaruda sai vuvacaana agaiñdarra. Muiyoco imidagai bblajlña adiaavora talaañicaruda vaidaaoodami vupuraiña noonovida dai lcasoda cadeenacada sai maiupanana vai agai lquitudaiña acadeena. Daida adiaavora talaañicaruda mosmalitudaiña agai oidigamu. ³⁰ Taida asuusi tacacai daida itatadai:

—¿Tlagidu aapi? —astatadai.

Tai agai aa noragi dai potatadai:

—Legión antlagidu aanai —ascati.

Poduucai aagai agai alia muiducatai adiaavora talaañicaruda isaacada agiara vaapa cascada. ³¹ Daida adiaavora talaañicaruda potatadai asuusi sai maiotosana siaaco tuucavaga ami siaaco oidaga

vΛΛsi ΔDiaavora tΛtΛaañicarudΛ. ³² Dai muiducatadai tataisoli ami giidiΛrΛ daida cueeyitadai. DaidΛ ΔDiaavora tΛtΛaañicarudΛ potΛtΛdai ΔSuusi sai dagitona isvaapaquiagi ΛtataisoliΛrΛ. TaidΛ ΔSuusi maa oigaragai. ³³ TaidΛ ΔDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vuvaaja ΛcΛΛliaiñdΛrΛ dai tataisoliΛrΛ vaapa. Tai vΛΛsi Λgai gΛΛ vaapavuana sΛΛli suuli gaamu taana dai gΛΛ suudarΛ suuli dai baicoi.

³⁴ Tai Λgai ismaacΛdΛ nuucadacatadai Λtataisoli aliΛ duduaadimu aidΛsi tΛΛ imaasi dai voopoi dai mΛΛca gaaagidi quiiquiiana dai dΛjiana.

³⁵ TaidΛ Λoodami vΛΛscatai iji dai nΛida agai astumaasi ΛpΛdui dai aidΛsi aayi Λgai siaaco daacatadai ΔSuusi tΛΛ Λgai ΛcΛΛli ismaacΛdΛaiñdΛrΛ vuvaaja ΔDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vai Λcasoda abaana daacatadai Λgai ΔSuusi cΛΛga yuucusu dai cacΛΛga dodoli daja tai Λgai aliΛ duduaadimu. ³⁶ DaidΛ Λtataisoli nuucadacami ismaacΛdΛ nΛiditadai aagidi vΛΛsi isducatai dueeyi ΛcΛΛli ismaacΛdΛ viaacatadai ΔDiaavora tΛtΛaañicarudΛ. ³⁷ ImaasicΛdΛ vΛΛsi Λoodami ami GadarΛrΛ oidacami gΛnaaga daañimi ΔSuusi sai imΛΛna abiaadΛrΛ aliΛ duduaadicuitadai Λgai cascΛdΛ. TaidΛ ΔSuusi tasai vaarcuarΛ dai ii abiaadΛrΛ. ³⁸ DaidΛ ΛcΛΛli ismaacΛdΛiñdΛrΛ vuvaaja ΔDiaavora tΛtΛaañicarudΛ goguaama oí sai dagitona isoidagi dΛmos ΔSuusi potΛtΛdai sai viΛΛna dai potΛtΛdai:

³⁹ —Noragiñi gΛquiiyamu dai mΛΛca gaaagida vΛΛsi istumaasi idui Diuusi aapicΛdΛ —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛcΛΛli nora dai mΛΛca gaaagidi vΛΛsi ami dΛvΛΛriΛrΛ siΛ cΛΛga idui ΔSuusi Λgai vΛΛtarΛ.

⁴⁰ AidΛsidΛ ΔSuusi vaasadΛrΛ divia Δpamu ΛgΛΛ suudagi tai vΛΛscatai baiganΛliaracΛdΛ miaadΛgi canΛnΛracatadai Λgai cascΛdΛ. ⁴¹ Tai ami divia Λmo cΛΛli Jairo tΛΛgiducami Λgai ΛrtΛaanΛdamicatadai quiuupaigadΛrΛ judidíu dai gatootonacΛdΛ cΛquiva ΔSuusi vuidΛrΛ dai daañimi sai imΛΛna quiidiamu. ⁴² Ali Λmaaduacatadai Λgai maradΛ daidΛ Λrooqui parΛ baivustaama dan gooca uumigi viaacatadai dai cayoga muutadai. Dai imΛcai ΔSuusi oí mui oodami dai asta gΛisatudaimi.

⁴³ Dai Λgai saagida imΛitadai Λmo ooqui ismaacΛdΛ cabaivustaama dan gooca uumigi coococatadai gΛΛΛracΛdΛ dai casiaa doodai vΛΛsi istumaasi viaacatadai duduaadigamiΛrΛ vai tomali Λmaadutai maitistutuiditadai isduaaidagi. ⁴⁴ Tai Λgai miaadΛrΛ cΛquiva ΔSuusi dai gooquiamadΛrΛ mostaata yuucusidΛ taidΛ ΛrΛdΛ gΛΛΛpitu.

⁴⁵ VaidΛ ΔSuusi gatΛcacaimi daidΛ icaitimi:

—¿ToorΛ giñtaata? —ascaiti ΔSuusi.

Vai vΛΛscatai pocaiti sai tomali Λmaadutai vaidΛ Piiduru Λmadu ΛaaduñdΛ potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, mosΛΛquidu oodami dai gΛgΛgΛisatudai dai aipaco ganuituscai paidΛ gatΛcakai soorΛ gΛtaata —astΛtΛdai.

⁴⁶ Damos ΔSuusi potai:

—Amaadutai atgiñtaata, maiyanta aanΔ iñsiduaadi amaadutai giñgucadacΔΔ —ascaiti ΔSuusi.

⁴⁷ Dai mostΔgacai Δooqui iscamaasico vuua ΔSuusi divia dai gigivuquimi dai gΔtootonacΔΔ cΔquiva vuidΔrΔ ΔSuusi dai vΔsi oodami vuitapi aagidi istuisi taata dai isducatai caduaadicami vii mostaatacai. ⁴⁸ Amaasi ΔSuusi potΔΔdai:

—Giñaduñi vaavoitu aapi cascΔΔ cadueeyi. ImΔΔdañi dai maivuama Δliatugada —astΔΔdai.

⁴⁹ Dai quiaa ñioocaitadai ΔSuusi tai divia amaadutai Jairo quiidiaiñΔrΔ dai potΔΔdai Δgai ΔJairo:

—Casiatmuu gΔmara casi maisoi vuuada gomamaatΔtuldiadami —astΔΔdai.

⁵⁰ Damos aidΔsi caΔ ΔSuusi potΔΔdai:

—Maitiduaadicuda mosai giñvaavoituda sigΔmara duaadimu —astΔΔdai.

⁵¹ Dai aidΔsi aayi ΔSuusi quiiyΔrΔ maidagito Δgai Δoodami isvaapaquiagi Δmadu tuucavi mosΔca Piiduru dai Jacovo dai Vuaana Δmadu Δali ooqui dΔdΔΔ. ⁵² VΔscatai suaanΔitadai dai aliΔ soiganΔlidadai Δali ooquicΔΔ damos ΔSuusi potΔΔdai:

—MaitavΔr suaanΔda goali ooqui maitΔrmuquiada mosacooso —astΔΔdai.

⁵³ Damos Δoodami mosparunai pocaititai ΔSuusi. Δoodami maatΔcatadai isiΔrmuquiada Δgai cascΔΔ parunai. ⁵⁴ TaidΔ ΔSuusi bΔi novidΔ dai gΔgΔrΔ ñioo dai potΔΔdai:

—Ali ooqui vañigiñi —astΔΔdai.

⁵⁵ Tai Δgai Δpamu duaaca dai otoma vañi taidΔ ΔSuusi gatajajai masai biidana. ⁵⁶ DaidΔ ΔdΔdΔdΔ maitatΔgaitadai istumaasi gantatΔgituagi. Damos ΔSuusi potΔΔdai sai maiaagidiña tomali amaadutai istumaasi ΔpΔui.

9 ¹ ΔSuusi Δmapagi Δbaivustaama dan gooca gΔmamaatΔrdamiga dai maa guvucadagai dai sΔlicami sai vuvaidiña vΔsi Diaavora tΔtΔaañicarudΔ oodamiaiñΔrΔ dai sai duduaaididana gacoocodaga.

² Dai Suusi ootoi Δgai sai gaaagidana sai Diuusi soicΔi oodami sai cΔlgacΔrΔ oidacana dai duduaaididana coococidadΔ. ³ Dai potΔΔdai:

—MaitavΔr vuucΔi tomali Δmo istumaasi voiyΔrΔ vΔltarΔ tomali gangiica tomali ganmoraaliga tomali biitugai tomali tumiñsi dai mosaliΔmoco vaapasaragai avΔr ganaadatica maisu googoca.

⁴ Tomastuma quiiyΔrΔ masiaaco ganuuliñagi anaasiavΔr ganuuliñaca asta masiΔscadΔ iji Δgai dΔvΔrΔiñΔrΔ. ⁵ Dai masiaaco maitanmiaadΔgidagi vΔrai vuvaaqui abiaadΔrΔ dai gigigida ΔdΔvΔrΔi

ganllcasoiñdarl vai poduucai maatana lgaí ismaicllga idui
—astatldai lSuusi.

⁶ Tai iji lgaí dai mosllmaparllar iiml dai gaaagidimi Diuusi
ñiooquidai dai duduaaidimi coococoidadai vllsi aipacoga.

⁷ Taidai ltaaanldami Eroodl mai vllsi istumaasi ivuaadatadai
lSuusi dai maitatlgaitadai istumaasi gatlgituagi. Dai llmoco
pocaititadai saidai lVuaana duaaca coidadai saagidaiñdarl. ⁸ Dai aa
pocaititadai saidai larlEliiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigadai daidai
maasitu. Dai aa pocaititadai saidai larllmoco llquidai Diuusi
ñiooquituldiadamigadai dai duaaca. ⁹ Damos lEroodl pocaiti:

—Aanai lllgi antgataljai guicutaragai moodai lVuaana ldai idio siora
ismaacldai mosll naana maasi cal aanai aatagi? —ascaiti lEroodl.

Daidai lEroodl gllajagai isnldagi.

¹⁰ Dai aidai dada lSuusi ojootosadai aagidi lgaí lSuusi vllsi
istumaasi idui. Taidai lSuusi vaidacai lmaaparllar siaaco baitoma
maitiipu oidacami Betasaidamacoga. ¹¹ Dai aidai mai loodami isii
lSuusi gooquilarl iji taidai lSuusi miaadagi dai aagidi sai Diuusi soicli
oodami sai clllgacarl oidacana daidai lSuusi duduaadi lcoococoidadai.

¹² Dai aidai cauruñimi lbaivustaama dan gooca mamaatardami
miaadarl guuquiva dai potatldai lgaí lSuusi:

—Ootosaño gooodami vai ganiiabstana dai gaagana cuaadagai aali
quiiquiana siaaco vaamioma miaagacagi. Tami siaaco daraaja aatall
maitiipu tomali istumaasi —astatldai llmamaatardami.

¹³ Taidai lSuusi potatldai:

—Bibidavurai aapiml —astatldai.

Taidai llmamaatardamigadai aa noragi daidai itatldai:

—Maitatllviaa vaamioma mosaltaama paana dai gooca vatopa.
Sllgisgiaa mllca savlllda aatall cuaadagai vllsi idi oodami vlllara
—astatldai llmamaatardamigadai.

¹⁴ Daidai loodami parai taama miil llcatadai. Damos lSuusi potatldai
gamamaatardamiga:

—Aagidavurai gooodami sai daraivana chiichilquiatai aipacoga parai
taataucami sientoi —astatldai lSuusi.

¹⁵ Tai podui vllscatai daraiva. ¹⁶ Taidai lSuusi vui ltaama paana daidai
lgooca vatopa dai lvaagiamu nlllaava dai gamamagi dai gooquilarl
saasarai lpaana dai lvatopa dai maa gamamaatardamiga sai taacoidana
loodami. ¹⁷ Tai vllscatai gauu dai tataascovai dai gooquilarl suusudagi
baivustaama dan gooca aasarai saasaquigadai ismaacldai baivito.

¹⁸ Amo imidagai aidai llcovai daanlitadai Diuusi lSuusi vaidai
llmamaatardamigadai llmadu daraajatadai taidai lSuusi llcacai
gamamaatardamiga daidai itatldai:

—ldVoorai giñaagai loodami? —astatldai.

¹⁹ Tai lgaí itatldai:

—Λμoco pocaiti pλsaidλ λrλVuaana λgai ismaacλdλ vapaconaiña λoodami, dai aa pocaiti pλsaidλ λrEliiasi, dai aa pocaiti pλsaidλ λrλλquidλ Diuusi ñiooquituldiadamigadλ dai duaaca —astatλdai.

²⁰ Taidλ λSuusi potatλdai:

—¿Dai aapimλo macaiti ansoora aanλ? —astatλdai.

Taidλ λPiiduru aa noragi daidλ itatλdai:

—Aapiara λrDiuusi Cristogadλ ismaacλdλ λgai λcovai vuusaitu —astatλdai.

²¹ Dλmos λSuusi sλλlicadλ dai sai maiaagidiña imaasi tomali λmaadutai. ²² Dai potatλdai:

—Aanλ ismaacλdλ viaa λmo sλλlicami viaacamu issλλlicadλ soimaa taatagi dai mosλmapiadλrλ giñviaamu λtatλaanλdamigadλ judidíu λλmadu baitλguucacamigadλ papaali λλmadu λmamaatλtuldiadami Diuusi sλλlicamigadλ. Dai giñmuaaa magari vλasi dai vλasλcλrλ bo vaica tasaicadλ λpamu duaacamu aanλ —astatλdai.

²³ Dai gooquiλrλ potatλdai vλascatai:

—Sioora giñλλgiada λliada maitλaagai isλλgi gatλgitocagi dai vλas tasai glaagai isbai gaducagi siλduñiada gamuaatuda giñvaavoitudaitai daida giñλλgiadagi. ²⁴ Sioora ivuaadagi λgi istumaasi ipλlidi, λgai gia imimu Diaavora λλmadu, dλmos λgai ismaacλdλ bai gaduu dai muquiagi giñvaavoitudaitai λgai gia cλλgacλrλ vuusaimu. ²⁵ Tumaasi arcλλgai λmo oodami vλatarλ isgamaitλagi vλasi istumaasi oidaga oidigi daama vai ibλadλ imiagi Diaavora λλmadu. ²⁶ Aanλ ismaacλdλ viaa λmo sλλlicami tλvaagiaiñdλrλ divia dai λpamu noragia iñagai dai gooquiλrλ λpamu divimu aanλ λλmadu mui Diuusi tatλaanicarudλ. Dai giñooga dadadaquigadλ garsicoli dadadaquida agai. Isλmaadutai siaa λradagi giñvaavoitudaitai aanλ λprλ siaa λrogiadamu amaasi iñsiλλscadλ diviagi. ²⁷ Ismaacλdλ gλnaagidi aanλ λrvaavoi sai oidaga λmaadutai ismaacλdλ tami guuca sai maicoiya agai asta tλλgacai ismaasi siaaco tλaanλi Diuusi —astatλdai λSuusi.

²⁸ Dai aidasi potλi λSuusi bo mamacova tasaicadλ tλsai λmo giidiλrλ dai gamamada agai dai λλmadu iimλitadai Piiduru dai Jacovo dai Vuaana. ²⁹ Dai aidasi daanλitadai Diuusi λSuusi vuivasadλ λmapλdui dai yuucusidλ cλλga tootuatλ dai dadadacλdami gλnaato. ³⁰ Tai gλmaasitu gooca cλcλλli abaana λSuusi dai λλmadu gaaatagitadai λgai λrMoseesacaru λλmadu Eliiasi. ³¹ Dai sicolimadi λmo cuudagi dadadacλdami dai aagaitadai issoimaa taata agai λSuusi dai isducatai muquia agai Jerusaleenλrλ. ³² Tomasi λPiiduru λλmadu λaaduñdλ alia coocosimucataidai vλasλcλrλ maicoocoi dai tλλ isducatai dadadacλi λSuusi sicoli dai vλgoocai cλcλλli ismaacλdλ λλmadu guucacatadai. ³³ Dai aidasidλ λcλcλλli mλλcasioma iimimitadai λSuusi sonuaiñdλrλ taidλ λPiiduru potatλdai λSuusi:

maí istumaasi gantatlagitoitadai agai dai bai amo ali oodami dai gabaana cai ⁴⁸ dai potatadai:

—Tomasioora ismaacada vaavoitudai giñmamaatatuldiaraga dai cascada oigadai idi ali oodami agai giñoigadai aanal lara dai agai ismaacada giñoigadai aanal agai oigadai agai ismaacada giñootoi. Ismaacada polidi ismaisi gataaanai agai vaa agai dai vaamioma gataaanai —astatadai ASuusi.

⁴⁹ Taida AVuaana potatadai:

—Mamaatatuldiadami, tal aatama amoco ismaacada potai sai gaguvucadacada vuvaiditadai Diaavora tataañicaruda tatai dai sai camavuvaidiña maitarlamadu aimaraitai agai —astatadai AVuaana.

⁵⁰ Damos ASuusi potatadai:

—Maitavar daidiada. Ismaacada maitarvui caata agai garapa maasi tatagitoi —astatadai ASuusi.

⁵¹ Aidasi camiaadimi istuigaco tsadia agaitadai ASuusi tavaagiamu agai pocaiti:

—Aanal angia imia ñagai Jerusaleenamu —ascaiti ASuusi.

⁵² Dai baitaqui ootoi oootosicami tai agai iji amo mapalara Samaalia dai gaagida agai siaaco gluuliñagi ASuusi. ⁵³ Damos ASamaalilara oidacada maitipali ismiaanai daasagi maatacai isJerusaleenamaco imaitadai agai. ⁵⁴ Aidasida amamaatardamigada ASuusi Jacovo lamadu Vuaana tal imaasi potatadai agai ASuusi:

—Mamaatatuldiadami, zipalidipasi tsagatañiagi tai tavaagiaiñdara dai vvasi ugitudagi gooodami poduucai isduucai idui Eliasicaru Diuusi ñooquituldiadamigada? —astatadai.

⁵⁵ Taida ASuusi vui nanlaava dai bagaimi dai potatadai:

—Aapima maimaata ismaasi ganiibadaga. ⁵⁶ Aanal ismaacada viaa amo sallicami maidiviacai cooda ñagai oodami baiyoma moscagacara vuvaida ñagai aanal —astatadai ASuusi.

Dai amaasi iji siblaacoga.

⁵⁷ Dai aidasi voiyara iimaitadai agai tai amo calli potatadai ASuusi:

—Mamaatatuldiadami, gloidatucuda ñalidi aanal vvasi pasiaaco aimardagi —astatadai.

⁵⁸ Taida ASuusi aa noragi daida itatadai:

—Cacaasiocai viaa gantlatajoga vaidal ujuurugi gancoocosa, damos aanal ismaacada viaa amo sallicami maiviaa tomali siaaco mootagi —astatadai ASuusi.

⁵⁹ Daida ASuusi potatadai amai calli:

—Giñoidaño —astatadai.

Damos calli potatadai:

—Mamaatatuldiadami, giñdagitoño quiaa laraga anmal yaasagi giñooca —astatadai.

⁶⁰ Damos ASuusi aa noragi daida itatadai:

—Dagitoñi vai λgai ismaacλda λpan ducami coidada maiλλgigitai Diuusi yaasana gancoidadλga, dai aapi imi dai gaaagida sai Diuusi soicai oodami sai cλλgacara oidacana —astatλdai λSuusi.

⁶¹ Tai λmai cλλli potatλdai:

—Mamaatatuldiadami, gλoida iñλlidi aana dλmos giñdagitoñi quiaa nai mλλ diosagidagi giñaaduñi —astatλdai.

⁶² Dλmos λSuusi itatλdai:

—Sioora gasicuandagi dai aa nλλjidagi maisλλli sicuanai, poduucai λλra λgai ismaacλda giñoidatucuda λliada dai otoma imia λlidi gaquiiyamu λgai maitarcλλga aata vuaadami Diuusi aa duiñdadara —astatλdai λSuusi.

10 ¹ Dai cadaivunucai imaasi taida λSuusi λcovai vuvaitu λλra vaic coobai dan baivustaama oodami dai mosgoogocatai baitaqui ootoi vλλsi λmaparcara siaaco viaacatadai λgai isimiagi. ² Dai potatλdai:

—Masiaaco iimia agai aapima mui oodami cabaigλnduuduna iibλada dai calca agai Diuusi ñiooquida λpan duucai gλpi λsicami ismaacλda casi glaagai yoovaragai. Dai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada chilλquidu cascada daanλdavurai aapima Diuusi ismaacλda λλpan ducami λsλcami vai ootosana aa gñiñiooquituldiadamiga ismaacλda λλpan ducami pipiooñi vai aagida λgai ñiooquida λoodami ismaacλda baigλnduuduna iibλada λgai λpan ducami λsicami. ³ Iimivurai aapima. Dañi aana λpan duucai ganootosai cañiiru sλλsλyi saagida. ⁴ Maitavar vuucai ganmoraraaliga tomali gantumiñsi daraasacaru tomali aa susuusacai, dai maitavar guguquida voiyara masiaaco ajiagi oodami. ⁵ Masiaascada ajiagi amo quiiyara varai aagida λoidacami sai Diuusi ipλlidi isiibastudacan tadacagi λgai iibλada. ⁶ Dai isami daacagi amaadutai dai nλnλracagi isDiuusi soiñagi vai gλiibastacan tadaca λgai iibλada aida gia gλiibastacan tadacamu λgai. Dai ismaitiipucagi tomali amaadutai ami isnλnλracagi isDiuusi soiñagi vai gλiibastacan tadacagi λgai vλλscara aapima glaagai isaagididagi gomaasi aa oodami. ⁷ Dai anaasi masiaaco cλλga ganmiaadλgidagi λgai vaa quiiyara avar ganuuliña dai ugaavurai dai ii istumaasi viaacagi λgai, amo piooñi viaa sλλlicami masaa namλquidagi. Dai maitavar mosquiiquilara ajioopada. ⁸ Dai masiaascada ajiagi λmaparcara masicλλga ganmiaadλgidagi ugaavurai mastumaasi ganbiidagi. ⁹ Dai duduaaidavurai λcoococoidada ismaacλda ami oidacagi dai povivar tλlda λoidacami: “Cactivia Diuusi dai ganλλmadu daaca agai daida ipλlidi isgansoiñagi mai cλλgacara oidaca aapima”. ¹⁰ Dai masajiagi λmaparcara masiaaco maitanmiaadλgidagi varai vuvaqui caayara dai potλda: ¹¹ “Asta dλvλλragada ganoidaga ismaacλda garλλcasuana saí gigigidamu aatama varai poduucai maataca aapima masmaicλλga idui. Dλmos maatacavurai sicayooga aayi siλλscada gatlaanλda agai Diuusi”.

¹² Dai quiaa ñioocai ΔSuusi dai potatadai:

—Aana anganaagidi sai siλascada Diuusi ñidagi ismaacada arcλaga ivuaadami dai ismaacada armaicλaga ivuaadami λgai soimaasi taatatulda agai λoodami ismaacada maitanmiaadλgidagi vaamioma soimaasi taatatuldamu λgai sia Sodoomara oidacami.

¹³ Aapima Corasiñiara oidacami dai Betasaidara oidacami sia soimaa taatamu aapima. IsTiironara dai Sidooniarara oidacami tλλgimudai istumaasi gagarducami masmaasi tλλ aapima λgai gia caλλqui abiaadara gnaadadamudai yucusi tutucucami dai gancocoomaivadadamudai mataicada dai poduucai maasiuldadamudai iscala duucai gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada agai. ¹⁴ Damos siλascada Diuusi ñidagi ismaacada arcλaga ivuaadami dai ismaacada armaicλaga ivuaadami gangλλgavituldaraga vaamioma soimaascamu isλTiironara dai Sidooniarara oidacami vλatarara. ¹⁵ Dai aapima Capernaumarara oidacami. ¿Povai masianλlidi mastavaagiara ucami tλatλidia agai? Baiyoma matapaña agai dλvλλrai utamacoga —astatadai ΔSuusi.

¹⁶ Dai potatadai λgai gamamaataradamiga:

—Ismaacada λλgigitai gancal aapima λgai giñλλgigitai cal aana λpra dai ismaacada gajiaadara gλnvipieeyi aapima λgai gajiaadara giñvipieeyi aana λpra dai ismaacada gajiaadara giñvipieeyi aana λgai gajiaadara vipieeyi λpra λgai ismaacada giñootoi —astatadai ΔSuusi.

¹⁷ Taida λvaic coobai dan baivustaama λpamu dadacai baiganliatugai dai potatadai λgai ΔSuusi:

—Mamaatatuldiadami, asta Diaavora tatlaañicaruda vλasi garλλgi aagaitai aatama gatλataraga —astatadai λojootosicami ΔSuusi.

¹⁸ Taida ΔSuusi potatadai:

—Aana annλidi isducatai gλi ΔDiaavora tavaagiaiñdara λpan duucai λmo siitañi. ¹⁹ Aana anganmaa guvucadagai aapima masai cacλisapaiña gλgar cocoyi dai nanacasara dai poduucai vaamioma viaa aapima guvucadagai isgarsaayu Diaavora. Dai aapima maisoimaa taatamai tomali λmo istumaasicada. ²⁰ Maitavar baiganliada cascada gλnλλgigitai Diaavora tatlaañicaruda. Baiyoma mosglaagai masbaiganliadagi oojsicatai gantλataraga mλλ tavaagiara —astatadai ΔSuusi.

²¹ Aida otoma baiλiatu Diuusi Iblada ΔSuusi tai λgai potatadai:

—Giñoooca aana gia sλλicada siaa gaduutudai, aapiara arbaitacλaacami tavaagiara dai oidigi daama. Aapi apatmaimaatatuli idi maasi λsastudugami tomali λgai ismaacada naana maasi mamaatarai mosaca λgai ismaacada maisi sastuduga dai ismaacada mainaana maasi mamaatarai. Cλλgaduava giñoooca poduucai ipali aapi dai poduucai idui —astatadai ΔSuusi gλooga.

²² Dai apiamamaatatuldi ΔSuusi λoodami dai potatadai:

—Giñooca giñmaa vΛasiaacatai. Aana λrDiuusi marada ismaacada tavai tavaagiaiñdara dai tomali amaadutai maicalla giñmaata mosaca giñooca dai tomali amaadutai maicalla maata giñooca mosaca aana ismaacada λmarada λgai. Dai vΛscara oidaga aa ismaacada maata giñooca mosaca ismaacada aana ipalidi sai maatana.

²³ Amaasi λgai vui nanaava gamamaatardamiga dai λgi λgai potatadai:

—Baiganalidi aapima naiditai mastumaa naidi. ²⁴ Aana anganaagidi sai mui Diuusi ñiñoquituldiadamigada λmadu mui raraí naida aliditadai mastumaasi aapima naidi dai maitaa, dai λgai calca aliditadai mastumaasi aapima cal dai maicall —astatadai λSuusi.

²⁵ Amaasi λmo mamaatatuldiadami Diuusi sλλicamigada caquiva dai ii dai maa aatagida agai λSuusi. Mosnaida aliditadai λgai sabai aagana Suusi λmo istumaasi istumaasi vui caatacagi λvaavoidaragada dai potatadai:

—Mamaatatuldiadami, ¿tumaasi istutuidi aana isiduñiagi dai vΛscara λmadu daacagi Diuusi? —astatadai.

²⁶ Taida λSuusi aa noragi daida itatadai:

—¿Tumaasi λgai dai oojisi sλλicamiara? Aapi nanaidiña oojai vΛs tasai giñaagidañi iscaiti —astatadai λSuusi.

²⁷ Taida λmamaatatuldiadami Diuusi sλλicamigada aa noragi daida itatadai:

—“Oigadañi gaDiuusiga vΛasi gaiibadacada, dai vΛasi gaguvucadacada dai vΛasi gatagitoidacada, dai oigadañi gaaaduñi poduucai pasduucai gaoigada aapi λgi” —astatadai.

²⁸ Taida λSuusi itatadai:

—Calla patgiña noragi isvΛasi gomaasi iduñia aapi, aapi vΛscara oidacamu Diuusi λmadu —astatadai λSuusi.

²⁹ Vaida λmamaatatuldiadami Diuusi sλλicamigada λgi gasoiña aliditadai dai potatadai λgai λSuusi:

—¿Voorλ argiñaaduñi? —astatadai.

³⁰ Taida λSuusi aa noragi daida itatadai:

—λmo imidagai λmo calli tavañimitadai λmo voi Jerusaleenaiñdara Jericooamu tai voiyara aayi λsivogami dai baitoma gaviji dai λsi istumaasi vuucaticatadai λgai asta yuucusida dai sλλicada soidoodai dai baitoma muuquiada viaa dai iji. ³¹ Dai aidaraca amui imitadai λmo paaligada judidú λgai vaa voiyara dai tλgacai mossalli daivusai. ³² Dai λmo leviita λpa amui sλλi daivusai dai aidasi taa λgai mosdaivusai λpa. ³³ Dai λmai calli Samaaliaiñdara λgai vaa voiyamu imitadai dai tλgacai soigaldian taada. ³⁴ Dai miaadara caquiva siaaco caatcatadai acalli dai duaadi istuidana saasaquicatadai asaitcada dai valieenticada, dai vipiosolicada vuupuli dai λgi gasoiga daama daí dai bllacai λmo quiiyamu dai ami gauuli λmadu dai nuucagi. ³⁵ Dai siaadiqui aidasi

caimia agaitadai ΔSamaaliara oidacami vuuvaitu goo piisu dai maa
 Δoidacami dai potatadai: “Nuucadacañi idi calli dai pasvaamioma siaa
 duadagi glaa namalquidamu aana ñisilascada apamu diviagi”,
 astatadai ΔSamaaliara oidacada Δoidacami.³⁶ Dai sivi maacada idi
 vavaicai cacalli araduñda acalli ismaacada baitoma gaviji Δsivogami
 —astatadai ΔSuusi.

³⁷ Taida Δmamaatatuldiadami Diuusi sallicamigada itai:

—Agai ismaacada soigalli tlagacai —astatadai.

Taida ΔSuusi potatadai:

—Imiñi aapi dai poduñi lara —astatadai.

³⁸ Dai apiaimai ΔSuusi dai aayi amaapacara. Vai ami oidacatadai amo
 ooqui Maaruta tlagiducami dai miaadagi glquiiyara.³⁹ Daida ΔMaaruta
 siglacatadai amai ooqui María tlagiducami. Tai agai vuidara daiva
 ΔSuusi dai calca agai istumaasi agaitadai agai.⁴⁰ Damos ΔMaaruta
 aliñi istumaa vaaadatadai cusñiara dai miaadara calquiva siaaco
 daacatadai ΔSuusi daida itatadai:

—Mamaatatuldiadami, imaitapasvuama alidi tomalaachi isgñisi
 lagi giñvidagi mosasi aa duiñdagai? Aagidañi tudu vaidu giñsoñana
 —astatadai ΔMaaruta.

⁴¹ Taida ΔSuusi aa noragi daida itatadai:

—Maaruta, Maaruta, maitivuama aliada aapi mosal naana
 maasicada.⁴² Mosalimo istumaasi oidaga ismaacada vaamioma glaagai
 dai goMaría gia bai calgaducadioma aa duiñdagai dai tomali amaadutai
 maivoopoidamu —astatadai ΔSuusi.

11¹ Amo imidagai ΔSuusi gamamadaitadai amo amaapacara. Dai
 aidasi canaato mamagi agai tai amaadutai
 amamaatarlamigada itatadai:

—Mamaatatuldiadami, garmaatatuldañi mamadaragai poduucai
 isduucal ΔVuaana maatutuli gamamaatarlamiga —astatadai.

² Taida ΔSuusi potatadai:

—Masilascada gamamadadagi varai aduucai gamamadada:

Garrooga aapi pasmaacada tavaagiara daja, aatama ipalidi isloodami
 gasiaa duutuadagi, dai maatana isaapi maisoimaasi ivueeyi vai
 otoma ana istuigaco gataana agai aapi tami oidigi daama
 vaidu araduuna pastumaasi aapi ipalidi tanai oidigi daama
 aran duucal tavaagiara.

³ Garsoñañi taitai viaaca aatama cuaadagai silasi tagito sivi valtara.

⁴ Dai garoigaldañi vasi garsoimaascamiga aatama lara oigaldi
 vascatai ismaacada soimaasi garvuiididi.

Maiti dagito isΔDiaavora garaagiadan tadacagi isidunya aatama
 soimaasi poduucai vargamamadada.

Astatadai ΔSuusi.

⁵ Daida ΔSuusi potatadai lara:

—Ducami isamaadutai aapima viaacagi amoco ganaduñi pai aapi imiagi quidiamu arantucara pai potada aapi: “Giñaduñi giñtañiuvidañi vaica tascali,⁶ utudama giñdiviji amoco giñaduñi maccasara imadami dai aana maiviaa istumaasi biidagi”.⁷ Dai ducami sigamai aa ganoragidagi tuucavidara dai povadagi: “Maitigiññoquiada casia cuupi quitaagiña dai giñmaamara giñlamadu vata giñvaacosara nai cascada maitistutuidi aana isvañigacai gamaquiagi tomali amo istumaasi”.⁸ Aana anganaagidi tomasi maivañigacai gamaa agai istumaasi gaduñicatai baiyoma vañigian taada agai dai gamaquiagi vasi istumaasi tagitoca aapi maicalca aliditai ñioocadami.⁹ Cascada aana anganaagidi masai daanaiña Diuusi sai gansoicaiña mai viaaca aapima tagitocagi dai glaagai mascalga vaavoitudadagi sai Diuusi gansoicada agai.¹⁰ Sioora daanadagi Diuusi sai soicaiña gia soicaiña.

¹¹ Amaadutai aapima ismaacada argaoga imasbai oidana aapima ganmara amo odai isgantaanada agai paana? ¿Sira oidagi amo cooyi isgantaanada agai vatopa?¹² ¿Isgantaanada agai amo tacunono isbai oidana aapima amo nacasara?¹³ Msaapima ismaacada maical tuutuiga maata oidi ganmaamara istumaasi calgaducami sioma calga ganooga ismaacada tavaagira daja ganootosdamu galbadaga vai ganlamadu daacana vascatai sioora ipaliadagi islamadu daaca agai —astadai asuusi.

¹⁴ Asuusi vusaasditadai amo caliaiñdara amo Diaavora taañicaruda. Adiaavora taañicaruda muudutu calli. Dai aidasi vuusai Adiaavora taañicaruda taida ismaacada muudutu istui isñoquiagi apamu. Taida loodami maita isducatai gantatagituagi tagacai imaasi.¹⁵ Damos lamoco pocaiti:

—Idi cali vuvaidi Diaavora taañicaruda Beelsevú guvucadadada —ascaiti loodami. Beelsevú arDiaavora dai alia guvuca.

¹⁶ Dai aa mosnija alidi astumaa duuna asuusi dai cascada potadai sai tagidana amo istumaasi gaducami tavaagaiñdara.

¹⁷ Damos asuusi maatacatadai istumaasi gantatagitoitadai agai dai potadai:

—Isaipaco gancocodagi mapacara oidacami ugitimu loodami dai baabaquida suuligimu.¹⁸ Poduucal ara isDiaavora lagi gancocodagi otoma camaitataandan tada agai cascada poduucal ganaagidi aana pocaititai aapima ansai aana vuvaidi Diaavora taañicaruda Beelsevú guvucadadada.¹⁹ Sira vaavoicamudai isDiaavora guvucadadada vuvaidi aana Diaavora taañicaruda aida gia aapima ganaaduñi vuvaidi Diaavora taañicaruda Diaavora guvucadadada ara. Lagi agai ganaagidamu ismaitarvaavoi isDiaavora guvucadadada vuvaidi aana lamadu agai.²⁰ Baiyoma Diuusi guvucadadada vuvaidi aana

Diaavora tātlaañicarudā dai poduucai cāā maata aapima iscaaayi istuigaco Diuusi soicada agai oodami sai cāāgacara oidacana.

²¹ Siāscada amo oodami guvuacami dai cāāga gagatocami nuucadacagi gāquii dai vāāsi istumaasi oidaga ami poduucai maitiipu sioora gāāsidagi ami. ²² Damos isdiviagi amai vaamioma guvuacami dai vaamioma istuidiagi dai āāsidagi vāāsi gagatoda istuucada gatagitocatadai agai isgāsoiñagi dai gataacogida agai vāāsi istumaasi gāāsidagi.

²³ Sioora maitargiñāmaducagi agai giñvuidara caata sioora maitiñsoiña aagiadagi aoodami isducatai cāāgacara vuvaqui agai sobicai sai maivaavoitudana dai maicāāgacara vuvaacana.

²⁴ Siāscada amo Diaavora tlaañicarudā vusiagi amo cāāliāñdara oidigana aimārañā dai gaagaiñā siaaco gāibāastagi dai siāscada maitāgia agai siaacoga pova āāliidiñā: “Apamu animiagi giñquiiyamu iñsiaadara vuusai”, āāliidiñā. ²⁵ Dai siāscada apamu ami diviagi agai dai tātāgaiñā āāli āpan duucai amo quii cāāga voisiquicami dai cāāga bai duñisicami. ²⁶ Dai amaasi agai aimārai dai vūapai āāra cuvaracami Diaavora tātlaañicarudā. Dai agai āmadu vāāsi āgaa vapacāñā ami cāāliāra dai ami oidacana dai poduucai āāli vaamioma soi gāvuaadana isvaasāquioma —ascāiti āSuusi.

²⁷ Aidāsida āSuusi aagaitadai imaasi, tai amo ooqui oodami saagida iñā dai pocaiti:

—Siā cāāgacara nāidi Diuusi agai ismaacada gamarai dai gāsiitu —astātadai āoōqui āSuusi.

²⁸ Damos āSuusi potātadai:

—Acaasi cāāgacara nāidi agai āāra vāāsi oodami ismaacada cāā Diuusi ñiooquida dai āāgiditai cāā —astātadai āSuusi.

²⁹ Daida aoodami apiagānāmpaidimi ami āSuusi sicoli taida āSuusi gāāgacai mamaatātuldimi Diuusi ñiooquida dai potātadai:

—Oodami sivi oidacami aliā maicāāga tuutuiga dai giñāgidi ansaida iduuna amo istumaasi gāducami agai vuitapi, damos maitāgimu agai amai istumaasi gāducami mosācaasi āistumaasi gāducada ismaacada idui Diuusi ootosacai Joonasi Ñiñiviamu vai agai aagidi aoidacami sai ugitia agai agai ismaiāma duucai gāntātāgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi. ³⁰ Poduucai āāra giñootoi Diuusi. Aana āragai ismaacada viaa amo sāālicami dai aagidamu aana sivi oidacami sai ugitia agai āāra ismaiāma duucai gāntātāgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi.

³¹ Siāscada caiyagi istuigaco Diuusi nāidagi oodami sividadā ismaacada ārcāāga ivuaadami dai ismaacada āmaicāāga ivuaadami, daida āoōqui ismaacada ārbaitācāacamicatadai Siipāra divimu dai gāpiāra suuligamu aoodami sivi oidacami. Agai sāālicada māācasdāra divia dai cāāca agai istumaasi aagai āSalomōñi. Agai āāmo tāānādami saitudugami dai tami daja aana sivi dai vaamioma ārtāānādami aana

siSalomoñi mai aapima maitiññagiditai caa. ³² Ismaacada Ñiñiviara oidacata dai dadimu siññacada Diuusi naida agadagi sivi oidacami ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami, daida Ñiñiviara oidacami gapiaru suuligamu aoodami sivi oidacami ara mai aapima maitiññagiditai caa agai gia caama duucai gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada agai aidasi aJoonasicaru aagidi Diuusi ñiooquida, dai tami daja aana dai vaamioma artaanadami aana siJoonasi.

³³ Tomali amaadutai cucuudagai amo cuudacarui dai gooquiaru astoquicaru dadasai tomali amo cajooñi uta baiyoma tacavacamiaru gadadasai vai sioora vapacadagi istutiadagi isnaadagi. ³⁴ Gavuuupuji arapan ducami amo cuudacarui gatuucuga vattara isgavuupuji cacagaducagi vvasi gatuucuga ara viaa cuudagi, dai isgavuupuji maicacagaducagi gatuucuga ara ducami istucagamucagi. ³⁵ Goovai ismaacada maata aapima Diuusicada aran ducami amo cuudagi gantagito idagaru gannuucadacavurai aapima vai maituucuna dai poduucai tucapi viimu aapima. ³⁶ Iscaga cuudagacagi vvasi gantagito idagaru dai maitiipucagi tomalaachi tucapi dai poduucai caga maata calcamu aapima aran duucai masduucai naidi amo tuucavi siaaco caga cuudagacagi —astatadai aSuusi aoodami.

³⁷ Dai aidasi cadagito ñioo aSuusi tai amo fariseo vai sai quiidiaru gaugana. Taida aSuusi ii dai meesa vuidaru daiva. ³⁸ Taida aFariseo maita istumaasi gatagituagi tagacai siaSuusi maivacoi ganoonovi isducatai viituli Moseesacaru ajudidú. ³⁹ Tai amaasi aSuusi potatadai:

—Aapima fariseo vuanai ganajaasocoli abladaru damos aapima tuculimadai ganaranaga muuquimudagaicada dai soimaascamicada.

⁴⁰ Vupuiiruga aapima, imaitamas maata tatagitoi maitamas maata sai sioora idui abladaru idui ara raviadaru? ⁴¹ Gaoidiadvurai oidicami baiganliaracada dai poduucai maitarsoimaasi iducamicamu aapima.

⁴² Sia soimaa taatamu aapima fariseo vvasi istumaasi viaa aapima aa oidi oodami Diuusi aa duiñdada vattara, asta ivaagi masmaacada balaai. Cagadu isoidiada aapima oodami Diuusi aa duiñdada vattara mastumaasi viaacagi damos alia soi duucai naidi aapima ganaaduñi dai maioigadai Diuusi gomaasi gia maicagadu.

⁴³ Sia soimaa taatamu aapima fariseo. Ojoidi aapima iscacagaducadioma daraicariaru dadaaradagi judidú quiquiupaigadaru dai ojoidi aapima isvvasi oodami siaa ganduutuadagi.

⁴⁴ Sia soimaa taatamu aapima fariseo dai aapima mamaatatuldiadami Diuusi salicamigada. Aagai aapima amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Aapima arapan ducami siaaco gyaasapai coidada dai camaimaatagia maasi daamadaru vaidu aoodami daama dagavuscaña

maimaatacatai siλ sigalnaasi uta, pomaasi aapimλ λraviadλλ λλpλ
—astatλdai λSuusi.

⁴⁵ Tai λλmoco λmamaatatuldiadami Diuusi sλλlicamigadλ aa noragi
dai potatλdai:

—Mamaatatuldiadami, aagaitai aapi imaasi asta aatλmλ vλλsi
gλrñiooquidi —astatλdai λgai λSuusi.

⁴⁶ Dλmos λSuusi potatλdai:

—Siλ soimaa taatamu aapimλ mamaatatuldiadami Diuusi
sλλlicamigadλ λλpλ. Aapimλ pocaiti sai glaagai siduñiagi mui naana
maasi istumaasi maiaagai Mosesacaru. Ducami isvaamioma cucuspiada
aapimλ asta siλλsi uucami maitistutuidi λoodami dai aapimλ
maicucuspλi tomalaachi.

⁴⁷ Siλ soimaa taatamu aapimλ. Aapimλ ivuiididi baabaquidλ Diuusi
ñiñiooquituldiadamigadλ ismaacλdλ coi gλnλλqui aaduñicaru. ⁴⁸ Cλλga
maatλ aapimλ vλλsi gomaasi dai soicλdλ mλnλlidi aapimλ
gλnaaduñicaru. λgai coi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadλ mai aapimλ
ivuiididi baabaquidλ.

⁴⁹ Cascadλ Diuusi ismaacλdλ maatλ vλλsiaacatai pocaiti:
“Gλnootosdamu aana giñiñiooquituldiadamiga λλmadu giñojootosa
masiaapimλ coodamu λλmoco dai aa soimaa taatatuldamu”, ascaiti
Diuusi. ⁵⁰ Diuusi soimaasi gantaatatulda agai aapimλ sivi oidacami
vλλsicλdλ ñiñiooquituldiadamigadλ ismaacλdλ gλncooditu aidasi
abiaadλλ cλquiva gooidigi. ⁵¹ Aidasi abiaadλλ gamuaatu Aveelicaru
asta aidλsidλ gamuaatu Zacariiasicaru λgai ismaacλdλ gamuaatu λgλλ
quiuupai abaana vai ajadλλ cλλca λooroñi masiaaco mamλidiña
vustaaqui isducatai gatλjai Diuusi. Sλλlicλdλ angλnaagidi sai Diuusi
gλpλλλ gλnsuuliga agai aapimλ sivi oidacami λλpλ.

⁵² Siλ soimaa taatamu aapimλ mamaatatuldiadami Diuusi
sλλlicamigadλ. Ducami iscuupaca aapimλ candaadocλdλ siaaco oidaga
Diuusi mamaatatuldaragadλ, dai aapimλ viaa yaavigadλ dai maivapacλi
aapimλ dai tomali maidadagitoi aa isvaapaquiagi tomasi vaapaquia λlidi
λgai —astatλdai λSuusi.

⁵³ Aidasi aagidi λSuusi imaasi taidλ λmamaatatuldiadami Diuusi
sλλlicamigadλ λλmadu λfariseo aliλ baacoi λgai vui dai gλnaagacai
tλcacaimi mui naana maasi, ⁵⁴ sabai aagana λgai λmo istumaasi
vaavoidaragadλ vui vai poduucai gλpλλλ vuaaja λgai.

12 ¹ Tai amaasi mui miil oodami gλnλmpagi sλλlicλdλ muidu dai
asta gλncλcλisapai aipacoga. Taidλ λSuusi glaagacai aagidi
λλpλga gamamaatλrdamiga dai potatλdai:

—Cλλgavλr gantλtλgitoca aapimλ. Maitavλr λpan duucai ivuaada
gofariseo. Goovai aagai λmo istumaasi dai λma maasi ivueeyi vai aa
nλidiña dai poduucai ivuaada λlidiña λλpλ dλmos aapimλ maitlaagai
ispoduucai ivuaadagi. ² Maioidaga tomali λmo istumaasi λstoquicami

tomasi duudusali gaaagai vaascara vasi gamamaatai, dai maioidaga tomali amo istumaasi astoquicami ismaitamaasiuldagi. ³ Vasi masmaacada aagai aapima tucara vasi gomaasi galacamu tasara, dai masmaacada duudusali aagai aapima cuupacatai quitaagiña goovai vasi iñacaitai gaaagadamu baabaqui daamadara.

⁴ Aapima giñaduñi anganaagidi sai maitaagai masabiadagi agai ismaacada mumueeyi gatuucuga, dai gooquira agai camaitistutuidi isiduñiagi vaamioma. ⁵ Damos ganaagidamu aana soora gia gaaagai masabiadagi. Abiadavurai agai ismaacada viaa guvucadagai isblaquiagi muuquiada iblada Diaavor amadu. Aja, agai gia gaaagai masabiadagi.

⁶⁻⁷ Diuusi vaamioma ganoigadai aapima sia ujuurugi cascada maitavar duduaadicuda clla maata aapima isgagaagarai taama ujuurugi gooca sintavucada vai Diuusi vaascara nuucadacana. Diuusi maata vaasiaacatai asta silajaquidu amadutai cuupada.

⁸ Ganaagidiana sai vaascatai ismaacada ganmaasiuldi oodami vuitapi isgiñvaavoitudai aana ara ismaacada viaa amo sallicami maiastocadamu Diuusi tataañicaruda vuitapi mosaagamu aana isagai argiñmaamara. ⁹ Dai ismaacada giñastocadagi oodami vuitapi aana ara astocadamu agai Diuusi tataañicaruda vuitapi.

¹⁰ Dai tomasioora ismaacada giñvui ñioocadagi aana ismaacada viaa amo sallicami istutuidi isoigaldagi. Damos soora soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi iblada vui agai gia maiviaa gaoigaldaraga.

¹¹ Masiascada vaama gantuutusa agadagi amo quiupaigadara judidú silara baitaguucacami dai aa sallicami viaacami vuidara, maitavar vuama anliada Diuusi iblada gansoñamu. ¹² Masuu duucu caviaacagi isñiooquiagi masducatai gaa noragidagi dai mastaiyagi —astatadai asuusi gamamaatardamiga.

¹³ Tai amaadutai aoodami saagidaindara potatadai asuusi:
—Mamaatutuliadami, aagidañi giñsiisi taitada artacoida aatama garvustuidaga —astatadai.

¹⁴ Damos asuusi potatadai:
—Giñaduñi, itoora giñdaí aana dunucami duucal silara taacogiadami aapima ganvatarara? —astatadai.

¹⁵ Dai potatadai ara:
—Dañi ganuucadacavurai dai maicoimudada tuutiaca tomasi naana maasi viaa amo oodami maimosaca gaicada duaaca —astatadai asuusi.

¹⁶ Dai amaasi aagidi asuusi amo ñiooqui aoodami cuentocada dai potatadai:
—Oidacatai amo clli riicucami, daida lasida sallicada cllaga gauditadai. ¹⁷ Vaida ariicu gatatagitoi dai povallidi: “Istumaa duuñimu aana maiviaa aana siaaco baituagi giñyoova”. ¹⁸ Daida povalli: “Casian maata istumaa duñiagi. Suuligamu aana gotrojo daida iduñimu aa

gagarducamioma dai ami baituamu aana vlassi giñyoova dai vlassi iñstumaa viaa. ¹⁹ Dai amaasi povaiñtadamu aana”, ascaiti ariicu. “Mui naana maasi apaviasa baidarajami mui uumigi vllatara sivi gia gaibastañi gacuaadañi dai baigaliada”, ascaiti ariicu. ²⁰ Damos Diuusi potatadai: “Vuiirugami aapi idi vaa tucara pamuquia agai dai vlassi istumaasi viaa aapi, ¿sioora vllatara viimu goovai?” astatadai Diuusi. ²¹ Lagi poduucai apavueeyi aoodamicada isampaidiadi mui naana maasi lagi gavllatara agai mossoitigamiara vipialayi Diuusi vuitapi —astatadai aSuusi.

²² Dai gooquiara potatadai aSuusi gamamaatardamiga:

—Ganaagidiana maitavar vuama anliada cuaadagaicada masmaacada ugia agai dai oidaca agai, tomali yuucusicada masmaacada ganaada agai. ²³ Gaibadaga vaamioma glaagai sicuaadagai, dai gatuucuga vaamioma glaagai siyuucusi.

²⁴ Gantagitovar naida coocoñiara, lagi maitaasai tomali maitayoovai tomali maiviaa gantroojoga, damos Diuusi lagi dai maacai cuaadagai. Sallacada vaamioma namalaga aapima sijuurugi. ²⁵ ¿Dai vora aapima tomasiassi naana maasi gantatagitoi istutuidimasi istaajucami metro vaamioma gantacavaldagi? ²⁶ Masmitistutuidi isiduñiagi istumaasi maisijaiga maitavar vuama anliada ama maasicada.

²⁷ Gantagitovar naida yoosigiaru ducatai glarai maitaata vaaadatai tomali maitailutaitai, dai vllascara ganaagidi aana sai tomali arai Salomoni ismaacada viaacata dai yuucusi caclagaducami vllascara maiapa maasi glai goyoosigai. ²⁸ Gantagitovar naida yoosigiaru amo imidagai oidigana guucacana dai siaadiqui maicana, vai vllascara Diuusi sigia maasi yuucustudai, vlassi vaamioma ganyuucustudana agai aapima tomasi maicalaga vaavoitudai aapima. ²⁹ Cascada avar maivuaama anliada gaagaitai istumaasi ugiagi dai istumaasi iiyagi. ³⁰ Vlassi aoodami oidigi daama oidacami mosaca gomaasiara gantatagitoiña, damos aapima viaa amoco ganooga ismaacada camaata istagito aapima vlassi gomaasi. ³¹ Baiyomavar ipaliada aapima sai Diuusi gansoicaiña vai calgacara oidaca aapima siDiuusi gansoicadamu siviaacamu aapima istumaasi tagitocagi.

³² Maitavar duduaadicuda aapima larapan ducami giñsooiga cañiiru dai chilalquidu aapima. Dai alia baigallidi Diuusi ganmaacacai oigaragai isgataanada aapima siaaco tlaanli agai. ³³ Gaagardavurai aapima mastumaa viaa dai oidiada soituutuigami poduucai ivuaadamu aapima Diuusi aa duiñdada vai gantumiñsiga maisiaa gavueeyi dai poduucai larai bai darasaidamu aapima ganyustuidaga tavaagiara siaaco maiuugiatai dai siaaco maivapacai asivogami tomali vatopadagai isugiugagi. ³⁴ Ami siaaco ampaidiada aapima ganyustuidaga mosami gantagitocana.

³⁵ Aana imia ñagai tavaagiamu amo imidagai dai apamu divimu aana. Baigavar anduuca dai giñnanaraca. ³⁶ Apan duucaipipioñi nanaracana ganaamu isdiviagi amo cunataragiaiñdara vai cupioquidagi agai quitaagiña mosacai agai dai quitaagiña ñooquiagi. ³⁷ Salla baiganliadamu apipioñi ismaacada maicocoscacagi acai aamuda. Sallacada anganaagidi sai lagi gaaamu bai gaduñimu dai meesa vuidara daraasamu gapipioñiga dai bibidamu. ³⁸ Tomasi aran tucara divia agai sara sialimada, salla baiganliadamu apipioñi ismaacada naadagi vai diviagi aamuda. ³⁹ Dai maatacavurai apima idi ara —ascati asusi—. Ducami isamo oidacami amo quiyara ismaatacagi isiuu duucu ami quidiara divia agadagi amo asivogami maicosian tada agai nuucadacatai sai maivaacana quidiara dai asidana. ⁴⁰ Poduucai ara apima gaaagai masbai ganducagi siuu duucu apima sooma maitagitocagi divimu aana ismaacada viaa amo sallacami —astatadai asusi gamamaatar damiga.

⁴¹ Tai amaasi apiduru tacacai dai potatadai:

—Mamaatatuldiadami, avora vatarara aagai aapi idi cuento mosaca aatama vascatai sio? —astatadai.

⁴² Taida asusi itai:

—Amoco gaaamu vascara gaagaiña amoco agidaracami dai saituduacami saida artaanadamigadacana pipioñigada dai bibidiña siuu duucu gaaagadagi. ⁴³ Baiganliadamu ataanadami ismaacada ivueeyi vasi caga siuu duucu diviagi aamuda. ⁴⁴ Sallacada anganaagidi saida aamuda taanadami duuca vituldamu vasi istumaasi viaaca agai. ⁴⁵ Damos sapioñi ismaacada taanadami duuca viaagi aamuda povaldagi siaamuda maiotoma divia agai, dai gaaagacai soi vaaadagi gaa pipioñi amadu acusññiru dai agai gacuaadagi dai gayaldagi dai navamuagi. ⁴⁶ Dai poduucai aamuda divimu siuu ducuu apioñigada sooma mainanaracagi, dai siuu duucu agai maimatacagi dai sallacada soimaa taatatuldamu agai daida iduñimu gaicada isducatai avueeyi amaiagidaracada amadu.

⁴⁷ Daida apioñi ismaacada maata istumaasi aamuda ipalidi isiduñiagi dai maibai gaducagi dai maiagidagi vasi ismaacada tajai aamuda, agai soimaa taatamu gaglagatudacai. ⁴⁸ Damos apioñi ismaacada maimatacagi daida iduñiagi istumaasi soimaascami agai vascara maisi soimaa taatamu. Dai agai ismaacada vaamioma maata Diusi ñooquida dai maiagidi agai vaamioma soimaasi taatatuldamu Diusi.

⁴⁹ Divia aana dai cagacara vuvaida ñagai vasi oidi daama oidacami vascatai ismaacada giñvaavoitudagi oigaldamu aana vasi soimaascamigada dai agai ismaacada maitiñvaavoitudagi ugitimu. Sallacada canijada ñalidi aana idi cagacara vuvaidaragai iscaipaco imadagi apan duucaí. ⁵⁰ Alia soimaa taatamu aana chilqui tasai, dai

soigiñliadamu asta siλλscada ajiagi istuigaco soimaa taata iñagai aanλ.

⁵¹ Aapimλ povλλlidi ansai aanλ divia sai sioma oidacana vλasi oodami, maitavλr vaavoi baiyoma divia aanλ vai oidacana cocodi aanλcada. ⁵² Dai sivi baitaacoga oidacamu taama λmo quiiyara oidacami dai vaica vuidara vλatcamu gooca. ⁵³ λoogada vuidara caatcamu gamara cλλli daida λmarada gλooga, daida λdλλda vuidara caatcamu gamara ooqui daida marada gadλλ, daida tuumuda vuidara caatcamu gλcaa dλλ daida λcaa dλλda gatuumu —astatadai λSuusi.

⁵⁴ Daida λSuusi potatadai λpλr λoodami:

—Siuu duucu nλijada aapimλ iicomai isuruñi amadara vuvacai otoma pocaitiña aapimλ sai duuduquia agai, vai povλ vuaadana. ⁵⁵ Dai siλλscada dλvλλrai toñiamadara λvardagi pocaitiña aapimλ sai toñica agai, vai povλ vuaadana. ⁵⁶ Aapimλ ismaacada aagaiña λmo istumaasi dai λma maasi ivuaadana. ¿Ducatai maata aapimλ ismaasca agai oidigi mosnλiditai mastumaa nλidi? Dai vλascara maimaata nλidi tomali maimaata caλ istumaasi λpλvueeyi sivi aapimλ gλnsaagida.

⁵⁷ ¿Tuimasi maitantatagitai aapimλ istumaasi λrcλλgaducami?

⁵⁸ Isamaadutai gapiara gλvuupadagi dai gλvaidaquiagi dunucamiara baigi duuñi ñiooqui λgai λλmadu voyamu vai λgai maitavaidaquiagi dunucamiara vaidλ λdunucami gatλλgidagi λsandaaru vaidλ λsandaaru gλmaisagi. ⁵⁹ Dai abiaadara gia siaadara vuusaiña aapi asta pλsiλλscada gaa namλqui vλasi mλsiλλsi gatañiagi —astatadai λSuusi λoodami.

13 ¹ Amaasi tuigaco ami dada chilλqui cλcλλli siaaco daacatadai λSuusi dai aagidi isducatai λPilaato coi chilλqui cλcλλli Galileeana oidacami dai blλi λrada dai saagida vλλnagi vustaaqui λrada ismaacada coitadai λcλcλλli Galileeana oidacada maiquiaa gλncooditudacai ismaacada daasda agaitadai λgai Diuusi. ² Damos λSuusi potatadai:

—¿Povai mλsiλλlidi aapimλ ispomaasi λpλdui λcλcλλlicada Galileeana oidacami vaamioma soimaasi ivuaadamicatai λgai siλgaa anaasi oidacami? ³ Aanλ angλnaagidi sai cho, dai mλsaapimλ maiλma duucai gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi vλascatai ugitimu aapimλ λpλr. ⁴ ¿Povai mλsiλλlidi aapimλ siλbaivustaama dan mamacova ismaacada coi daama gλλsλcai λgλλ vaaqui tλcavacada Siloeana siλgai vaamioma λrdunλdcatadai isλgaa Jerusalemara oidacada? ⁵ Aanλ angλnaagidi sai cho dai mλsaapimλ maiλma duucai gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi vλascatai ugitimu aapimλ λpλr —astatadai λSuusi.

⁶ Daida λSuusi aagidi λmo ñiooqui cuentocada dai potatadai:

—λmo cλλli λsλcatadai λmo iigosi gadvλλragana, dai λmo imidagai mλλ nλidamu sabai iibaidaga, damos maitλλ tomali λmo iibiada. ⁷ Dai amaasi potatadai λgai λcλλli ismaacada nuucatuldcatatadai λgai gadvλλraga: “Dañi cavaica uumigi miaad oidacai didivai aanλ dai

gaagaiña goiigosi iibiada dai maitatagai mosaaigi caca goovai maiiibiataliacatai”, astatadai laasacami gapioñiga. “Daitudañi”, astatadai. ⁸ Damos anuucadacami aa noragi dai potatadai: “Dagitoñi quiaa tomasi mosaca idi uumigi, moicadagena godavlaragada dai daasdagi apua davarai duaadidicami. ⁹ Sabai poduucai iibatana, dai ismaiibiatagi aida gia daitudagi”, astatadai anuucadacami.

¹⁰ Dai amo ibastaragai tasara asuusi gamamaatultidatadi Diuusi ñooquida amo judidíu quiuupaigadara. ¹¹ Vai ami daacatadai amo ooqui ismaacada cabaivustaama dan mamacova uumigi coococatadai. Amo Diaavora taañicaruda topostudacatadai vai agai maitistutuiditadai isgalaliñagi tomali palapi. ¹² Dai aidasi taa asuusi looqui vai dai potatadai:

—Giñaduñi casiapat duaadicami vii —astatadai.

¹³ Mosdaama darai agai ganoonovi taida looqui galali, dai glaagacai caga ñoo Diuusi vui. ¹⁴ Damos tlaaanadami judidíu quiuupaigadara salicada baamu duaaidacai asuusi looqui ibastaragai tasara, dai potatadai agai loodami:

—Oidagava naadami tasai aa duiñdagai vatarai dai istutuidi aapima isdadacai ganduduaaidagi, dai maisiu ibastaragai tasara —astatadai tlaaanadami loodami.

¹⁵ Tai amaasi asuusi aa noragi dai potatadai:

—Aapima ismaacada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. ¿Istutuidimasi aapima ismaiupanagi gansoiga vooyisi siara gansoiga asñiitu ibastaragai tasara dai iitudagi suudagi? ¹⁶ Dai idi ooqui ismaacada arcajiudada Avraañicaru vaidai diaavora vuracatadai idi coocodagaicada cabaivustaama dan mamacova uumigi. ¿Dai maitisbaiga tomali isduaaidagi coocodada ibastaragai tasara? —astatadai asuusi.

¹⁷ Dai aidasi capotai asuusi, vascatai ismaacada vuidara vlatcatadai siaa aran tadatu damos vasi loodami baiganlidaditadi naiditai istumaasi gargarducami ismaacada ivuaadatadai asuusi.

¹⁸ Amaasi potai asuusi:

—Siuu duucu Diuusi soicai oodami sai cagacara oidacana ¹⁹ gomaasi arapan ducami istumaasi avueeyi acaida amo uusi ismaacada coravi tagidu ismaacada amo cali gadajoogana ai. Taida ali caida gla dai gla uusi ganaato. Vaidai lujuurugi maamaradara dadaraiña dai ami gacocosatai. Poduucai sia otoma gla ali caida poduucai otoma gamaatamu aipacoga isducatai soicai Diuusi oodami sai cagacara oidacana —astatadai asuusi.

²⁰ Dai potai asuusi ara:

—Siuu duucu Diuusi soicai oodami sai cagacara oidacana ²¹ gomaasi arapan ducami istumaasicada looqui avocamadai taligi tuicami dai gooquilara ivueeyi paana. Amo ooqui vanaidi gocopodacarui vaica

muuli taligi tuicami vai copodarai. VΛasi tui saagida aimarai gocopodarui dai poduucai vΛasi oidigi daama imai Diuusi ñiooquida —astatadai ΔSuusi Aoodami.

²² Vaida ΔSuusi apiaimatadai Jerusaleenamu dai aijimi quiiquilara dai gamamaatatuldimi Diuusi ñiooquida. ²³ Tai amaadutai tacacai dai potatadai:

—Mamaatatuldiadami, ¿maitasmuidu ismaacada cΛagacara vuvacai? —astatadai.

Taida ΔSuusi aa noragi daida itatadai:

²⁴ —Ganaagavurai dai vaapaqui goquitaagiña ismaacada alidu gajiaacoga. Aana anganaagidi sai muidutai vaapaquia liadamu dai maitistuidimu alia sijaiga isvaapaquiagi siaaco tlaanai Diuusi cascada. ²⁵ Dai siuu duucu Aquilacami cacuupagi gAqui, dai aapima masmaacada quidigana guuca ñiooquidamu aapima dai potatadamu: “Caliodami garcupioquidani”. Damos Agai ganaa noragidamu dai povantadamu: “Maitanmaata aana masiaadara aapima”. ²⁶ Masi aapima potadamu: “Galamadu gacuaadana aatama dai gayadana dai aapi gamamaatatuldiña tsiaaco oidaga aatama”. ²⁷ Damos Agai ganaa noragidamu dai povantadamu: “Casian ganaagidi ansai maimaata masiaadara aapima. Acovai avar iimi giñabaiñdara, vΛscatai aapima masmaacada soimaasi ivueeyi”, astadamu Agai. ²⁸ Dai ami suaanadamu aapima dai alia soimaa taata Agai, naiditai Avraani lamadu Isaa, dai Jaco dai vΛasi Diuusi ñiñoquituldiadamigada lamadu daraaja Diuusi siaaco gataanai Agai, mai aapima quidigamu ganvuvaidagi.

²⁹ Aipadara dadimu oodami dai daraivacai gaugimu ami siaaco gataanai Diuusi. ³⁰ Amaasi lamadutai ismaacada vaamioma namaga tami oidigi daama malca sioma maiñamacamumu dai lamadutai ismaacada maiñamaga tami oidigi daama malca sioma namacamumu —astatadai ΔSuusi.

³¹ Dai Agai vaa tasara ami dada lamoco fariseo siaaco daacatadai ΔSuusi dai potatadai:

—Imadani tabiaadara Aroodasi gamuaa alidi —astatadai Afariseo.

³² Damos ΔSuusi aa noragi dai potatadai:

—Iimivurai dai mal aagida acali ismaacada alia saituduga mosca soimaasi iduiñdagai vΛatar. Quiaa anvuvaidagi Diaavora tatlaañicaruda oodamiaiñdara dai duduaaidagi coococoidada dai asta naatomu aana giñaa duiñdaga daida apiaimadamu Jerusaleenamu.

³³ Tomali amaadutai Diuusi ñiñoquituldiadamigada maitacooditudai siblaacoga mosca Jerusaleenara cascada aliasi glaagai isimia aana Jerusaleenamu.

³⁴ Aapima Jerusaleenara oidacada, aapima masmaacada coodai Diuusi ñiñoquituldiadamigada dai maisai ojootosicami ismaacada ganootosdi Agai. Mos muiyoco imidagai ipaliditadai aana

isgandampaidagi dai gannuucadacagi anpan duucaí atacucu ampaidi gamaamara glaana uta matai maitipali. ³⁵ Aapima sivi gandagitomu aana dai camaitiñtallagimu aapima apamu asta silascada aayi istuigaco potaiya aapima: “Alia baigallidi goovai ismaacada borimai Diuusi guvucadadacada”, astaiya aapima —astatadai ASuusi.

14 ¹ Amo ibastaragai tasara ii ASuusi amo fariseo baitaclaacami quiidiamu dai ammadu gaugia agai, vaidla agaa fariseo soobidacatadai sabai giduuna amo istumaasi istucada istutiada agai isgapiara vaaajagi. ² Vai ami ASuusi vuidara daacatadai lara amo coocoda ismaacada vaiguuguñicatadai. ³ Tai amaasi ASuusi tacaai amamaatatuldiadami Diuusi sallcamigada ammadu afariseo dai potatadai:

—¿Oidagasi oigaragai amo ibastaragai tasara isduaaidagi amo coocoda chio sio? —astatadai ASuusi.

⁴ Damos agaa mosdodoli vii. Tai amaasi ASuusi bai acococoda dai duaadi dai potatadai sai noragana. ⁵ Dai potatadai ASuusi afariseo:

—¿Maacada aapima maiotoma vañigidana gansoiga asñiitu siara gansoiga vooyisi issibacai dalaraga gasiagi agai tomasi aribastaragai tasara? —astatadai ASuusi.

⁶ Taida afariseo tomali amaadutai maitaa istaadagi.

⁷ Tallagacai ASuusi silvapaidarsicada cacallagaducadioma daraicariara daraivaimi meesa vuidara, aagidi idi ñiooqui cuentocada dai potatadai:

⁸ —Silascada amaadutai ganvaidagi amo cunataragiara maitavar cacallagaducadioma daraicariara daraiva. Divian tada amai vaidarsicami ismaacada vaamioma namaga isaapima. ⁹ Vai agai ismaacada ganvapari divian tada dai povantladagi amaadutai aapima: “Maacañi godaicarui idi gamai”. Amaasi agai siaa aratugaitai calquivan tada dai cugarara daicariara daivagi. ¹⁰ Baiyoma masilascada ganvaidagi varai soimaascadioma daraicariara daraiva, dai poducaí divimu agai ismaacada ganvapari dai povantladamu: “Giñaaduñi vaamioma cacallagaducadioma daraicariara avardaraiva”. Dai poducaí vaamioma gaducada galldamu agai vuitapi ismaacada ammadu daraajagi meesa vuidara. ¹¹ Agai ismaacada sioma gaducada galliadagi agai sioma maitargaducadamicamu dai agai ismaacada sioma maigaducada galliadagi agai sioma argaducadamicamu —astatadai ASuusi aoodami.

¹² Daida ASuusi potatadai lara agai ismaacada vai:

—Pasilascada gabibida aliada maitivapiada glaaduñi tomali gasiisiagi tomali gasusuuculi, tomali glaaduñi riricu agai lara gavaidan tada dai poducaí viacamu aapi glaa noragidaraga. ¹³ Baiyoma pasilascada gabibida aliada pai vapaida soituutuigami ismaacada maiviaa istumaasi, dai ismaacada maitistutuidi isgaaata vaaadagi, dai ismaacada maitistutuidi isajioopadagi, dai ismaacada maiñanleeyi.

¹⁴ Dai baigalliamu aapi maitistutuiditai agai isgaa noragidagi. Viaacamu aapi gaa noragidaraga siascada duduaacagi coidada saagidaindra agai ismaacada agidi Diuusi —astatadai ASuusi.

¹⁵ Dai caacai imaasi amaadutai ismaacada meesa vuidra daacatadai potatadai agai ASuusi:

—Baigalliamu agai ismaacada gacuaadagi malca siaaco gataanai Diuusi —astatadai.

¹⁶ Taida ASuusi potatadai:

—Amo calli idui gapi cuaadagai, dai ootoi soora vapaidagi mui oodami. ¹⁷ Dai aidasi caayi siuu duucu gugia agai, taida calli ootoi amoco gapioñiga sai potadana vapaidarsicada sai cadadana sai cabaigadu vassiacatai. ¹⁸ Damos vasi vapaidarsicada maiimia alidi cascada potatadai sai oigaldana. Lapgadada potatadai: “Utudama savalli aana amo davarai dai viaa isma naidagi aagidani vaid giñogaldana sivarai”, astatadai. ¹⁹ Taida agamai potatadai: “Savalli aana taama vuupulicami vopooyisi dai viaa aana isnaidagi sabai cacagadu aagidani vaid giñogaldana”, astatadai. ²⁰ Tai amai potatadai: “Utudama antoñigai dai cascada maitistutuidi isimiagi”, astatadai. ²¹ Dai aidasida apioñi apamu quiyara divia dai aagidi vasi imaasi gaamu tai agai salicada baamu dai potatadai gapioñiga: “Imiñi otoma cacayamu dai plaasamu dai baigovai vaaapa vasi asoituuuigami ismaacada maiviipia istumaasi dai agai ismaacada maitistutuidi isgaata vaaadagi dai agai ismaacada maitistutuidi isajioopadagi dai ismaacada mainaleeyi”, astatadai laamuda gapioñiga. ²² Tai bo laascada potatadai apioñigada: “Casiant idui pasducatai gnaagidi, vai quiaa oidaga siaacoga aa vatarai”, astatadai apioñigada. ²³ Tai amaasi laamuda potatadai gapioñiga: “Imiñi apamu voyamu dai djiamu dai goguama vapaida aa vai vaapacana, vai poduca suudana gñqui. ²⁴ Gnaagidiana sai tomali amaadutai ismaacada vapai aana lara maiugimu gñcuaadagaiga”, astatadai laamuda gapioñiga —astatadai ASuusi oodami.

²⁵ Mui oodami oidatucuitadai ASuusi, dai agai aa nanaava dai potatadai:

²⁶ —Isamaadutai gñoidatucuda aliada dai vaamioma oigadagi gloga dai gada, dai gloñiga, dai gamaamara, dai gasusuuculi, dai gasiisiagi, dai asta lagi glibadaga isaana, agai maitistutuidi isargiñmamaatardamicagi. ²⁷ Dai soora maibaiga ducagi issoimaa taatagi dai asta muquiagi curuusiaba gñvaavoitudaitai maitistutuidi isargiñmamaatardamicagi. ²⁸ Isamaadutai aapima idunia aliada amo quii siaadra maiasitudana aapima lara siasi glaagai masabai aitudadan tada caasi. ²⁹ Ama duuca isdarasa aapima ooodagada dai maiviaacagi istuucada naatuagi dai vascatai soora najadagi ganparunadamu ³⁰ dai pocaitadamu: “Gocalli mosgaaaga gquii dai

maitistui isnaatuagi”, caitiadan tada oodami. ³¹ Siapra amo raí cocoda agadagi amai raí siaadara maiassitudana agai lapaga sabai istuidiadan tada iscocodagi baivustaama miil sandaarucada vui agamai ismaacada viaa amo coobai miil. ³² Dai ismaitistuidiadan tadaca agai ootosan tada agai ojootosicami siasscada quiaa mallasadara imadagi agamai, sai baiduuna ñiooqui. ³³ Poduucai lapa sioora maidagituagi vlassi istumaasi viaa maitistutuidi isargiñmamaatardamicagi —astatadai asuusi.

³⁴ Daida itatadai lapa:

—Gomaa onai alia vallañiga damos iscamaiyoovica agai, ¿ducatai yoovituna agai apamu? ³⁵ Camaiclagaducamu agai duaaidaragai davalarai valtara mosa daituda agai. Aapima masmaacada tatcaidaga calcavurai —astatadai asuusi.

15 ¹ Vlasscatali tumiñsi vuudami amadu agai ismaacada maivaavoitudai vaavoidaragada lfariseo miaadara guuquiva siaaco daacatadai asuusi dai calca agai istumaasi aagaitadai agai, ² vai cascada lfariseo amadu amamaatatluidiadiami Diuusi sallicamigada ñiooquidi agai asuusi dai pocaiti:

—Idi calli miaadagidi soimaasi ivuaadami dai amadu gacueeyi —ascaiti.

³ Taida asuusi aagidi amo ñiooqui cuentocada dai potatadai:

⁴ —Vooru aapima isviaacagi amo sientu cañiiru vai siba imiagi amoco siaadara maianaasi viaana aapima agaa maaco coobai dan baivustaama dan tustaama dai gaagamuna siba imiaada asta siuu duucu tal. ⁵ Dai talgacai baiyagi dai baigalliatugaitai mootiagi dai ballquiagi. ⁶ Dai alcai galquiyara lmpaidagi glaaduñi dai potadagi: “Baigavur anliada giñlamadu casiantal giñsoiga ismaacada siba iitadai”. ⁷ Aana anganaagidi sai poduucai lapa vaamioma oidaga baiiliaragai mala tavaagiara amo soimaasi ivuaadamicada ismaacada ama duucai gatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi isbai maaco coobai dan baivustaama dan tustaamacada ismaacada maitarsoimaasi ivuaadami dai maitaagai isama duucai gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi —astatadai asuusi.

⁸ Daida asuusi itatadai lapa:

—Siapra amo ooqui viaacagi agai ali baivustaama piisu dai siba vaaajagi amoco siaadara maicuudana agai amo cuudagi dai voisicana dai calga gataatacai gaagana asta siuu duucu tal. ⁹ Dai talgacai lmpaidagi glaaduñi dai potadagi: “Giñlamadu avur baiganliada casiantal tumiñsi ismaacada siba vaaatadai aana”. ¹⁰ Aana anganaagidi sai poduucai lapa alia baiganlidiña Diuusi talaañicaruda amo soimaasi ivuaadamicada siasscada ama duucai gatagituagi agai dai camaisoimaasi ivuaadagi —astatadai asuusi.

¹¹ Daida asuusi potatadai lapa:

—Amo calli maamaracatadai gooca caccalli, ¹² taidla lgooquiardada potatadai glooga: “Giñooca giñmaacani gávustuidaga silasi giñajaga”, astatadai. Taidla loogada maa gávustuidaga silasi aacatadai. ¹³ Tai bo chialqui tasaicada amarada gooquiardada lmpagi vlassi gávustuidaga dai daivunu ii mallcasi amai dlvllarilara, dai ami vlassi soimaasilara siaa doodai gávustuidaga. ¹⁴ Damos aidsi cavlassi siaa doodai lgai tai divia gaa biuugigai ami dlvllarilara, vai lgai bibiuugai. ¹⁵ Dai amaasi gaagamu aa duiñdagai amo calli ami dlvllarilara oidacami lmadu, tai lgai ootoi sai nuucadana tataisoli. ¹⁶ Tascoña llditadai luuparai iibiadacada ismaacada cuaadatadai ltataisoli dai tomali amaadutai maibibiditadai tomalaachi. ¹⁷ Tai amaasi divia lgitoidada dai lgai povalli: “Mosaa muidu giñooca quiidilara pipioñi vai vlassara babaivitocai cuaadagai, dai aana tanai cayooa muu biuugimucai. ¹⁸ Imimu aana giñooca quiidiamu dai potadamu: Giñooca, soimaasi idui aana Diuusi vui dai aapi gavui, ¹⁹ camaiviaa aana salllicami siargamaracagi, tomasi amoco gapiioñiga duucal giñnijada aapi istadamu aana”, asallidi. ²⁰ Dai amaasi voiyara calquiva dai ii glooga quiidiamu.

Dai quiaa mallcasdara imai tai taa loogada dai aayi soialiaragai tlagacai gamara dai maa dai maa vuidara aayi dai coomitu dai usupi. ²¹ Taidla amarada potatadai glooga: “Giñooca, soimaasi idui aana Diuusi vui dai aapi gavui, camaiviaa aana salllicami siargamaracagi”, astatadai. ²² Damos loogada potatadai gapipioñiga: “Otomavar vuvaida caccagaducadioma yuucusi dai aadida dai daasdavurai amo aniyu novilara, dai aadidavurai sasapatusi lara. ²³ Dai vvaapavurai lvaaca mara giacadioma dai muaa tataida iduñi vagimi. ²⁴ Idi giñmara casi lrmuuquiadacatadai dai lpamu duaaca casi lsiba imiadacatadai goovai tatai lpamu taa”, ascalti loogada daida idui vagimi.

²⁵ Vaida amarada gaducadioma dljana aimaraitadai dai aidsi divia lgai cayoga aijimitadai quii dai cai iivaragai dai tuutudacadami. ²⁶ Dai amaasi vai lgai amaadutai lgalalli dai tacacai astumaasi lpladuitadai. ²⁷ Taidla lgalalli potatadai: “Casi atdivia gasucuuli cascada glooca gatajai muaragai lvaaca mara giacadioma cllagacara diviacai lgai dai maicoocotugaitai”, astatadai lgalalli. ²⁸ Damos lsilalgida salllicada baamu, dai maitipliditadai isvaquiagi taidla loogada vuusai dai goguama oi sai vaacana. ²⁹ Tai lgai potatadai glooga: “Aapi cllaga maata iscamui uumigi vaa gasoi aana dai vlassara glllgidiña pai tomali amo imidagai maiquiaa giñoidi tomali amo sivatú isllmadu iduñia aana vagimi giñaaduñi. ³⁰ Damos sivi diviacai gamara ismaacada soimaasilara siaa doodai gatumiñsiga ooqui taatacaligami lmadu patai muí lvaaca mara giacadioma”, astatadai amarada gaducadioma glooga. ³¹ Amaasi loogada potatadai: “Giñmara aapi vlassara giñllmadu

daacana dai vΛΛsi istumaasi viaa aana vΛΛsi Λraapi ganvΛΛtarΛ. ³² DΛmos sivi saΛlicΛda glaagaitadai isidunīa aatama vagimi dai baigarΛliadagi, gasucuuli ismaacΛda casi armuuquiadΛcatadai Λpamu duaaca casi Λrsiba imiadΛcatadai tΛtai Λpamu tΛΛ”, astatΛdai Λoogada gamara —astatΛdai ΛSuusi Λoodami.

16 ¹ DaidΛ ΛSuusi potatΛdai ΛpΛ gamamaatΛrdamiga: —Oidacatadai Λmoco gaaamu gΛviidacami dai viaacatadai mui pipiooñi dai Λmoco Λrpipiooñi tΛaanΛdamigada. Dai amaasi maí Λaamuda siΛpipiooñi tΛaanΛdamigada siaa vuididi vustuidada. ² Amaasi Λaamuda vaí dai potatΛdai: “¿Tumaasi idi masmaacΛda giñaagidi pΛsaidΛ ivueeyi? Giñaagidañi pΛstumaasi idui aapi vaa giñvustuidagacΛda casiapa maitargiñtΛaañicaruca agai”, astatΛdai Λaamuda. ³ Amaasi Λpipiooñi tΛaanΛdamigada aduucai gatΛgito: “¿Istuma duunīmu aana giñvuusaidacai giñaamu idi aa duiñdagiaiñdΛrΛ? Maiguvuca aana isaata vuaadagi dΛjiana, dai siaa Λrai aana isgataanΛdagi oidicami. ⁴ Casian maata istuma duñiagi dai viaacagi sioora giñmiaadΛgidagi iñsiΛscada maiviaaca aana aa duiñdagai”, asΛlidi. ⁵ Amaasi vaí mosΛΛmadutai ismaacΛda vupuaatulditadai Λaamuda. Dai tΛcacai ΛpΛgadada dai potatΛdai: “¿PΛΛsi vuaatuldi aapi giñaamu?” astatΛdai. ⁶ Tai Λgai aa noragi dai potatΛdai: “Λmo sientovopoti giigi”, astatΛdai. TaidΛ ΛtΛaanΛdami potatΛdai: “Tanai daja siaaco oojisi pΛsiΛΛsi vuaatuldi. BΛiñi dai siaa duaada dai Λpamu ooja dai poduucai ooja pΛsai altaajucami sientovuaatuldi”, astatΛdai. ⁷ Amaasi vaí Λgai Λmai dai potatΛdai: “¿Aapio pΛΛsi vuaatuldi?” astatΛdai. Tai Λgai potatΛdai: “Λmo baimocoroi tΛligi”, astatΛdai. TaidΛ ΛtΛaanΛdami potatΛdai: “Tami daja siaaco oojisi pΛsiΛΛsi vuaatuldi. BΛiñi dai siaa duada dai Λpamu ooja dai poduucai ooja pΛsai ali maaco coobai vuaatuldi”, astatΛdai. ⁸ TaidΛ Λaamuda maata tΛΛ isalia saituduacatadai ΛtΛaanΛdami ΛsivuaacΛda. Λoodami ismaacΛda ivueeyi istumaasi Λgi Λgai ipΛlidi siooma sastuduga isgaagadagi istumaasi ipΛlidi isΛgai ismaacΛda ivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi. ⁹ DΛmos aana angΛnaagidi sai tomamas saagida daraaja Λgai ismaacΛda gamaitΛcai ganvustuidaga vupuiirumadaitai aa dΛmos aapima glaagai massoicΛdagi aa ganvustuidagacΛda isducatai Diuusi ipΛlidi siΛscada coiyagi aapima ganvustuidaga camaitΛnsoiñamu dai Diuusi ganmiaadΛgidamu tΛvaagiΛrΛ dai ganmaaquimu baabaqui ismaacΛda tomali Λmo imidagai maiuugiatΛi. ¹⁰ Sioora ivueeyi laachi istumaasi isducatai aagai poduucai iduñian tada Λgai gapi ΛpΛ, dai isΛsivuaca Λgai laachicΛda poduucai Λsivuacan tada Λgai ΛpΛ gΛpicΛda. ¹¹ MΛsmaitivueeyi mastumaasi aagai ganvustuidagacΛda tami oidi daama Diuusi maitΛnmaaquimu istumaasi vΛΛscarΛ namΛacana. ¹² MΛsmaitivueeyi mastumaasi aagai

gavustuidagacada voora ganmaquia agai istumaasi aapima lagi ganvatar.

¹³ Tomali amo pioñi maitistutuidi isgoocaducagi aamuda, caddadan tada agai amoco dai oigladagi agamai, lagiadan tada agai amoco dai maiagiadagi agamai. Sioora oigladagi gavustuidaga maitistutuidi islagiadagi Diuusi —astatadai ASuusi.

¹⁴ Afariseo ismaacada alia oojoidi isampaidiada mui tumiñsi calcai vlassi imaasi agai mosparunai ASuusi. ¹⁵ Amaasi ASuusi potatadai:

—Aapima cal tuutiacami ganaagai oodami vuitapi, damos Diuusi cal maata ganiibadaga. Lamo istumaasi istumaasi loodami calgadu alidi Diuusi alia caldai.

¹⁶ Aidasi maiquiaa divia AVuaana ismaacada vapacoi loodami oidacatadai Moseesacaru sallicamigada ismaacada maa Diuusi dai oidacatadai lara Diuusi ñiñoquituldiadamigada mamaatatuldaragada. Dai aidasi divia AVuaana aid abiaadara glaagai sai Diuusi soicada alidi oodami sai calgacara oidacana, dai vlassatai ganaajagai vaavoituda aliditai sai Diuusi soicada alidi oodami sai calgacara oidacana.

¹⁷ Siooma maisijaiga isugitiagi tavaagi amadu davalrai siugitiagi amo ñiooqui sallicamigada Diuusi.

¹⁸ Tomastuma cali isdagituagi gooñiga dai vlanagi amai agai alia soimaasi ivueeyi, dai agai ismaacada vlanagi amo ooqui dagitobarui agai alia soimaasi ivueeyi lara.

¹⁹ Amo imidagai oidacatadai amo cali gaviidacami dai calga dadapacami glaadaña yuucusi dai calga titiodicami, dai vlass tasai ivuaadana vagimi gargarucami. ²⁰ Dai oidacatadai lara amo soitigami Lázaru tagiducami, ismaacada iivosicatadai vlassi tuucugada dai mosdavalrapi dadañiña agaviidacada quitaagiñagadara. ²¹ Vaida soitigami tascoña aliditadai acuaadagai viigidacada ismaacada galsai agaviidacada meesagadañidara, vai asta agoogosi viñiumiditadai ivoidada. ²² Tai amo imidagai muu soitigami, tai dada Diuusi tatlaañicaruda dai balcai sai amadu daacana Avraañicarua siaaco ajioopai acoidada. Dai bo chilqui tasaicada muu agaviidacada lara matai yaasa. ²³ Dai aidasida agaviidacada soimaa taatacatadai malca siaaco ajioopai maicalga tuutiacada, dai tai nanaava dai malcasara tal agai Avraañi, daida Lázaru amadu daja. ²⁴ Dai amaasi iña dai potai: “Avraañi soigi gallda aanacada dai baigovai ootosa goLázaru vai vadidana gamasaiga cuugada suudara dai diviana dai avogidana giñnana aliana soimaa taataca ana tami taiyara”, astatadai agaviidacada. ²⁵ Damos Avraañi potatadai: “Giñmara, gatagitoñi pasiaapi calgacara oidacatadai maiquiaa muucuai, dai goLázaru alia soimaa taata. Dai sivi goovai baigalidi tami pai aapi soimaa taataca. ²⁶ Dai tomasducatai maibaiga isducatai oidagava amo gal dalcagi tuucavacami dai poduucui sioora imia aliada tabiaadara

gaamucu maitistutuidi tomali mΛΛcadΛΛ baigovaco maibaiga”, astatΛdai ΛAvraañi. ²⁷ Amaasi ΛgΛviidacΛdΛ potatΛdai: “GΛdaanΛi aanΛ tuduidΛ aapi, caliodami Avraañi, pai ootosa goLázarΛ giñoooca quiidiamu, ²⁸ ami siaaco daraaja taama giñsusuuculi dai giñsiisilagi vai aagidana goovai isducatai maidadiagi Λgai ΛpΛ tami siaaco mosΛΛ soimaasi gΛtaatamai”, astatΛdai. ²⁹ DΛmos ΛAvraañi potatΛdai: “Λgai viaa Λgai ismaacΛdΛ ooja Moseesacaru ΛΛmadu Diuusi ñiñooquituldiadamigadΛ, vai ΛΛgiditai caΛcana”, astatΛdai Avraañi. ³⁰ TaidΛ ΛgΛviidacΛdΛ aa noragi dai potatΛdai: “Dañi aapi Avraañi, siaadΛΛΛ ΛΛgidana Λgai Avraañi dΛmos isimiagi Λmaadutai coidadΛ saagidaiñdΛΛΛ mΛΛca siaaco daraaja Λgai poduucai gia Λma duucai gantatΛgituan tada Λgai dai camaisoimaasi ivuaadagi”, astatΛdai. ³¹ DΛmos ΛAvraañi potatΛdai: “IsmailΛgida aliada Λgai ΛMoseesacaru ΛΛmadu Diuusi ñiñooquituldiadamigadΛ poduucai ΛpΛ siaadΛΛΛ ΛΛgidana Λgai tomasi Λmaadutai duaacagi coidadΛ saagidaiñdΛΛΛ”, astatΛdai ΛAvraañi —astatΛdai ΛSuusi Λfariseo.

17 ¹ Amaasi ΛSuusi potatΛdai gamamaatardamiga:

—VΛΛscΛΛΛ oidacamu istumaasi isducatai soimaasi ivuaadagi oodami dΛmos siΛΛ soimaa taatamu Λgai ismaacΛdΛ soimaasi iduiñtulda aliada oodami. ² SiomΛ ΛrcΛΛgai Λgai vΛΛtarΛ mΛscusivuana vulidagi Λmo mauturui dai gΛΛ suudarΛ daitudagi baiyoma issoimaasi iduiñtuldada Λgai Λmaadutai idi ismaacΛdΛ utudama vaavoitu. ³ CΛΛgavΛr gantatΛgitoca aapimΛ isΛmaadutai soimaasi iduñia gΛvui aagidavurai aapimΛ Λgai issoimaasi idui Λgai gΛvui. Dai isΛma duucai gatΛgituagi Λgai dai camaisoimaasi ivuaada agadagi oigΛldavurai. ⁴ Tomasi muiyoco soimaasi gΛvuiidiada Λgai dai vΛΛsi vuidagΛΛΛ didivadagi dai povai gantatΛadagi: “Casian maipovuaadagi”, vΛΛscΛΛΛ gΛaagai mΛsoiganΛldiadagi —astatΛdai ΛSuusi.

⁵ Λojootosicami potatΛdai ΛSuusi:

—Garsoiñañi tΛtai vaamioma vaavoituda aatΛmΛ —astatΛdai.

⁶ Amaasi ΛSuusi potatΛdai:

—Isviaacamudai aapimΛ tomasi lΛΛchi vaavoidaragai tomasi Λpan Λsi isuiduru Λmo caidΛ coravi istutiadamudai aapimΛ ispotΛΛdagi idi iigosi: “GΛvaiñcumañi dai gΛΛ suudarΛ cΛquiva”, idi iigosi gia ganΛΛgidamudai —astatΛdai ΛSuusi.

⁷ IsΛmaadutai aapimΛ viaacagi Λmo piooñi vai Λgai gasicuandagi dΛjiana siΛpΛ nuucadacagi vustaqui, dai siuu duucu divia Λgai ÷bais potΛΛdana aapimΛ giimi dai gauga? ⁸ MaipotΛΛdan tada aapimΛ baiyoma potΛΛdan tada aapimΛ: “Baigi tua gocuaagi nai aanΛ gaugiagi quiaa pai gooquiΛΛΛ gauga aapi”. ⁹ ÷Bais DiuusiΛnamΛquidana tΛΛdana aapimΛ Λpiooñi iduucai Λgai mastumaasi tΛjai? Cho lienΛ. ¹⁰ Poduucai aapimΛ ΛpΛ mΛsiΛΛscadΛ naatuagi vΛΛsi istumaasi ismaacΛdΛ gantΛaanΛi Diuusi, gΛaagai mΛspotΛΛdagi: “AatΛmΛ Λpan ducami

tomastuma pipioñi idui aatama mosacaasi istumaasi viaacata dai isiduñiagi cascada” —astatadai ASuusi.

¹¹ Dai apiaimatadai ASuusi Jerusaleenamu amapiadara rSamaalia dai ajadara rGalilea tai agai arana salli daivusai. ¹² Dai acai agai amo amapacara vai vuidara iimatadai baivustaama cacalli ismaacada viaacata dai acocodagai ismaacada duvaldi gatuucuga damos bai maccasara guuquiva agai ¹³ dai ijiña daida icaiti:

—Suusi mamaatutladiami soigi galda aatamacada —ascaiti acacalli.

¹⁴ Dai aidasi tala ASuusi potatadai:

—Imivurai dai mala vuidara guuquiva apapaaligada ajudidú —astatadai ASuusi.

Dai aidasi iimatadai agai todian duucai duduaadicami vii. ¹⁵ Amaasi amaadutai agai mostala iscadueeyi aa gai dai iñaquitadai siaa duutudaimi Diuusi. ¹⁶ Dai gatootonacada calquiva ASuusi vuidara dai davarapi cuiqui dai potatadai: “Diuusiatanamquidana”, astatadai. Dai idi calli rSamaaliara oidacamicatadai. ¹⁷ Amaasi ASuusi pocaiti:

—¿Bais maivala baivustaama dudueeyi? ¿Siaaco daraaja agaa tuustaama? ¹⁸ Mosaca idi ismaacada maitarjudú aa gai dai siaa duutuda agai Diuusi —ascaiti ASuusi.

¹⁹ Dai amaasi potatadai agai acalli:

—Calquivañi dai imada. Giñvaavoitu aapi cascada dueeyi —astatadai ASuusi.

²⁰ Taida rfariseo tacacai ASuusi sascada agai sigataanada agai Diuusi tami oidigi daama, taida ASuusi aa noragi dai potatadai:

—Sascada gataanadagi Diuusi tami mitaramo istumaasi ismaacada maasi. ²¹ Maita povacaitiada agai: “Tamia daja”, silara “Maca daja”; Diuusi catanai gansaagida gataanai —astatadai ASuusi.

²² Dai amaasi potatadai ASuusi gamamaatardamiga:

—Aimu istuigaco aapima ipliadamu isgataanada aana ismaacada viaa amo sallyicami tami tomasi amo tasai damos maiaimu amaasi.

²³ Dai aa povantatadamu: “Tamia daja”, silara “Maca daja”. Damos maitavar ajioopada, tomali maioidatucuda. ²⁴ Poduucai ismaasana sascada vradocadagi oidigi pomaascanu sascada ajiagi istuigaco diviagi aana ismaacada viaa amo sallyicami. ²⁵ Damos laraga viaa aana issallicada soimaa taatagi, daida loodami sivi oidacami gajiaadara giñviaamu. ²⁶ Poduucai isducatai rradui aidasi oidacatadai ANoee, poduucai rraduñimu lara sascada cadivia iñaagada aana ismaacada viaa amo sallyicami. ²⁷ Loodami gacuaadana dai gayadana, dai cuucuntaiña, dai gamamaacaiña ganmaamara ooqui masai oñtaiña, asta aida uucami sivaa ANoee gavaragura tai sallicada tavapi duudu tai vasi loodami coi. ²⁸ Dai poduucai rradui lara aidasi oidacatadai ALota loodami gacuaadana, dai gayadana, dai gasapadaiña dai

gaagaraiña, dai gaasaiña, daida ivuaadana baabaqui. ²⁹ Damos aidasi ii ΛLota SodoomaiñdarΛ taí duudu tai ΛΛmadu asufre tavaagiaiñdarΛ, tai vΛasi oodami coi. ³⁰ Poduucai ΛpΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscada diviagi aanΛ ismaacada viaa Λmo sΛalicami.

³¹ Amaasi isΛmaadutai vaaqui daama daacagi dai tuucavi viaacagi gΛvustuidaga maitaagai istavañiagi Λgai dai vuvaidagi, dai isΛmaadutai dΛjiana aimardagi maitaagai isimiagi Λgai gΛquiiyamu.

³² Gantagitovurai Lota ooñigada isducatai muu vaamioma oigadatai gΛvustuidaga tami oidi daama siDiuusi. ³³ Sioora mostatagitodagi isducatai cΛgacara oidacagi tami oidigi daama Λgai tomali Λmo istumaasi maiviaacamu gooquira, dai sioora maitatagitodagi mosacaasi isducatai cΛgacara oidacagi tami oidigi daama Λgai sΛlicada baigΛliadamu.

³⁴ Ganaagidiana sai amaasi tucara goocatai abaana vΛatΛcamu siDiuusi bΛacaimu Λmoco dai Λgamai viaamu. ³⁵ Dai gooca ooqui Λmapai gatuadamu siDiuusi bΛacaimu Λmoco dai Λgamai viaamu.

³⁶ Dai gooca cΛcΛli dΛjiana daraajamu siDiuusi bΛacaimu Λmoco dai Λgamai viaamu —astatadai ΛSuusi.

³⁷ MoscaΛcai Λgaa imaasi tacacai dai potatadai:

—¿Vaaco ΛpΛduña agai imaasi? —astatadai.

Tai Λgai aa noragi daida itatadai:

—Tomasiaaco siaaco caatΛcagi baabaidi duvaligada ami gΛnΛmpaidiña nunui poduucai Λrvaavoi ΛpΛ saida ΛpΛduña agai istumaasi aagai aanΛ —astatadai ΛSuusi.

18 ¹ ΛSuusi aagidi Λoodami Λmo ñiooqui cuentocada dai aagidi sai gΛaagai ismaiugutai daanadagi Diuusi dai maiiibicoraitai.

² Dai potatadai:

—Λmapacara oidacatadai Λmo dunucami ismaacada maisiaa duutudaitadai Diuusi dai tomali maivuama Λlidadai tomali Λmaadutaicada. ³ Dai amaasi Λgai vaa dΛvΛariara oidacatadai ΛpΛ Λmo ooqui viuudu, ismaacada cocodacatadai Λmai dai alia duudatai aimaraiña Λgai Λdunucami quiidiamu dai potatadaiña sabai baiduiñdana ñiooqui Λsaayuda ΛΛmadu. ⁴ TΛvΛpi mospovuaadana Λgai vaidΛ Λdunucami moscaΛcana. Damos gooquira povΛli: “Tomasi maisiaa duutudai aanΛ Diuusi dai maivuama iñΛlidi tomali Λmaadutaicada, ⁵ damos idi ooqui viuudu apiagiñoojotuldi soiñamu aanΛ vai camaididivaitai giñoojotuldiña vaamioma”, ascaiti Λdunucami —astatadai ΛSuusi.

⁶ Dai potatadai ΛSuusi:

—Poduucai aagai Λdunucami maicΛΛ tuigacada. ⁷ ¿Isbai maisoiñana Diuusi ΛpΛ ismaacada Λcovai vuvaitu Λgai ismaacada maiugutai taanadagi soiñi? ¿Isbai tΛvΛpicada soiñana Λgai? ⁸ AanΛ angΛnaagidi sai Λgai gia otoma soiñamu. Damos siΛΛscada diviagi aanΛ ismaacada viaa

amo sállicami, ¿isbai quiaa tállgimu aaná oodami vaavoitudadami tami oidigi daama?

⁹ Daidá áSuusi aagidi ámai cuento chiállquiatai válltará ismaacáda siooma cáaga tuutiacami ganálidi siaa dai soiduucai náidi áгаа. Dai potatá dai:

¹⁰ —Gooça cáçállli iji ágáa quiuupaigadáamu judidíu dai gamamada agai. Amoco árfariseocatadai dai ágámai árvuudamicatadai tumiñsi.

¹¹ Áfariseo cáacatai gamamadai dai aduucai gamamadai: “GiñDiuusiga, aliá baigiñálidi aaná maitárapan ducamicatai aa ismaacáda áráasivogami dai ismaacáda árhoimaasi ivuaadami, dai ismaacáda googosi gánducami aaná tomali maitárapan ducami idi vuudami tumiñsi. ¹² Dai aaná maitacueeyi gocuaja ámo ácaldiará, dai aa glóidi aaná iñsmaacáda gamaitácai”. ¹³ Dámos ávuudami tumiñsi baimáacsdará vii dai tomali maitárapáli tomali istái nánaavagi távaagiamu, mosgávai gamoo dai pocaiti: “GiñDiuusiga soigi gállda aaná aliási árhoimaasi ivuaadami aaná”, ascáiti ávuudami tumiñsi.

¹⁴ Áana ángánaagidi sai idi vuudami tumiñsi nora gáquiiyamu caoigáldicami soimaascamigada dai ágámai gia chio. Tomasioora ismaacáda gáducáda gállliadagi ágai maitárgáducádacamicamu dai síoora maigáducáda gállliadagi ágai árgáducádacamicamu.

¹⁵ Dai aa oodami vuapaimi ápra aali siaaco daacatadai áSuusi, sai ágai taatana. Dámos áidásida ámamaatárdamigada áSuusi táá imaasi, bagáidimi ágai ismaacáda vuapaimi ááli. ¹⁶ Dámos áSuusi vái gamamaatárdamiga dai potatá dai:

—Dágitovurai vai dadana goáli siaaco daja aaná, dai maitavár daidiada. Ismaacáda ápan ducami idi aaliducáda ágai ágai ismaacáda ájioopai máaca siaaco gataánai Diuusi. ¹⁷ Áanaan sállicáda gánaagidi síoora iimia áliada siaaco gataánai Diuusi ágai gáaagai síapan ducamica ámo ali dai ismaipoducamica ágai siaadára vaacána —astatá dai áSuusi gamamaatárdamiga.

¹⁸ Ámaadutai áttáánaadami tácaai áSuusi dai potatá dai:

—Mamaatátuldiadami cáá tuigacáda, ¿tumaasi istutuidi aaná siduñiagi dai vállscara oidacagi Diuusi álamadu? —astatá dai.

¹⁹ Táida áSuusi potatá dai:

—Mosaca Diuusi cáá tuiga dai tomali ámo imidagai maisoimaasi ivueeyi. Dai aapi maivaavoitudai iñsaaná árdiuusi. Mosáagi pocaiti aapi ansai aaná árcáá tuigacami dai tomali ámo imidagai maisoimaasi ivueeyi. ²⁰ Aapi cáaga maata istumaasi gataánai Diuusi: “Maitavár googosi gánducamica, maitavár gacoodada, maitavár gáásiada, maitavár yaatagada aa, dai siaavár duutuada gánooga álamadu gándá”, podu gataánai Diuusi —astatá dai áSuusi.

²¹ Táida áçállli potatá dai:

—Váási gomaasi aan áliducatai ábiaadára ágidi —astatá dai áçállli.

²² Amaasi całcai ΔSuusi imaasi potatadai:

—Damos quiaa viłłga λmo istumaasi pasiduñiagi, gagarañi vłłsi pλstumaasi viaa dai oida λsoituutuigami λtumiñsi, dai poduucai viaacamu aapi vaamioma tλvaagiłrλ. Imiñi dai poduuñi dai diviacai giñoidatucuda —astatadai ΔSuusi.

²³ Dai aidasi cał λcłłli imaasi, alia soigłłli, aliasi argλviidamicatadai λgai cascλđ. ²⁴ Dai tλłgacai ΔSuusi isalia soigłłli λgai potatadai:

—Gia sijaiga isgλnviipidacami iimiagi siaaco gatlaanλi Diuusi.

²⁵ Siooma maisijaiga λmo muura vłłtarλ isdaivuñiagi λmo oi dλgadλamu sλłli isλmo gλviidacami imiagi siaaco gatlaanλi Diuusi —astatadai.

²⁶ Dai λgai ismaacλđ cał imaasi potatadai:

—¿Vooriatλi istutuidido iscλłgacłrλ vuvaquiagi? —ascaiti.

²⁷ Taidλ ΔSuusi potatadai:

—Istumaasi oodami maitistutuidi isiduñiagi Diuusi gia istutuidi —astatadai ΔSuusi.

²⁸ Taidλ λPiiduru potatadai:

—Mamaatλtuldiadami, aatλmλ viaa vłłsi tλstumaasi viaacatadai, gλoidatucuda λrλlidity —astatadai.

²⁹ Amaasi ΔSuusi aa noragi dai potatadai:

—Sλłlicλđ anganaagidi tomasioorλ ismaacλđ viaagi gλquii, siłłpλ gλđłłđ, siłłpλ gλsusuuçuli, siłłpλ gλooñiga, siłłpλ gλmaamara iduñia λlidity Diuusi aa duiñdadλ, ³⁰ λgai sioon mui viaacamu idi oidi daama dai gooquiłrλ λgλmai oidigłrλ vλłscłrλ oidacamu —astatadai.

³¹ ΔSuusi λcovai vaí λbaivustaama dan gooca gλmamaatλrdamiga dai potatadai:

—Siviata iimiagi Jerusaleenamu, siaaco gλaagai isλpλduñiagi vłłsi istumaasi ooja λDiuusi ñiñiooquituldiadamigadλ giñaagaitai aanλ ismaacλđ viaa λmo sλłlicami. ³² Giñtλłgida magari aa sibładłrλ oidacami, dai giñparunada magari, dai soimaasi ñiooqui giñsuuligiada agai, dai giñsisiviada agai. ³³ Dai giñgλicarsa magari, dai gooquiłrλ giñmuaamu, dλmos bo vaica tasaicλđ λpamu duaacamu aanλ coidada saagidaiñđrλ —astatadai ΔSuusi gλmamaatλrdamiga.

³⁴ Damos λmamaatλrdamigadλ maimaata cał tomali λmo istumaasi idi maasi, tomali maimaatλcatadai λgai istumaasi aagidi ΔSuusi, goovai λrλmo istumaasicatadai istumaasi maitistutuiditadai λgai ismaata całcagi cascλđ.

³⁵ Aidλsidλ ΔSuusi caaijimitadai Jericoołrλ vai voi ugidiana daacatadai λmo maiñłaadami daidλ gataanλitadai oidicami. ³⁶ Dai aidasi cał λgai ismui iimλdan caitimi oodami, λmaiñłaadami gatλcakai astumaasi λpλduitadai. ³⁷ Mλtai potatadai sai amui imλitadai ΔSuusi Nasareetłrλ oidacλđ. ³⁸ Tai λgai iina dai pocaitimi:

—Suusi Davi marada soigi galda aanada —ascaiti aali.

³⁹ Damos agai ismaada baitqui iimitadai bagaimi sai camaiiñacaiña vaamioma. Damos agai apaiiñacai dai pocaiti:

—Davi marada soigi galda aanada —ascaiti.

⁴⁰ Amaasi ASuusi caquiva dai ootoi soora vaaapagi ami siaaco daacatadai agai. Dai aidamsi caami vaa taida ASuusi tacacai dai potadai:

⁴¹ —¿Tumaasi ipalidi aapi iñsiaduinda aan? —astadai.

Taida aali ismaada maiñaadatadai aa noragi dai potadai:

—Mamaatuldiam, nada iñlidi aan —astadai.

⁴² Taida ASuusi potadai:

—Nlaadañi, vaavoitu aapi cascada nanaava —astadai ASuusi.

⁴³ Mospotai agai taida ismaada maiñaadatadai istui isnanaavagi, dai oi ASuusi dai siaa duutudaimi Diusi. Dai vasi loodami ismaada ta imaasi siaa duutuli Diusi.

19 ¹ Taida ASuusi aayi ami Jericoora dai amui daivusquimi agai.

² Vai ami oidacatadai amo cali gaviidacami Zaqueo tagiducami, dai agai rbaitacaacamigadacatadai tumiñsi vuudami.

³ Daida AZaqueo matia aliditadai ASuusi, damos maitistutuiditadai istagiagi alia maitacavacatadai AZaqueo cascada dai oodami alia muiducatadai. ⁴ Vai agai maitatgaitadai isducatai matiagi dai amaasi baitqui mla dai tsai amo uusi tacavacamira voiyla siaaco viaacatadai ASuusi isdaivuñiagi. ⁵ Dai aidasi amui daivusquimi ASuusi tacavi nanaava dai potadai:

—Zaqueo otoma itvañi boodra sivi anvaa aan isgquiiyala giñuuliñagi —astadai ASuusi.

⁶ Taida AZaqueo otoma tvai, dai baigalliarada miaadagi agai ASuusi. ⁷ Amaasi tagacai loodami imaasi vascatai ñooquidimi ASuusi dai pocaitimi saida ASuusi amo soimaasi ivuaadami quidiira gluuli.

⁸ Amaasi AZaqueo caquiva dai potadai ASuusi:

—Dañi, mamaatuldiam oidamu aan asoituuuigami taajucami vasi giñvustuidaga iñsmaada viaa dai iñsiamaadutai lasi aan viiirumadacai aa noragidamu aan asta macovaco vaamioma ismaada lasi aan —astadai AZaqueo.

⁹ Taida ASuusi potadai:

—Idi cali cavaavoitu Diusi isduucai vaavoitu aduñda Avraañicar cascada sivat aayi calgacra vuvaidaragai idi quiiyala. ¹⁰ Aan ismaada viaa amo sallicami divia dai gaaga iñagai dai calgacra vuvaida iñagai soimaasi ivuaadami agai rsibiimiada Diusi vatar —astadai ASuusi.

¹¹ Dai camiaanai daacatadai agai Jerusaleena daida loodami povanlilitadai iscaotoma gataanda agai Diusi oidi daama cascada

aidasi quiaa tatagitoitadai hoodami ismaacada aagidi ASuusi, Agai aagidi amo ñiooqui cuentocada, ¹² dai potatadai:

—Amo imidagai oidacatadai amo calli dai vlassi laaduñda artatlaanadamicatadai daida arganviipidamicatadai. Dai mallcasi ii Agai amai dlvllariara masiaaco daasa agaitadai raí dai gooquiarra apamu divia agaitadai. ¹³ Dai maiquiaa imacai vaí baivustaama gapipiooñiga dai vllscatai lmadutai maa tumiñsi dai potatadai: “Aa duiñtuldavurai idi tumiñsi asta silascada divia aaná”, astatadai. ¹⁴ Damos Agamai dlvllariara oidacami alia calldaitadai dai imacai Agai tai Agaa gooquiamu ootoi chilalqui cacalli sai potaldana: “Maitatata ipalidi aatama isaapi argartlaanadamicagi”, astatadai. ¹⁵ Matai vllscara daí Agai gataanadami duucal tai apamu nora. Amaasi acaí gaquiiyara vaí Agai gapipiooñiga ismaacada vii Agai tumiñsi dai maataca Agai sllajalqui gamaita lmadutai. ¹⁶ Llapragadada divia dai potatadai: “Giñaamu, gatumiñsiga gamaita baivustaamaojo vaamioma”, astatadai. ¹⁷ Taida lraí aa noragi dai potatadai: “Cllagaduava aapiara lramo cal piooñi cacalga idui aapi laachicada sivi gia gdaasamu aaná caigi pai tlaanada baivustaama quiiqui”, astatadai. ¹⁸ Tai gooquiarra divia amai dai potatadai: “Giñaamu, gatumiñsiga gamaita taamojo vaamioma”, astatadai. ¹⁹ Taida laamuda aa noragi dai potatadai: “Aapi lraaicgamu lara dai tlaanadamu taama quiiqui”, astatadai. ²⁰ Tai gooquiarra divia amai dai potatadai: “Giñaamu, tanai daja gatumiñsiga giñpañiitugara vuraca aaná dai baidasaca. ²¹ Gllalbalñi aaná. Maata aaná isalia oomaliga aapi cascada. Dai maita aata vueeyi dai vllscara vuuyi tumiñsi, dai aa gllsituldi pai aapi mosvuuyi yoovisicami”, astatadai. ²² Amaasi lraí potatadai: “Aapiara lramo piooñi maicla tuigacami. Gñiooquicada maata aaná isaapi lrgaduñi dai maicla dui. Iscamaatacatadai aapi siaana lroomaligami dai ismaitaata vueeyi aaná dai vllscara vuuyi tumiñsi dai isaa giñsituldi dai isaana mosvuuyi yoovisicami. ²³ Camaatacatadai aapi çtuipasi maitamaa gotumiñsi siblacoga masiaaco gamaitamudai vaamioma l tumiñsicada simuiyoma vuimudai aaná diviacai?” astatadai aamuda. ²⁴ Amaasi potatadai Agai Agaa ismaacada ami daraajatadai: “Baivurai gotumiñsi dai maaca Agai ismaacada viaa baivustaama”, astatadai lraí. ²⁵ Tai Agai potatadai: “Garaamu, Agai caviaa baivustaama”, astatadai. ²⁶ Taida lraí aa noragi dai potatadai: “Aaná anganaagidi sai ismaacada viaa vaamioma gamaacai dai ismaacada maiviaa gavoopoidi tomasi llaachi ismaacada viaaca Agai. ²⁷ Dai hoodami ismaacada giñvui vllta dai maitipaliditadai isilartlaanadamica aaná, vuaapavurai dai giñvuitapi cooda”, astatadai lraí gapipiooñiga.

²⁸ Dai amaasi caaagacai ASuusi imaasi apamu apiaimaitadai Jerusaleenamu. ²⁹ Dai aidasi caijimitadai ASuusi Betapagiara dai

Betaaniara miaanai agiidi siaaco Oliivosi tlagidu, asuusi ootoi gooca gamamaatardamiga,³⁰ dai potatadai:

—Imivurai mala aali quiquiara ismaacada miaaga tabiaadara dai acaai tlagimu aapima amo asniitu vulicami ismaacada tomali amaadutai maiquiaa dadaajai varai uupana dai vuaapa.³¹ Dai ismaadutai gantacacagi mastuisi uupasai varai potada ansai aana tagito —astatadai asuusi gamamaatardamiga.

³² Amaasi amamaatardamigada iji dai tala vlassi isducatai agidi asuusi.³³ Dai aidasi uupasaitadai agai asniitu taida asoigacami tacacai dai potatadai:

—¿Tuimasi uupasai goasniitu? —astatadai.

³⁴ Tai agai aa noragi dai potatadai:

—Amamaatatuldiadami tagito cascada —astatadai.

³⁵ Amaasi baidacai agai asniitu asuusi, dai asniitu daama darai gansosua dai daama dai asuusi.³⁶ Dai aidasi asniitu daama imitadai asuusi aoodami voyara aligaimi gansosua.³⁷ Dai aidasi camiaadimi agai coidama gallasara oliivosi giidaiñdara, vai vascatai avavoitudadami ismaacada oiditadai iñaquimi baiganliatugaitai dai siaa duutudaimi Diuusi vlassi ismaacada ggarducamicada ismaacada tatadai agai.³⁸ Dai pocaitimi:

—Diuusi alia calgacara naidi goovai ismaacada divia Diuusi guvucadadacada. Vascatai ganiibastacan tada tavaagiaru aatama alia siaa duutudai Diuusi —ascaitimi avavoitudadami.

³⁹ Amaasi amoco fariseo ismaacada aoodami saagida daraajatadai potatadai agai asuusi:

—Mamaatatuldiadami bagidañi gamamaatardamiga —astatadai.

⁴⁰ Damos asuusi aa noragi dai potatadai:

—Aana anganaagidi sai isidi maiiñacadagi sallicada gojoodai iñacadamu —astatadai asuusi.

⁴¹ Dai aidasi caajimitadai agai Jerusaleenara dai tlagacai Jerusaleena asuusi sosua aoidacamicada⁴² dai pocaiti:

—Gia ipalidi aana issivi maata calcagi gooidacami isducatai istutuidi isganiibastacan tadacagi damos maitistutuidi goovai ismaata calcagi.

⁴³ Aimu istuigaco sicolimagi sasaayuda dai sicoli curartamu, dai vlassi aipadara cocodamu,⁴⁴ vlassi davalrapi suuligamu dai coodamu dai vlassi Jerusaleenara maiviimu tomali amo odai amai daama. Aidasi diviji aana ismaacada ardiuusi tai maitiñmiaadagi gooidacami cascada —ascaiti asuusi.

⁴⁵ Amaasi asuusi vaa agala quiuupaigadara judidú dai vuvaitu ismaacada ami gagaagaraitadai dai ismaacada gasaapadaitadai,⁴⁶ dai potatadai:

—Diuusi ñiooquidara pocaiti: “Giñquiivar mamadaragai vllara”. Mai aapima tajogada asivogami duucai naidi —astatadai asuusi.

⁴⁷ ΔSuusi vΛΛS tasai gamamaatatludña Diuusi ñiooquidΛ αγΛΛ quiuupaigadΛΛΛ judidíu, dΛmos ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ judidíu ΛΛmadu Λmamaatatludiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ, dai ΛΛmadu ΛdudunucamigadΛ Λoodami gaagaitadai isducatai muaagi ΔSuusi. ⁴⁸ DΛmos vΛΛsi Λoodami cΛΛga gantΛgito caΛcatadai iscaiti ΔSuusi cascadΛ maitatΛgaitadai αgai isducatai muaagi.

20 ¹ Λmo imidagai αγΛΛ quiuupaigadΛΛΛ judidíu daacatadai ΔSuusi dai mamaatatludítadai Λoodami Diuusi ñiooquidΛ ΛΛmadu cΛΛgacΛΛΛ vuvaidaragai, tai ami dada ΛbaitΛguucacamigadΛ papaaligadΛ Λjudidíu ΛΛmadu Λmamaatatludiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ, ΛΛmadu aa baitΛguucacami, ² dai potatadai αgai ΔSuusi:

—Garaagidañi, ¿tuma sΛΛlicamicadΛ pomaasi ivueeyi aapi? ¿Toora gΛmaa gosΛΛlicami? —astatadai.

³ Amaasi ΔSuusi potatadai:

—AanΛan ΛΛΛΛ gantΛcacagi Λmo istumaasi vΛrai giñaagida: ⁴ ¿Toora ootoi ΔVuaana sai gavapaconana? ¿Diuusi oodami sio? —astatadai ΔSuusi.

⁵ DΛmos vΛΛsi ΛbaitΛguucacami Λagi aipaco gΛnaatagidimi dai pocaiti:

—¿IstΛΛdamu aatΛmΛ? IspotΛΛda aatΛmΛ sai Diuusi ootoi goovai otoma garaa noragidamu dai povΛrtΛΛdamu: “¿TuimΛsi maivaavoitu?”

⁶ Dai ispotΛΛda aatΛmΛ sai oodami ootoi, vΛΛscatai gooodami garcoodian tada ojoodaicadΛ, vΛΛscatai goovai sΛΛlicadΛ vaavoitudai siΛVuaana ΛrDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ —ascaiti ΛbaitΛguucacami.

⁷ Dai amaasi aa noragi αgai ΔSuusi dai potatadai sai maimaata sioora ootoi ΔVuaana sai gavapaconana. ⁸ Amaasi ΔSuusi potatadai:

—Tomali aanΛan maitΛnaagidagi istuma sΛΛlicamicadΛ ivueeyi aanΛ imaasi —astatadai ΔSuusi.

⁹ Amaasi ΔSuusi gΛagacai aagidi Λoodami, dai aagidi Λmo ñiooqui cuentocadΛ dai potatadai:

—Oidacatadai Λmo cΛΛli ismaacadΛ li uuvasi gadΛvΛΛragana, dai gooquiΛΛΛ taajucamicadΛ maa αgai aa oodami gΛΛΛsi dai ii abiaadΛΛΛ sibΛaco dai tΛvΛpi daja. ¹⁰ Dai aidΛsi aayi yoovaragai αgai ootoi Λmoco garpiooñiga sai taanΛna αgai Λoodami Λyoovi siΛΛsi aΛΛcatadai, dΛmos Λoodami gΛicacarai dai soi doodai dai ootoi maimaacacai istumaasi.

¹¹ Amaasi Λtuidacami ootoi Λmai piooñi, mΛtai αgai ΛΛΛΛ aliΛ soimaasi ñiooqui aagidi dai gΛicacarai dai ootoi maimaacacai istumaasi aagaimi αgai. ¹² DaidΛ Λtuidacami ootoi Λmai, dΛmos Λoodami aliΛ soi doodai αgai ΛΛΛΛ dai aadaji.

¹³ Dai cagooquiΛΛΛ pocaiti Λtuidacami ΛdΛvΛΛrai: “¿Isducatai iduunimu aanΛ? Ootosamu aanΛ giñmara tomasi aliΛ oigadai aanΛ, siaadΛΛΛ maisiaa duutudadan tadacana αgai siuu duucu tΛgiagi”, ascaiti ΛcΛΛli. ¹⁴ DΛmos aidΛsidΛ Λaata vΛaadami tΛΛ gΛamo maradΛ aipaco

ganaatagidimi dai pocaiti: “Idi agai ismaacada artuidacamica agai oogada vustuidada glaagai tasmuaagi dai poduucai aatama artutuidacamicamu”, ascaiti laata vuaadami.¹⁵ Dai amaasi vuusaitu ami dajiaiñdara dai muua. Amaasi asuusi tacacai loodami dai potatadai:

—¿Isduuñimu adavalarai tuidacami laata vuaadami?¹⁶ Divimu agai dai coodimu dai maaquimu adavalarai aa oodami —astatadai asuusi.

Moscalcai agai imaasi maí isagai aagadama alidi asuusi cascada pocaiti agai:

—Diuusi maidagitona ispona duñiagi —ascaiti.

¹⁷ Damos asuusi vui nanaava dai potatadai:

—¿Taiya alidi ida goovio ismaacada oojisi Diuusi ñiooquidara siaaco pocaiti?:

Lo dai ismaacada gajiaadara viaa abaabaquitadami sivi agai aragai ismaacada vaamioma glaagai avaaqui vatarara.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquidara.¹⁸ Tomasioora ismaacada utuvagi lodidara moslalachi daivamu, dai islodai daama gasiagi amai agai mosatuisamu —astatadai asuusi.

¹⁹ Abaitaguucacamigada rapaaligada judidú amadu amamaatatuldiadami Diuusi salicamigada ipaliditadai isaida otoma bajiagi asuusi, calga maatacatadai agai isagai vatarara aagaitadai asuusi acuento cascada, damos albliditadai agai loodami.²⁰ Dai amaasi ootoi soora soobidacagi vai agai cal tuutiacami ganvueeyi, dai gaagai isducatai aagagi asuusi amo istumaasi istumaasi vui caatacagi adudunucami vai poduucai tagida agai adudunucami.²¹ Cascada tacacai agai dai potatadai:

—Mamaatatuldiadami, cal maata aatama sai ismaacada gaaagidi aapi dai gamamaatatuldi arvaavoi. Dai maivuaama alidi aapi oodamicada siarganviipidacami siarsoitutuigami ara, mosgamamaatatuldi aapi istumaasi Diuusi ipalidi.²² Garaagidañi, ¿calgaisi tasaa namalquiadagi agal baitacacacami romano cho sio? —astatadai.

²³ Damos asuusi maata tal isagai viiirumada aliditadai dai potatadai:

—¿Tuimasi giñviiirumada alidi aapima?²⁴ Giñtagidavurai aapima amo tumiñsi. ¿Vooro mooda dai vooro taatarada tumiñsilara daja? —astatadai asuusi.

Tai agaa aa noragi daida itatadai:

—Agal baitacacacami mooda dai taataragadava —astatadai.

²⁵ Taida asuusi potatadai:

—Maacavurai agal baitacacacami istumaasi artuidada dai maacavurai Diuusi istumaasi arDiuusi tuidada —astatadai asuusi.

²⁶ Tai agai maitistui issoimaasi ñiooquitudagi oodami vuitapi baiyoma maital agai isducatai gantatagituagi calcatai isducatai ñioocai asuusi dai cascada maiñoocacai vii.

²⁷ Dai gooquiara iji lamoco asaduseo siaaco daacatadai asuusi. Asaduseo pocaiti sai maioidaga coidada duaacarada cascada potadai agai asuusi:

²⁸ —Mamaatatuldiadami, amoseesacaru oojisicami garvii vai pocaiti sai ismuquiagi amo calli dai viaagi gaoñiga maiquiaa maamatacai abaana, saida asucuulida calli glaagai isvannagi aviuudu dai maamatagi abaana silagida vattara ismaacada muu. ²⁹ Dai amo imidagai oidacatadai cuvaracami amo silagama, lapagadada oñigai dmos muu maiquiaa maamatacai. ³⁰ Amaasi agooquirdada vanna aviuudu, dai muu lara maiquiaa maamatacai. ³¹ Tai gooquiara gamai vanna agai vaa ooquei, dai muu lara maiquiaa maamatacai, vaa cuvaracami podui dai vansi coi maimaamatacai tomali amaadutai. ³² Dai amaasi muu looquei lara. ³³ Dai duduaacacai coidada saagidaindara, ismaacada arcunadacamu looquei vansi arcucunadacatadai agai di? —astadai asaduseo.

³⁴ Amaasi asuusi aa noragi dai potadai:

—Tami oidigi daama calli dai ooquei cuucuntai dai oñtai. ³⁵ Damos agai ismaacada Diuusi maaquiagi oigaragai isiimiagi tavaagiamu caduduaacacai coidada saagidaindara malca maitacuucuntai tomali maitamamacai ganmaamara cuucuntaragai vattara, ³⁶ malca camaitacooyi cascada. Moscaduduaacacai agai lpan ducamica agai Diuusi talaanaruda agai arDiuusi maamarada. ³⁷ Moseesa lara garmamaatuldi sai duduaacarai coidada siaaco glaagai lali uusi ismaacadara mai tai daida luusi maimai ami glaagai lara sai Diuusi arAvraanaruda dai Isaacaru dai Jacocararu Diuusigada. ³⁸ Damos Diuusi maitarDiuusigada agai ismaacada adiaavora amadu ajioopai coocai, baiyoma arDiuusigada agai ismaacada agai amadu ajioopai —astadai asuusi.

³⁹ Amaasi amamaatatuldiadami Diuusi sallicamigada potadai:

—Calla aagai aapi mamaatatuldiadami —astadai.

⁴⁰ Dai camaitarallli isvaamioma tacacagi.

⁴¹ Taida asuusi potadai:

—¿Ducatai pocaiti aapima saida acristo arDavi marada? ⁴² Vaida adavi aduucai ooja salmosi liivrugadara:

Atlaanadami potadai gñtlaanadamiga:

“Gamaaquimu aana amo sallicami ismaacada vaamioma namaga.

⁴³ Dai ugitudamu aana vansi ismaacada gavuidara vatta”.

⁴⁴ ¿Damos ducatai istutuidi acristo siarmaradacagi adavi vai lagi adavi gñtlaanadamiga aagai? —astadai asuusi.

⁴⁵ Vansi loodami calcatadai aidasi asuusi potadai gamamaatardamiga:

⁴⁶ —Callavar gantatagitoca aapima. Maitavar lpan duucai ivuaada gomamaatatuldiadami Diuusi sallicamigada. Goovai oojoidi

iscacacagaducami yuucustadagi, dai ipalidiña mascocoanadagi ganvapaanamu dai viaatuldiadagi cacaayana, dai cacacagaducadioma daraicariara oojoidi isdadaradagi judidíu quiquiuupaigadara, dai siaaco gacuaada goovai cacacagaducadioma daraicariara oojoidi isdadaradagi ara. ⁴⁷ Dai asidiña goovai ara avipiudu baabaquida dai tavari gamamadaiña sai naidiña loodami. Goovai agai ismaacada vaamioma soimaa taatatuldamu Diuusi —astatadai asuusi gamamaatardamiga.

21 ¹ Dai asuusi tal agal quiuupaigadara judidíu aganviipidacada ismaacada tueeyi tumiñsi cajojoñiara ismaacadara galmpaidi tumiñsi Diuusi aa duiñdada vatarara. ² Dai tal ara amo viuudu soitigami ismaacada ami cajojoñiara darai goo sintavvu, ³ tai potai asuusi:

—Sallacada anganaagidi sai idi viuudu soitigami vaamioma dai isvascatai. ⁴ Vascatai gogaa darai ismaacada cababaivitocai, damos gooqui soitigamicatai modai vasi ismaacada viaacatadai istuucada oidacagi —astatadai asuusi loodami.

⁵ Dai amadutai aagai agal quiuupaigada judidíu dai pocaiti sai alia sigia maasi aquiuupai lojoodaicada sigia maascamicada dai aa amamaasicada ismaacada aa ami darai sai sigia maasana aquiuupaigada judidíu. Tai amaasi asuusi potatadai:

⁶ —Aimu silascada vasi idi masmaacada naidi aapima vasi siaa gaduñimu, dai maiviimu tomali ooodai goocua daama —astatadai asuusi.

⁷ Tai agai tacacai dai potatadai:

—Mamaatatuldiadami, avascada araduña agai imaasi? iducatai maatamu aatama isimaasi casiaraduña agai? —astatadai agai asuusi.

⁸ Taida asuusi potatadai:

—Gantagitorar nájada, dai maitavar gandagito masganvupuiirumadadagi, dadiava agai muidutai giñtaataaragacada dai pocaitiadamu agai: “Aana anaraCristo”, dai “Casiat aayi istuigaco ugitia agai oidigi”. Damos maitavar oidatucuda. ⁹ Dai masilascada cajiomacagi muiyapara cocoodi, maitavar duduaadicuda gomaasi daivuña agai araga, damos maiquiaa aayi cugarara tasara.

¹⁰ Dai bodara apiaatagidimi vaamioma dai potatadai:

—Amo davarara oidacami cocoaadamu amai davarara oidacami.

¹¹ Dai alia cavami gigivucudamu amaparacara gooidigi, dai oidacamu biuugigai dai coocodagai aipacoga, dai tavaagiara duaadimudaca maascamu istumaasi dai naana maasi gagarducami maascamu ara.

¹² Damos araga gansasaayu ganvuimu dai soimaasi gantaatatuldamu, dai vaama gantuutusada agai agai atataandami vuidara agai vaa ismaacada gataanai quiquiuupaigadara judidíu, dai ganmaamaisapada agai dai vaama gantutusada agai ararai vuidara dai moomoyi vuidara giñvaavoitudaitai aapima. ¹³ Amaasi tuigaco

istutiaadamu aapimΛ isaagadagi Λgai vuitapi isvaavoitudai aapimΛ istumaasi gamamaatΛtuldi aanΛ. ¹⁴ Dai maibai vuaada ΛΛquiasdΛrΛ isducatai aa noragidagi Λgai ismaacΛdΛ gΛpirlΛ gΛnsusuuligadagi. ¹⁵ AanΛ gΛnmaaquimu maatΛdagai dai ñiooqui isducatai gΛnsoiña aapimΛ dai poduucai gΛnsasaayu maiviaacamu isducatai gΛnaa noragidagi tomali maitΛnvui ñioocadamu. ¹⁶ Dai asta gΛndΛdΛ dai gΛnsusuuculi dai gΛnsiisiΛgi dai gΛnaaduñi aagiada agai gΛnsasaayu masiaaco daraaja aapimΛ. Dai gΛncooditudamu aapimΛ Λmadutai. ¹⁷ Dai vΛasi oidacami gΛncΛdadamu giñvaavoitudaitai aapimΛ, ¹⁸ dΛmos maisibΛ imimu tomali Λmo cuupai gΛnmooaiñdΛrΛ. ¹⁹ DΛmos aapimΛ apiavaavoitudadamu dai masiΛscadΛ dΛgavuñiagi vΛasi gosoimaa taataragai gooquiΛrΛ vΛascΛrΛ oidacamu aapimΛ Diuusi Λmadu.

²⁰ MasiΛscadΛ ñiijadagi iscasicoolimadi sandaaru JerusaleenΛrΛ, maatΛcamu aapimΛ iscaotoma vΛasi siaa gaduñimu. ²¹ Amaasi ismaacΛdΛ JudeeΛrΛ daraajagi gΛaagai isvoopiagi gigiidiamu, dai siora JerusaleenΛrΛ daraajagi gΛaagai isvuvaaquiagi abiaadΛrΛ, dai siora dΛjiaadana ajioopadagi maitΛaagai isΛpamu iimiagi gΛnquiiquiamu. ²² Amaasi Λgai istuigaco soimaasi taatatulda agai Diuusi Λjudidíu ismaacΛdΛ vuidΛrΛ vΛatΛcagi Diuusi. Poduucai ΛpΛduñia agai ismaacΛdΛ oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ. ²³ SiΛ soimaa taatamu Λooqui ismaacΛdΛ amaasi noonoacagi siΛpΛ viaacagi aali siisiΛdami alia oidacamu soimaa taataragai oidi daama, dai sΛlicΛdΛ soimaasi gΛgΛvituldaragai idi oodami JerusaleenΛrΛ oidacami vΛatarΛ. ²⁴ Λmoco coimu cocodiΛrΛ, dai aa sibΛadΛrΛ oidacami maamaisapicami vuimu aa dai vuucaimu. Dai ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu gataΛaanΛda agai JerusaleenΛrΛ asta siΛscadΛ uucami Diuusi maquiagi oigaragai.

²⁵ Dai amaasi oidacamu maasidaragai tasiΛrΛ dai masaadiΛrΛ dai sisiaavugiΛrΛ, dai tami oidigi daama vΛasi oidacami maitΛtΛgadamu isducatai gΛntΛtΛgitodagi alia duduaadicudamu Λgai alia sigal caititai ΛgΛΛ suudagi. ²⁶ Λoodami susuiquitΛrdamu duduaadicuitai dai tΛtΛgitoitai istumaasiΛrΛ istumaasi daivuñia agai oidigi daama, asta tΛvaagi gigivucudamu. ²⁷ Dai amaasi giñtΛgimu aapimΛ aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛlicami iñsiboodΛrΛ imΛdamu Λmo icomai saagida guvucadagaicΛdΛ dai sΛlicΛdΛ dadadaquidatΛ. ²⁸ SiΛscadΛ casi ΛpΛvuiidagi imaasi vΛarai taí ñΛnΛnda moscamiaadΛidatΛi mastuigadΛ cΛgacΛrΛ gΛnvuvaida agai —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁹ Dai aagidi ΛpΛ Λmo ñiooqui cuentocΛdΛ dai potΛtΛdai:
—Ñaidavurai goiigosi siΛpΛ tomastuma Λmai uusi. ³⁰ MasiΛscadΛ ñiijadagi iscaiipoidagi aagadΛ, aapimΛ camaatΛcana iscamiaadimi toiñdagai. ³¹ Dai poduuquiavar maatΛca ΛpΛ masiΛscadΛ ñiijadagi gomaasi vΛarai maatΛca iscamiaadimi istuigaco gataΛaanΛda agai Diuusi tami oidi daama.

³² SALLICADΛ anganaagidi sai VΛSI imaasi ΛpΛduñia agai maiquiaa ugitacai idi oodami. ³³ TΛvaagi Λmadu oidigi ugitimu, dΛmos ismaacADΛ aagai aana goovai gia ΛpΛduñia agai.

³⁴⁻³⁵ Todian duucai aimu Diuusi Λpan duucai isduucai gΛcucuupai Λmo trampa dai VΛSI oidi daama oidacami maatΛmu imaasi, cascADΛ gANTAgITovΛR nΛijada dai maigajiaadΛrΛ vipiaada Diuusi mosgayΛdatai dai tATAgIToitai istumaasi oidaga oidi daama. ³⁶ BaigavΛR Λnduca aapima tudu, dai tomastuigaco avΛR gamamadada dai poduucai istuidimi aapima iscΛΛgacΛrΛ vuvaaquiagi VΛSI gomaasiaiñdΛrΛ ismaacADΛ ΛpΛduñia agai, dai poduucai istuidimu isgiñvuidΛrΛ guuquivagi aapima aana ismaacADΛ viaa Λmo sALLicami —astATADai ΛSuusi Λoodami.

³⁷ ΛSuusi gamamaatATuldiña tAsArΛ AgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai tucArΛ aimΛraíña dai giidiana cocosΛíña siaaco Oliivosi tΛAgidu. ³⁸ Dai VΛSI Λoodami Λqui quiamoco AgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu daivΛíña caΛca Aliditai istumaasi aagidiña ΛSuusi.

22 ¹ AidΛ camiaadimitadai Λsiao duudagai istuigaco tATAgIToiña Λjudidíu aidasi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛrΛ. Λsiao duudagai pascua tΛAgidu. ² VaidΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidíu baitAguucacamigadΛ Λmadu ΛmamaatATuldiadami Diuusi sALLicamigadΛ gaagaitadai isducatai muaagi ΛSuusi, dΛmos aliΛ ΛΛbΛiditadai Agai Λoodami.

³ Tai amaasi ΛDiaavora vaa ΛUudasiΛrΛ, mΛsmaacADΛ Iscaliote aagaiña ΛpΛ, Agai ΛrΛmoco Λbaivustaama dan gooca ismaacADΛ ΛrΛSuusi ojootosadΛ. ⁴ DaidΛ ΛUudasi nΛidamu ΛpapaaligadΛ Λjudidíu baitAguucacamigadΛ Λmadu sandaaru AgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai AgΛΛ quiuupiarΛ sandaaru dai Λmadu gaaataga dai aagidi isducatai istutuiditadai Agai istΛAgidagi ΛSuusi. ⁵ Tai Agai aliΛ baigΛnΛli dai aagidi Agai ΛUudasi sai maquia agai tumiñsi, ⁶ taidΛ ΛUudasi bai aa dai glaagacai gaa isducatai gatΛAgidagi ΛSuusi siΛΛscadΛ maitiipucagi aa oodami.

⁷ Tai amaasi aayi Λsiao duudagai istuigaco tATAgIToiña Λjudidíu aidasi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛrΛ dai aidΛ coodaiña Λjudidíu cañiiru dai dadasdiña Diuusi. ⁸ TaidΛ ΛSuusi ootoi ΛPiiduru Λmadu ΛVuaana, dai potATADai:

—Iimivurai dai bai duuñi cuaadagai idi siaa duudagai vΛΛtarΛ —astATADai ΛSuusi.

⁹ Tai Agai tAcacai dai potATADai:

—¿Vaaco ipΛlidi aapi tAsbai duñiagi? —astATADai.

¹⁰ TaidΛ ΛSuusi aa noragi dai potATADai:

—MΛsiuu duucu ajiagi ΛquiiquiarΛ, tΛAgimu aapima Λmo cΛli ismaacADΛ vaigatica agai Λmo aayi suudagi vΛrai oida siaaco vaquia Agai. ¹¹ Dai tAcacavurai ΛquiΛΛcami saaco cΛΛca Λtuucavi siaaco gaugia iñagai aana idi siaa duudagarΛ Λmadu aapima. ¹² SiAgai gANTΛgidamu

amo tuucavi gducami goocua daama vaaquilara tucaviacoga cabai duñisicami varai ami bai duuñi cuaadagai —astatadai ASuusi.

¹³ Tai agai iji dai taa vassiacatai isducatai aagidi ASuusi, dai bai dui acuaadagai siaa duudagai vaatar.

¹⁴ Dai caacai ugidagai, taida ASuusi meesa vuidara daiva amadu gaojootosa. ¹⁵ Taida ASuusi potatadai gaojootosa:

—Gia ipaliditadai aana isganammadu gaugiagi idi siaa duudagara maiquiaa muucucai. ¹⁶ Aana anganaagidi ansai sivi gaugia inagai idi siaa duudagara cuaadagai dai camaitacuaada inagai idi siaa duudagara cuaadagai asta silascada idui Diuusi vassisi istumaasi idunia agai dai calgacara vuvaidagi oidi daama oidacami diviacai agai dai gataanada tami oidigi daama.

¹⁷ Amaasi bai amo tucayu uuvasi varaagada dai gamamagi dai gooquilara maa gamamaatardamiga daida itatadai:

—Vassicatai avar ii idi tucayuinara. ¹⁸ Sallizada anganaagidi ansai camaitayada inagai uuvasi varaagada asta silascada aiyagi istuigaco diviagi Diuusi dai naidagi oodami ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami —astatadai ASuusi.

¹⁹ Dai gooquilara bai apaana dai gamamagi dai gooquilara saasarai dai maa gamamaatardamiga, daida itatadai:

—Idiav arapan ducami gintuucuga masmaacada gatlagida agai masai muaana masai aapima calgacara vuvacana. Poduquiavar ivuaada daida gintatagitoda —astatadai ASuusi.

²⁰ Dai cauugitocai ASuusi bai atucayu dai potatadai gamamaatardamiga:

—Idi uuvasi varaagada ismaacada idi tucayuaana daja apan ducami ginlara ismaacada aastia agai masai aapima calgacara vuvacana. Insilascada muquiaagi vai aastia ginlara aida abiaadara glaagadamu goniooqui utudui ismaacada Diuusi ootosda agai aoodami.

²¹ Damos sivi gocalli ismaacada gintlagida agai adudunucami tami meesa daama caata novida ginapan duucai. ²² Aana ismaacada viaa amo salliacami cablacaiti govoi ismaacada glaa laqui abiaadara damos sila soimaa taatamu acalli ismaacada gintlagida agai —astatadai ASuusi.

²³ Amaasi amamaatardamigada aipaco gantacacaimi soora agai dai gatlagida agai.

²⁴ Amaasi amamaatardami lagi ganvupui ninio aagaitai sai ismaacada vaamioma artaanadamica agai silascada iimiagi siaaco gataanai Diuusi. ²⁵ Damos ASuusi potatadai:

—Ismaacada maitarjudidú saagida lbaitaclaacamigada gapipiooñiga duucai naidina aoodami, dai agai aadara ipalidi mascalga tuutiacami duucai najadagi. ²⁶ Damos aapima maitaagai maspoduucai ivuaadagi, baiyoma ismaacada lbaitaclaacamicagi glaagai isvaamioma galli gavuaadagi dai piooni duucai. ²⁷ ¿Maacada arvaamioma taaanadami

ismaacada meesa vuidara daja ismaacada gabiaajai sio? ¿Maitasi arvaavoio sai ismaacada meesa vuidara daja? Damos aana gansaagida daja amo piooni duucai.

²⁸ Aapima vassara giñlamadu daraajana aidasi soimaa taatamaiña aana. ²⁹ Casada aana ganmaquia ñagai amo samicami poduucai isduucai giñoca giñmaa aana. ³⁰ Dai aapima giñlamadu gacuaadamu mada siaaco gataana ñagai aana dai giñsoiña taanadamu aapima Diuusi maamarada —astadai ASuusi gamamaatardamiga.

³¹ Amaasi potai ara ASuusi:

—Simuñi, Simuñi, ADiaavora tai oigaragai Diuusi isgadiñdagi mui naana maasi soimaascami masai camaitiñvaavoitudaiña. ³² Damos aana daana Diuusi aapima ganvatarai vai maivasi ugitana ganvaavoidaraga, dai siacada apamu caga giñvaavoituda aapi pai soiña gaaaduni vai vaamioma caga giñvaavoitudana —astadai.

³³ Taida ASimuñi aa noragi daida itadai:

—Mamaatadadiami, baigan giñduu isgadiñdagi maisacarumu dai asta muquiaagi galamadu —astadai Simuñi.

³⁴ Taida ASuusi potadai:

—Piiduru, samicada angaagidi sai sivi maiquiaa cuujuicai tacucu paapi vaicojo potaiya agai pasai maitiñmaata —astadai ASuusi.

³⁵ Taida ASuusi potadai:

—Aidasida gnootoi aana maimoraraaliacami dai tomali tumiñsi daraasacarucami, dai tomali aa sususacacada ¿isbai viagacata dai aapima istumaasi? —astadai ASuusi gamamaatardamiga.

Tai agai aa noragi dai potadai:

—Tomali amo istumaasi —astadai.

³⁶ Tai amaasi ASuusi potadai:

—Sivi angaagidi sai soora viaacagi moraali gaaagai isbaa aimardagi, dai tumiñsi darasacarui ara, dai soora maiviaacagi maastai vai gagarana amoco gvaasaraga dai savdana. ³⁷ Aana angaagidi sai gaaagai siapaduniagi isducatai oja Isaacaru Diuusi ñiooquidara siaaco icaiti: “Soi duucai manijada agai tomastuma soimaasi iducami duucai”. Istumaasi oojisi giñaagaitai gaaagai siapaduniagi —astadai ASuusi gamamaatardamiga.

³⁸ Tai agai potadai:

—Mamaatadadiami, tami vata gooca mamaastai —astadai.

Tai agai aa noragi dai potadai:

—Casada —astadai.

³⁹ Amaasi ASuusi vuusai dai ii Oliivosi giidiamu poduucai isduucai ivuaadana agai taida amamaatardamigada oi. ⁴⁰ Amaasi acai ami giidira, taida ASuusi potadai gamamaatardamiga:

—Daanadavurai aapima Diuusi vai agai maidagitona ADiaavora issoimaasi gandiñtuldagi —astadai.

⁴¹ TaidΛ ΔSuusi Δcovai ii maisi mΛΛcasi Δpan ΔΛ mΛΛcasi siΛΛsi vuupai Δmoco Δmo odai, dai gΛtootonacΔΔ cΛquiva dai gamamada agai. ⁴² Dai aduucai gamamagi:

—Giñooca isbaigacamudai ismaisoimaa taata aana poduucai isducatai ΔpΔduñia agai Δamos vaidΛ ΔpΔduuna pasducatai aapi ipΔliadagi. Dai maisiu istumaasi aana ipΔliadagi —asduucai gamamagi ΔSuusi.

⁴³ Tai amaasi vuitapi gΔmaasitu Δmo Diuusi tΛaañicarudΛ tΛvaagiaiñΔrΛ dai vaamioma maquia agai guvucadagai. ⁴⁴ Dai alia soimaa taatacatai vaamioma daanaΔi Diuusi dai vaajurdadΛ Δpan duucai ootai ΔrΔi dai ΔvΛΛrapi gΛΛsΛi.

⁴⁵ Dai aidasi canaato mamagi Δgai cΛquiva dai ii siaaco daraajatadai ΔmamaatΔrdamigadΛ dai coocosaΔcami tΛΛ, gamaitΛ soiΔliaragai cascΔΔ.

⁴⁶ DaidΛ ΔSuusi potΔtΔdai:

—¿TuimΔsi coocosa? Vaapaigivurai, dai daanaΔda Diuusi vai Δgai maidagitona ΔDiaavora issoimaasi gΔnduiñtuldagi —astΔtΔdai.

⁴⁷ Dai quiaa ñiooquiditadai ΔSuusi, tai ami aayi mui oodami. Dai ismaacΔΔ Uudasi tΛgιδucataidai Δbaivustaama dan gooca mamaatΔrdamiaiñΔrΛ, Δgai baitΔqui imΔitadai Δoodami, dai miaadΛrΛ cΛquiva dai usupiga agai ΔSuusi. ⁴⁸ Amaasi ΔSuusi potΔtΔdai:

—Uudasi, Δmo ¿usupigaicΔΔ pasgiñtΛgida agai aapi aana ismaacΔΔ viaa Δmo sΛΔlicami? —astΔtΔdai.

⁴⁹ Tai Δgai ismaacΔΔ Δmadu daraajatadai ΔSuusi dai nΔiditai istumaasi iduñia agaitadai Δgai tΔcakai ΔSuusi dai potΔtΔdai:

—MamaatΔtuldiadami, ¿vuidΛrΛ tassuuligana mamaastaicΔΔ? —astΔtΔdai.

⁵⁰ Dai Δmaadutai Δgai iquita sΛΔlisia padΛrΛ naacadΛ ΔpiooñigadΛ ΔbaitΔcΛaacamigadΛ papaaligadΛ Δjudidíu. ⁵¹ Δamos ΔSuusi potΔtΔdai:

—Dagitovurai casia cΛgadu —astΔtΔdai.

TaidΛ ΔSuusi mostaata Δpiooñi naacadΛ tai dueeyi. ⁵² Dai amaasi ΔSuusi potΔtΔdai ΔbaitΔguucacamigadΛ papaaligadΛ Δjudidíu, Δmadu ΔgΛΛ quiuupiaΔrΛ sandaaru, Δmadu ΔsonΔrΛ guucacami judidíu Δgai ismaacΔΔ dada dai bΛΔquia agai:

—¿Ducatai dada aapimΛ mamaastaicΔΔ dai uusicΔΔ ducami iñsaanr Δmo Δsivogamicagi? ⁵³ Aidasi gΔnΛΛmadu daacataidai aana vΛΛs tasai ΔgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu tomali maitiñtaata aapimΛ, Δmos sivi casigΔnajΔga aapimΛ tucagi ΔrDiaavora aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ cascΔΔ —astΔtΔdai ΔSuusi.

⁵⁴ Tai amaasi Δgai maisapicami bΛi ΔSuusi, dai bΛΔcai ΔbaitΔcΛaacamigadΛ papaali quiidiamu, vaidΛ ΔPiiduru mosmΛΛcasΔrΛ oidi. ⁵⁵ Tai aa ami tuisiqui Δraana ganai, dai taicovai daraiva, taidΛ ΔPiiduru saagida daiva ΔpΛ. ⁵⁶ Tai amaasi Δmo cusñiiru tΛgacai istaicovai daacataidai Δgai, gΔtΔgito nΔnΔidi daidΛ itΔtΔdai:

—Idi cʌʌli ʌpɾʌ ʌmʌdu aimʌraiña gomaisapicʌdʌ —astʌtʌdai ʌcusñiiru.

⁵⁷ Dʌmos ʌPiiduru ʌsto, daidʌ itʌtʌdai:

—Maitanmaatʌ aʌnʌ gocʌʌli di —astʌtʌdai ʌPiiduru.

⁵⁸ Tai gooquiʌrioma, ʌmai cʌʌli tʌʌ daidʌ itʌtʌdai:

—Aapiapʌ ʌɾʌmoco gomaisapicʌdʌ aduñdʌ ʌpɾʌ —astʌtʌdai.

Dʌmos ʌPiiduru itʌtʌdai:

—Cho, maitanmaatʌ aʌnʌ gocʌʌli di —astʌtʌdai.

⁵⁹ Tai bo laascʌdʌ ʌmai itʌi:

—Sʌʌlicʌdʌ idi cʌʌli ʌmʌdu aimʌraiña gomaisapicʌdʌ ʌpɾʌ daidʌ ʌɾGalileeʌɾʌ oidacami ʌpɾʌ —astʌtʌdai ʌcʌʌli.

⁶⁰ Taidʌ ʌPiiduru itʌi:

—Cho, aʌnʌ tomali maimaatʌ mʌsioorʌ aagai aapimʌ —astʌtʌdai ʌPiiduru.

Dai quiaa ñioocaitadai ʌgai tai cuujui tacucu. ⁶¹ Taidʌ ʌSuusi vui nʌnʌaava ʌPiiduru, taidʌ ʌPiiduru tʌgito istumaasi aagidi ʌmamaatʌtuldiadami, sai maiquiaa cuujuicai tacucu ʌgai vaicojo ʌstua agaitadai ismaatʌ ʌSuusi. ⁶² Taidʌ ʌPiiduru vuusai abiaadʌɾʌ dai soigʌʌldacai sosua.

⁶³ Daidʌ ʌcʌcʌʌli ismaacʌdʌ nuucadacatadai ʌSuusi parunai dai saasarai tuucugadʌ. ⁶⁴ Dai iña vuupuidʌ dai vuivasana gʌvai, daidʌ itʌtʌdai:

—¿Maatañi toorʌ gʌgʌʌgʌ? —astʌtʌdai.

⁶⁵ Dai aagidi mui naana maasi ñiooqui sigalnascami.

⁶⁶ Dai aidasi casi ʌɾtasʌɾʌcatadai, gʌnʌmpagi ʌjudidíu sonʌɾʌ guucacamigadʌ, ʌmʌdu ʌbaitʌguucacamigadʌ ʌpapaaligadʌ ʌjudidíu, ʌmʌdu ʌmamaatʌtuldiadami Diuusi sʌʌlicamigadʌ, mʌtai vaan cʌi ʌSuusi dudunucami vuidʌɾʌ mʌtai ami tacacai, daidʌ itʌtʌdai:

⁶⁷ —¿Garaagidañi povai pʌscaiti aapi pʌsaidʌ ʌɾʌCristo ismaacʌdʌ Diuusi ʌcovai vuusaitu pʌsai cʌʌgacʌɾʌ gʌɾvuvaidana? —astʌtʌdai.

Tai ʌgai aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Ispovʌntʌʌda aʌnʌ sai ʌjʌ, siaadʌɾʌ giñvaavoitudana aapimʌ. ⁶⁸ Dai isgʌntʌcaca aʌnʌ ʌmo istumaasi siaadʌɾʌ giña noragidana aapimʌ tomali maitiñdagituan taada aapimʌ. ⁶⁹ Dai aʌnʌ ismaacʌdʌ viaa ʌmo sʌʌlicami caotoma imimu Diuusi ʌmʌdu dai ʌmʌdu gataʌaanʌda iñagai, ismaacʌdʌ vaamioma viaa guvucadagai istomali ʌmo ʌmai —astʌtʌdai ʌSuusi.

⁷⁰ Tai amaasi vʌʌscatai tacacai ʌSuusi daidʌ itʌtʌdai:

—¿Aidʌ gia aapi ʌɾDiuusi maradʌ? —astʌtʌdai.

Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—ʌjʌ Diuusi maradʌana poduucai mʌsduucai aagai aapimʌ —astʌtʌdai.

⁷¹ Tai ʌgai itʌi:

—¿Tuisidλ nλnaracana aatλmλ vaamioma nλijadami cacalcatai isλλgi gλatñicadλ garaagidi goovai? —ascaiti λbaitλguucacami.

23¹ Amaasi vλascatai λbaitλguucacami bλλcai λSuusi dai Pilaato vuidλrλ cλi. ² Dai ami gλpirlλ vuupaimi daidλ icaiti:

—Tλλ aatλmλ idi cλλli vai sisioquitudai garaaduñi daidλ icaiti sai maitlaagai tλsaa namλquiadagi λgλλ baitλcλaacami romano, daidλ icaiti λrλ sai sλλlicadλ λrλCristo goovai ismaacλdλ λrraí λrλ —astλtλdai.

³ Amaasi λPilaato tλcacai daidλ itλtλdai:

—¿Aapirλsi λrλjudidíu raígadλ? —astλtλdai.

Taidλ λSuusi aa noragi daidλ itλtλdai:

—λjλ poduuquiava pλsducatai aagai aapi —astλtλdai.

⁴ Amaasi λPilaato itλtλdai λbaitλguucacamigadλ papaali λλmadu λoodami:

—Maitantλtλgai tomali λmo istumaasi soimaascami idi cλλliλrλ —astλtλdai.

⁵ Dλmos λoodami vaamioma gλgλrλ aagidi daidλ itλtλdai:

—Goovai sisioquitudai vλλsi Judeeλrλ oidacami gλmamaatλtuldaragacλdλ, Galileeaiñdλrλ abiaadλrλ gλaaga goovai dai asta tami —astλtλdai.

⁶ Dai aidλsi caλ λPilaato imaasi gatλcacai sabaigλ λrGalileeλrλ oidacami λcλλli. ⁷ Dai aidλmλsi aagidi sai λjλ, tai λgai ootosi λEroodλsi ismaacλdλ λrλaanλdamicatadai Galileeλrλ dλmos aidλ Jerusaleenλrλ daacatadai λgai. ⁸ Taidλ λEroodλsi alia baigλλli tλλgacai λSuusi λλquioma abiaadλrλ nλida λlidadai λgai cajioomacatadai λgai dai nλida λlidiña isivuaada λgai λmo istumaasi gλgarducami. ⁹ Daidλ λEroodλsi naana maasi tλcacai, dλmos λSuusi maiaa noragi tomali λmo istumaasi. ¹⁰ Dai ami daraajatadai λrλ λbaitλguucacamigadλ λpapaaligadλ λjudidíu λλmadu λmamaatλtuldiadami Diuusi sλλlicamigadλ, λgai alia goguama gλpirlλ vuupai. ¹¹ Amaasi λEroodλsi λλmadu λsandaarugadλ soi duucai nλidi λSuusi, dai mosparunda λlidi λgai dai cλλga dadapacami aadi yuucusi λmo raí duucai. Amaasi λEroodλsi ootosi λpamu λPilaato. ¹² Dai aidλ tasλrλ gλnaaduñta λPilaato λλmadu λEroodλsi λλquioma λrgansasaayumλcatadai λgai.

¹³ Amaasi λPilaato λmpagi λbaitλguucacamigadλ papaali λλmadu λtλtλaanλdami λλmadu λoodami, ¹⁴ daidλ itλtλdai:

—Aapimλ mλtaiñvuaapi idi cλλli pocaititai sai goovai sisioquitudai oodami, nai aanλ catλcacai aapimλ ganvuitapi dai canλidi aapimλ iñsmaitλtλgai istumaasicλdλ gλpirlλ caatλcagi goovai tomali λmo istumaasicλdλ mλstuucλdλ gλpirlλ vuupai aapimλ. ¹⁵ Tomali λEroodλsi baiyoma λpamu gλrootosi λgai canλidi aapimλ ismaitλristuma ducami goovai tomali maiviaa aatλmλ istuisidλ muaagi. ¹⁶ Mossoimaa taatatuldamu aanλ dai gooquiλrλ dagitomu —astλtλdai λPilaato.

¹⁷ Pilaato aidΛ siaa duudagΛΛ viaacatadai isdagitoldagi Λoodami Λmaadutai ΛmaamaisapicΛΔΛ poduucai ivuaadana Λgai vΛΛsi uumigi cascΛΔ. ¹⁸ Tai vΛΛsi Λoodami Λmapai ijiña dai pocaiti:

—Vaidacaivurai goovai dai muua dai dagito Baraavási —ascaiti Λoodami.

¹⁹ Baraavási Λmpagi oodami dai cocotuli ΛbaitΛguucacami ΛΛmadu daidΛ Λrgamuaacamicatadai ΛΛpΛ mai cascΛΔ maisacatadai. ²⁰ VaidΛ Pilaato dagitua Λlidadai ΛSuusi, dai aagidi Λoodami Λpamu. ²¹ DΛmos Λgai vaamioma ijiña daidΛ icaiti:

—Siisañi curusiaba. Siisañi curusiaba —ascaiti Λoodami.

²² Dai amaasi cavaicΛΛ itΛtΛdai ΛPilaato:

—¿Tuma soimaasi iducami goovio? AanΛ maitΛtΛgai istuusi muaagi, soimaa taatatuldamu aanΛ dai dagitomu —astΛtΛdai ΛPilaato.

²³ DΛmos Λoodami vaamioma gΛgΛr ñiioquimi daidΛ icaiti mΛsai curusiaba siisana, dai mosΛΛ gΛgΛr ñiioquimi Λgai mΛsai siisana curusiaba mΛtai poduucai idui isducatai aagai Λgai. ²⁴ TaidΛ ΛPilaato ipΛli isiduñiagi mΛsducatai aagidi, ²⁵ dai dagito ΛcΛΛli ismaacΛΔΛ Λoodami ipΛli, Λgai ismaacΛΔΛ maisapicacatadai gamuaacamicatai dai cocotuldacai Λoodami. TaidΛ ΛPilaato tΛΛgi ΛSuusi Λoodami saidΛ iduuna ΛgaicΛΔΛ istumaasi ipΛliadagi.

²⁶ Dai aidΛsi vaidaticatadai Λgai ΛSuusi dai curusiaba siisa agai, dai caayana aayi Λmo cΛΛli SireñiΛΛΛ oidacami ismaacΛΔΛ dΛjiaiñdΛΛΛ imΛitadai Simuñi tΛΛgiducami, mΛtai bai dai tΛjai sai gooquiΛΛΛ imΛiña ΛSuusi dai bΛΛcaticana Λcurusi.

²⁷ Dai oiditadai mui oodami dai mui ooqui ΛΛpΛ oiditadai dai gΛgΛΛΛ suaañimi dai iñnaquimi soiganΛlidadai nΛlidadai ΛSuusi. ²⁸ DΛmos ΛSuusi vui nΛnΛaava daidΛ itΛtΛdai:

—Ooqui JerusaleenΛΛΛ oidacami maitavΛr suaanΛda soimaa taatacatai aanΛ baiyomavΛr suaanΛda mΛsiΛΛscadΛ soimaa taatacagi aapimΛ ΛΛmadu gΛnmaamara giñvaavoitudaitai. ²⁹ Aimu istuigaco aliΛ soimaasi gΛtaatamu dai povΛcaitiada agai: “SiΛΛ baiganΛlidi Λooqui ismaacΛΔΛ maitistutuidi ismaamatadagi dai Λgai ismaacΛΔΛ tomali Λmo imidadagi maimaamatai”. ³⁰ Dai amaasi Λoodami ipΛliadamu isdaama suuligiagi Λgigiidi dai sai iñana. ³¹ CanΛlidi aapimΛ siΛ soimaasi giñtaatamituldi gooodami maitΛristuma ducamicatai aanΛ, dΛmos nΛlidadu aapimΛ siΛ soimaa taatamu goovai ismaacΛΔΛ Λrsoimaasi iducami —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

³² Dai vaidaticatadai ΛΛpΛ gooca Λsivogami dai ΛΛmadu coodia agai ΛSuusi. ³³ Dai amaasi aΛcai mΛΛca siaaco Calavera tΛΛgidu ami curusiaba siisa ΛSuusi, ΛΛmadu ΛvΛgoocai gΛpΛΛΛ vΛΛtΛcami. Λmoco Λmo curusiaba sΛΛlisia padΛrΛ ΛSuusi dai ΛgΛmai Λmai curusiaba oogisia padΛrΛ. ³⁴ Dai aidΛmΛsi curusiaba siisapaitadai ΛSuusi tai Λgai itΛi:

—Giñooca oigaldañi idi oodami maitamaata goovai istuma vueeyi
—astatadai ASuusi.

Daida ASandaaru tAcavi dadaitudai tumiñsi dai nAida agai sooriatai gAntaacoida agai ASuusi yuucusdA. ³⁵ Vaida Aoodami nAiditadai ami daraajatai, dai asta AtAtAanAdami parunaitadai ASuusi daidA icaiti:

—CAlgacara vuvaitu goovai aa dai sivi ItuisidA maicAlgacara gAvuusaida Alidi goovai AAgI? ISSAllicadA ArACristo goovai di daidA ArDiuusi Acovai vuusaidadA —ascaiti AtAtAanAdami.

³⁶ Daida ASandaaru AArA parunai dai miaadara gugucal dai iituda agaitadai valienti maisi cAlgaducami ³⁷ daidA itAtadai AArA:

—Pasaapi ArraigadA judidíu di cAlgacara igAvuusaida aapi AAgI
—astatadai ASandaaru.

³⁸ Dai moodA daanioma oojisicatadai gilieegocadA dai latiiñicadA dai evreocadA, siaacoga icaiti: “Idiavar raigadA judidíu”, ascaiti Aoojai.

³⁹ Amaadutai AgAriara vAAtAcadA ismaacadA ami saigiacatadai parunai Agai cascadA itAtadai:

—Pasaapi ArCristo cAlgacara igAvuusaida aapi AAgI dai cAlgacara garvuvaida aatama AArA —astatadai.

⁴⁰ Damos Agamai bagaimi gAaduñi daidA itAtadai:

—¿Maitapas ABaidi Diuusi? Aapi AArA soimaasi taataca Apan duucal goovai. ⁴¹ Damos aatama gia viaa istucadA soimaasi taatacagi, soimaasi idui aatama cascadA. Damos idi cAlI maitidui tomali A mo soimaasi
—astatadai.

⁴² Dai amaasi itAtadai Agai ASuusi:

—PasialscadA aiyagi pasiaaco gataaanada agai pai giñtagito
—astatadai.

⁴³ TaidA ASuusi aa noragi daidA itAtadai:

—SAllicadA angAagidi pasai sivi giñlamadu daaca agai tAvaagiara
—astatadai ASuusi.

⁴⁴ Aidasi casi Ardaan duucucatadai vAAsi oidigi tucapi vii uruno taadaco uucami. ⁴⁵ Tasai mostucapi vii, taidA AgAA icuusi vaamioma covoocami siA mo sueeyi ismaacadA AgAA quiuupaigadara judidíu sagiacatadai Aran sAlI sarai sAlIacoga tAcavidara abiaadara. ⁴⁶ Amaasi ASuusi gAgara iina daidA itai:

—Giñooca gaviituldagena giñibadaga —astatadai. Dai mospotai Agai dai muu.

⁴⁷ Dai aidAsidA ASandaaru tAaanAdamigadA ismaacadA Arromano nAiditai istumaasi ArAduitadai, siaa duutuli Diuusi daidA icaiti:

—SAllicadA Arvaavoi isidi cAlI maitArsoimaasi iducamicatadai
—ascaiti.

⁴⁸ Dai vAAsi Aoodami ismaacadA ami daraajatadai dai nAidi istumaasi ArAdui, iji abiaadara dai gAvimi ganmoomo. ⁴⁹ Damos vAAscatai

ismaacada maatacatadai asuusi malcasdara guucacatai naidi imaasi
lamadu looqui ismaacada oiditadai Galileeiñdara abiaadara.

⁵⁰ Dai oidacatadai amo calli cal tuigacami dai maitarsoimaasi
ivuaadami, Osee tlagiducami, Arimateeera oidacami Judeea
davaariara. Dai agai aramo taanadami ismaacada tacacaiña
masmaacada vaan tutusaiña. ⁵¹ Agai nanracatadai istuigaco gataanada
agai Diuusi, cascada maibai agaitadai agai isducatai idui agaa
baitaguucacami. ⁵² Dai amaasi agai naidamu apilaato dai tai asuusi
tuucugada. ⁵³ Dai tavaañdakai curusaiñdara amo icuusi tuaacamiara
biisa dai amo tajoovai tala masiaaco tomali maadutai maiquiaa yaasa
amai muuquiada. ⁵⁴ Aida aratasaicatadai istuigaco bai vaaadana agai
vlassi dai siaadiqui aribastaragaicatadai istuigaco maitistuma vaaadana
agai.

⁵⁵ Daida looqui ismaacada oiditadai asuusi Galileeiñdara abiaadara
iji dai nanaidi atajoi dai gantagito nanaidi masducatai tala amuuquiada.
⁵⁶ Dai aidasi quiiyana dada agai bai dui asaiti sigian uuvadami dai
siaadiqui ibastaragara ganiibasi poduucai isducatai ganviidacatadai
agai.

24 ¹ Dai siaadiqui tuucamidara tasara alcaldiaara, looqui alqui
quiaamoco iji siaaco caatacatadai asuusi tuucugada dai
vuucaticatadai asigian uvaicada ismaacada bai duitadai agai dai taida
agaitadai amuuquiada dai aa ooqui lara oiditadai. ² Dai aidasi aayi agai
gantagito tala islodai ismaacada acada cuupicatadai atajoi
iscamaianaasi daacatadai, ³ tai agai vaapa damos maitala agai asuusi
tuucugada. ⁴ Dai agai alia duduaadimucataidai dai tomali
maimaatacatadai istuma duñiagi, dai tala gooca calalli vai sonuana
guucacataidai dai dadadacai yuucusida. ⁵ Daida looqui cuicasacataidai
duduaadimucai taida calalli itatadai:

—¿Tuimasi gaagai coidada saagida agai ismaacada duaaca? ⁶ Maita
tami daja agai duaacata. Gantagitovurai isducatai ganaagidi agai
aidamasi quiaa Galileera daraajatadai. ⁷ Aidasi povantatadai agai sai
agai ismaacada viaa amo sallicami gaagaitadai mastlagidagi soimaasi
ivuaadami, dai sai bo vaica tasaicada duaaca agaitadai —astatadai
calalli.

⁸ Tai agai gantagito añiooqui ismaacada aagidi asuusi. ⁹ Dai iimacai
abiaadara looqui iji dai mala aagidi vlassi imaasi abaiivustaama dan
amoco asuusi ojootosada lamadu vlasscatai agaa. ¹⁰ Looqui ismaacada
aagidi lojootosicami arMaría Madaliña, lamadu Vuaniiita, lamadu
María Jacovo daldal, dai aa ooqui. ¹¹ Damos lojootosicami
mosvuiirugami duucai cal añiooqui ismaacada aagidi looqui dai
maivaavoitu.

¹² Damos apiiduru maraitai vuusai dai mala nanaidi siaaco
caatacatadai asuusi, dai alcai tuucavi nanlaava dai tala licuusi

tuaacada ismaacadaa biisapicatadai amuuquiada vai mosgajiaadara daacatadai, tai agai apamu aa gai dai duaadimutugaitai agacada ismaacada apaduitadai.

¹³ Dai agai vaa tasara goocatai asuusi mamaatardamigada Emausamaco iimaitadai, Emausa maisi malacoraga Jerusaleenaindara para goo oora imidagai. ¹⁴ Dai iimaitai aatagaimi dai aagaimi agai vvasi istumaasi daivusai Jerusaleenara. ¹⁵ Dai aidasi aipaco ganaatagidimi agai, tai lagi asuusi miaadara caquiva dai oi. ¹⁶ Daida acacalli niditadai damos Diuusi maimaa oigaragai ismatiagi sioora agai.

¹⁷ Taida asuusi tacacai daida itadai:

—¿Tumaasi aatagaimi aapima iimaitai? ¿Tuimasi soiganalidi?
—astadai asuusi.

¹⁸ Tai maadutai acacalli ismaacada Cleofasi tagidu aa noragi daida itadai:

—Vvasi oidacami maata istumaasi apadi Jerusaleenara, ¿mosaca aapipas maimai, ami gluuliñacatai ara? —astadai.

¹⁹ Amaasi asuusi itadai:

—¿Tumaasi apadio? —astadai.

Tai agai itadai:

—Agai ismaacada apadi asuusi Nasareetara oidacamicada, ismaacada ramo Diuusi ñiooquituldiadamigadacatadai daida ivuaadana mui naana maasi gargarducami asta gñiooquicada Diuusi vuitapi dai loodami vuitapi. ²⁰ Dai isduucai abaitaguucacamigada apapaaligada ajudidú lamadu gartatlaanadamiga gatlagi masai gataanana muaragai dai curusiaba siisana. ²¹ Aatama poliditadai isagai agai dai calgacara vuvaida agaitadai judidú. Damos sivi casiapadi vaica tasai siapadi gomaasi. ²² Damos lamoco ooqui aatama garsaagidaindara garlabacatai. Alia lqui iji agai siaaco caacatadai asuusi, ²³ dai maitaa agai atuucugada, dai dadacai pocaitimi sai vuitapi ganmaasitu Diuusi tataañicaruda sai potadai sai asuusi duaaca. ²⁴ Tai lamadutai garaaduni iji siaaco caacatadai agai dai ta vvasi isducatai aagai looqui damos asuusi gia maitaa agai ara —astadai acacalli.

²⁵ Amaasi asuusi itadai:

—Gia maimaata caa aapima dai mosaa tavapicada maiquiaa vaavoitudai ismaacada aagai adiuusi ñiooquituldiadamigada.

²⁶ ¿Maitasi viaacatadai acristo issoimaa taatagi vvasi gomaasi vai gooquira siaa duutuadagi vvascatai tavaagira? —astadai asuusi.

²⁷ Amaasi asuusi aagidi istaiya lidi vvasi loojai ismaacada oojisi Diuusi ñiooquidara siaaco ooja Diuusi ñiooquituldiadamigada agaitai asuusi. Araga aagai agai ismaacada ooja Moseesacaru dai gooquira aagai ismaacada ooja agaa Diuusi ñiooquituldiadamigada.

²⁸ Dai aidasi aayi ʎʎʎʎli siaacoga iimia agaitadai vaid ʎʎʎʎli mosdaivuñia agaitadai abiaadara. ²⁹ Damos ʎʎʎʎli goguama oí sai viaana daida itatadai:

—Garaamadu ivii casia uruñimi oidigi dai catucaimi vʎʎʎʎli —astatadai.

Taida ʎʎʎʎli ami aayi ʎʎʎʎli dai ʎʎʎʎli viiya agai. ³⁰ Dai aidasi gaugia agaitadai ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli meesa vuidara taida ʎʎʎʎli bai ʎʎʎʎli dai gamamagi dai saasarai dai maa ʎʎʎʎli. ³¹ Mospodui ʎʎʎʎli tai Diuusi maa oigaragai ʎʎʎʎli sai maatana isagai ʎʎʎʎli. Damos aid ʎʎʎʎli otoma ʎʎʎʎli maitamaasitu abiaadara. ³² Vaida ʎʎʎʎli povai gantatadai aipacoga:

—¿Maitasi ʎʎʎʎli vaavoi ʎʎʎʎli baigaraʎʎʎʎli aatama aidasi garaʎʎʎʎli ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli dai garaagidimi isducatai icaiti Diuusi ñiooquida? —astatadai ʎʎʎʎli.

³³ Dai amaasi ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli vaamioma mosotoma ʎʎʎʎli aa suuli Jerusaleenamu, vai ami ganaʎʎʎʎli ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli dan ʎʎʎʎli ojootosicami ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli. ³⁴ Daida ʎʎʎʎli potatadai ʎʎʎʎli gooca ʎʎʎʎli:

—Sallaʎʎʎʎli vaavoi isduaaca ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli goSimuñi catalla —astatadai.

³⁵ Amaasi ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli aagidi isducatai ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli, dai isducatai maí ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli saasarai ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli.

³⁶ Amaasi quiaa agaitadai ʎʎʎʎli imaasi, taida ʎʎʎʎli saagida ʎʎʎʎli dai aduucai viaatuli:

—¿Baigamasi ʎʎʎʎli? —astatadai.

³⁷ Tai ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli dai ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli suiñali ismaacada ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli. ³⁸ Damos ʎʎʎʎli itatadai:

—¿Tuimasi duduaadimucu? ¿Tuimasi maicalla vaavoitu aapima?

³⁹ Naídavurai giñnoonovi ʎʎʎʎli giññacaso ʎʎʎʎli vaa Suusiana. Giñtaatavurai dai ʎʎʎʎli. Amo suiñali maioo tomali maituucuga poduucai masducatai giññali aapima —astatadai ʎʎʎʎli.

⁴⁰ Dai potallacai tatagidi ganoonovi ʎʎʎʎli gñacaso. ⁴¹ Damos ʎʎʎʎli maiquiaa vaavoitudaitai baiganaʎʎʎʎli dai maitatagaitai istumaasi gantatagituagi. Cascada ʎʎʎʎli potatadai:

—¿Viaamasi istumaa ugia aana? —astatadai ʎʎʎʎli.

⁴² Tai ʎʎʎʎli maa laachi vatopa gaicami dai amo mallaʎʎʎʎli. ⁴³ Taida ʎʎʎʎli bai dai uu ʎʎʎʎli vuitapi. ⁴⁴ Dai gooquiara itatadai ʎʎʎʎli:

—Vʎʎʎʎli istumaasi ismaacada soimaa taata aana ʎʎʎʎli ʎʎʎʎli isducatai gnaagidi aana aidasi quiaa gnaʎʎʎʎli daacatadai, sai viaacatadai siʎʎʎʎli vʎʎʎʎli gomaasi ismaacada gnaagai ʎʎʎʎli ismaacada ooja Moseesacaru dai ismaacada ooja ʎʎʎʎli ñiooquituldiadamigada dai ismaacada oojisi Salmosi liivrugadara giñaagaitai —astatadai ʎʎʎʎli.

⁴⁵ Dai soi ΔSuusi Δgai sai maata caλcana. ⁴⁶ Daida itatadai:

—Poduucai oojisi saida ΔCristo viaacatadai ismuquiaagi dai bo vaica tasaicada viaacatadai isduaacagi coidada saagidaiñdara. ⁴⁷ Dai gomaasi ismaacada soimaa taata aana gaaagai masaagidagi vaaasi oidigi daama oidacami Jerusaleenaiñdara abiaadara gnaagacai dai sai gaaagai isama duucai gantatagitugi dai camaisoimaasi ivuaadagi vai poduucai oigaldica Δgai vaaasi soimaascamigada. ⁴⁸ Dai aapima Δrnaijadami vaaasi imaasi. ⁴⁹ Dai aana ganootosdamu vaaasi istumaasi aagai giñoca, damos tanasi Jerusaleenara avar daraaja asta siλscada diviagi Diuusi guvucadada tavaagaiñdara aapima ganamadu —astatadai ΔSuusi.

⁵⁰ Daida ΔSuusi vaidacai gajootosa abiaadara Betaaniumu, dai vañigidacai ganoonovi siaa duutuli. ⁵¹ Dai siaa duutuldacai acovai ii dai tavaagiamu tΔsai. ⁵² Daida ajootosicami casiaa duutudacai aa suuli Jerusaleenamu dai alia baiganliatugai, ⁵³ dai vaascara agaa quiuupaigadara Δjudidíu daraajatai siaa duutudaiña Diuusi.

Mosacaasi.